Helyi
Esélyegyenlőségi
Program

Gyönk

Város Önkormányzata

2025-2030.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) 3

Bevezetés 3

A település bemutatása 3

Értékeink, küldetésünk 9

Célok 10

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE) 12

1. Jogszabályi háttér bemutatása 12

2. Stratégiai környezet bemutatása 13

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége 17

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység 44

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége 61

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége 70

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége 80

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása 85

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága 87

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 88

1. A HEP IT részletei 88

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése 88

Jövőképünk 90

3. Megvalósítás 100

3.1 A megvalósítás előkészítése 100

3.2 A megvalósítás folyamata 100

3.3 Monitoring és visszacsatolás 104

3.4 Nyilvánosság 104

3.6 Érvényesülés, módosítás 105

4. Elfogadás módja és dátuma 106

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához" c. dokumentum szerint elkészítve**, Gyönk Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait[1], valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.
Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Gyönköt először az 1280-as években említik meg, viszont a környék (és Gyönk) már korábban is lakott térség volt. A község a török idők alatt is lakott terület maradt, majd a Rákóczi szabadságharc idejében elnéptelenedett. Az 1700-as évek elejei betelepítésekkor főként magyar és német családok érkeztek a községbe. Az 1806-ban Nagyszékelyben alapított iskolát 1812-ben Gyönkre helyezték át, ahol ma is működik, Tolnai Lajos Gimnázium néven. A községben 1821-ben már megoldották az úrbéri rendezést. Az 1848–49-es szabadságharcban túlzott szerepe nem volt. 1882-ben készült el a Budapest–Dombóvár–Pécs-vasútvonal, amelyen Gyönk is kapott állomást, de mivel a vasút a Kapos völgyében halad, a falutól ez kb. 7 km-re került. Innen nyílt egy kiágazás Tamásiba 1893 végén (Keszőhidegkút-Gyönk–Tamási-vasútvonal), de 1990-től ezen vonalon már nem működik.
1891-ben 3371 német és magyar lakosa volt. 1947-ben a csehszlovák-magyar lakosságcsere keretében 9 felvidéki magyar családot (55 fő) telepítettek ide felvidéki Martos községből, illetve más felvidéki településekről.
Gyönk hosszú időn keresztül járási székhely volt, s élvezte ennek minden előnyét. A közhivatalok és intézmények jelenléte jótékony hatással volt szellemiségére, fejlődésére és ekkor épült ki kisváros jellegű központi része is.
1961-ben azonban járásszékhely státusza megszűnt, ami megállította a második világháború alatt és utána amúgy is jelentősen lelassult fejlődést. Úgy tűnt, hogy a gyönki dombok fölött átfúj a szél, s táj mozdulatlanságra ítéltetett.

[1] Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Az 1990. évi népszámlálási adatok szerint 2380 lelkes volt a község, de a legfrissebb adatok szerint azóta ez a szám sajnos mintegy hatszázzal csökkent, s ez ezer fővel kevesebb lakost jelent, mint ahányan éltek itt a száz évvel ezelőtti népszámlálás idején. Akkor 2145-en vallották magukat német nemzetiségűnek, ám a második világháború után véghezvitt kitelepítés következményeként ma már csak néhány százra tehető a - zömmel protestáns - német ajkúak száma.
1991-ben a társközségek visszanyerték önállóságukat, de gyakorlatilag ma sem nélkülözhetik Gyönk körzetközponti vonzerejéből adódó ipari, kereskedelmi, kommunális és kulturális szolgáltatásait. A leglátványosabb kapcsolódás az alsó fokú iskoláztatásban nyilvánul meg, amit mi sem bizonyít jobban, mint az, hogy 2012. végén az iskolafenntartó társulásnak már 13 település volt a tagja.
A Gyönkön található Tolnai Lajos nevét viselő gimnáziumban korábban magyar és német nyelven folyt az oktatás, jelenleg azonban már csak nemzetiségi osztályok működnek a gimáziumban. A Lackner Aladár nevéhez fűződő Német Nemzetiségi Tájházban tekinthetők meg a protestáns németség életének hagyományos használati tárgyai. A település központjában álló klasszicista művelődési házban gazdag könyvtár működik, ifjúsági néptánccsoport, moderntác-csoport, és több más művészeti csoport, például fényképész-szakkör színesíti a kisváros életét.
A lengyel származású Sulkowski család egykori gyönki kastélyában kapott helyet Tolna vármegye legnagyobb befogadóképességű idősek otthona.
2009. július 1-je óta város.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	**Fő** (TS 001)	**Változás**
2018	1 747	bázis év
2019	1 726	98,80%
2020	1 724	99,88%
2021	1 696	98,38%
2022	1 648	97,17%
2023	1 628	98,79%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR		

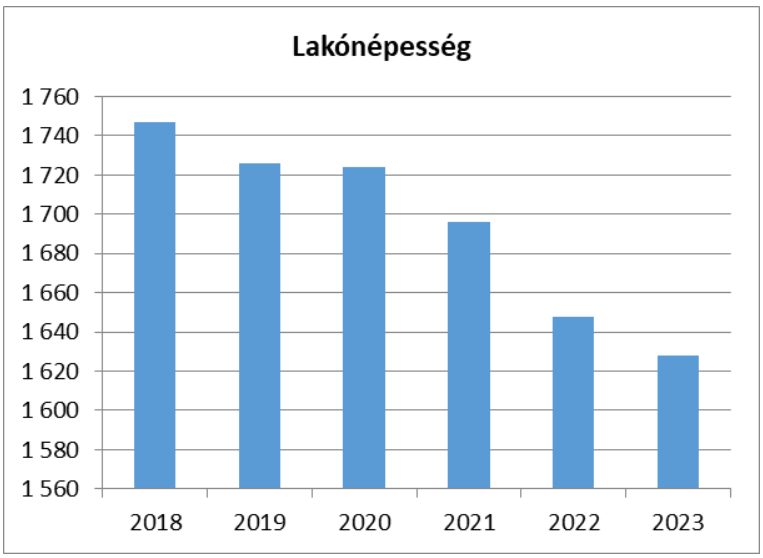

A település lakónépességét a településen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen a területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek alkotják.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2021)					
Korcsoport	**Fő**			**Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)**	
	Férfiak	**Nők**	**Összesen** (TS 003)	**Férfiak** (TS 005)	**Nők** (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	793	909	1702	46,59%	53,41%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			41	2,41%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	87	89	176	5,11%	5,23%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	13	26	39	0,76%	1,53%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	436	405	841	25,62%	23,80%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	58	58	116	3,41%	3,41%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	199	331	530	11,69%	19,45%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR					

Az állandó népesség a településen bejelentett lakóhellyel rendelkező személyeket jelenti, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk). Az életkor szerinti bontásban való állandó népesség számossága segít az esélyegyenlőség különböző célcsoportjának meghatározásában.

A település állandó népességének számából kitűnik, hogy a 18-59 éves korcsoportot élnek a településen a legtöbben, majd ezt követi a 65 év felettiek. A férfi-nők eloszlásánál jól látszik, hogy az előző évekhez képest, szinte pontosan megegyezik az arány, azaz a nők vannak közel10 %-kal többen.

További elemzések alapján elmondható, hogy 2001 ót folyamatosan csökken a lakónépesség. Akkor még 2140 fő volt az átlagos létszám, addig mára 1698 főre csökkent.

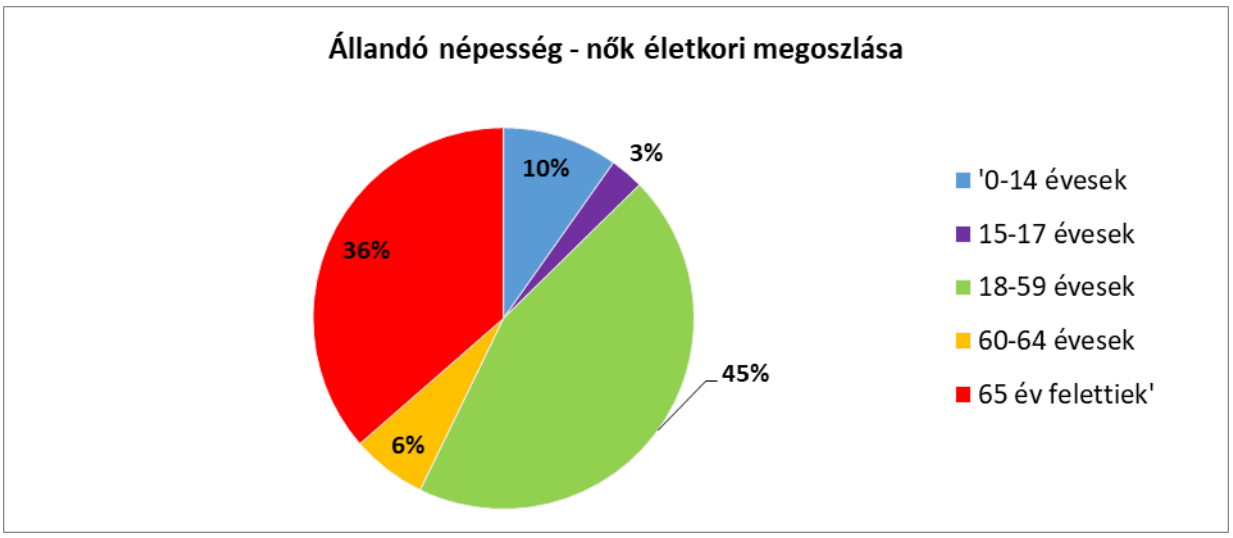

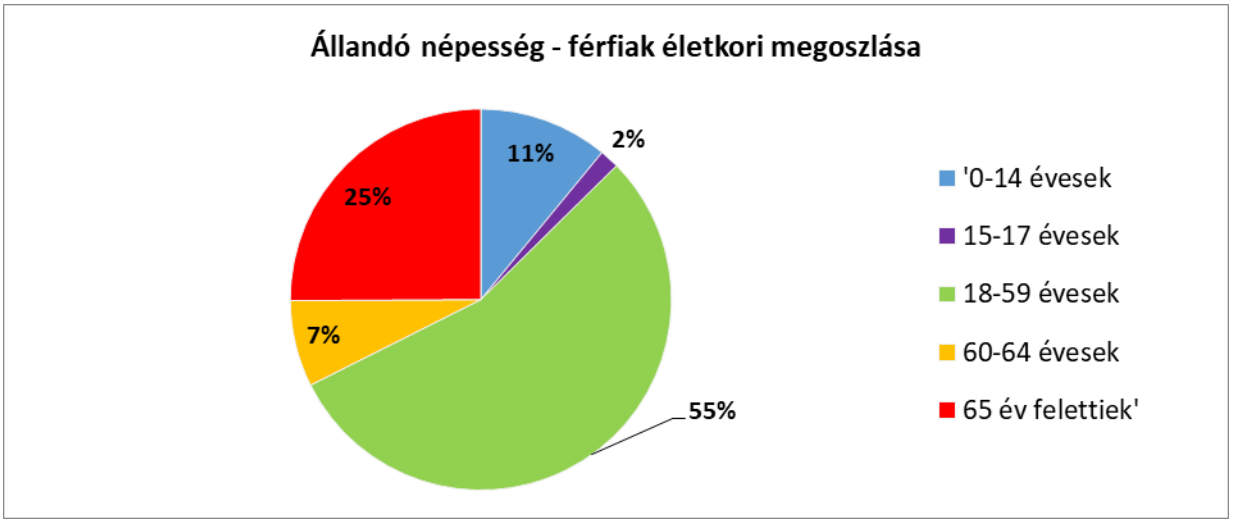

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	**65 év feletti állandó lakosok száma (fő)** (TS 026 és TS 028 összesen)	**0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)** (TS 010 és TS 012 összesen)	**Öregedési index %** (TS 030)
2018	488	179	272,63%
2019	497	182	273,08%
2020	509	184	276,63%
2021	530	176	301,14%
2022	542	176	307,95%
2023	542	181	299,45%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR			

Az öregedési index azt jelenti, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli fő jut. Ha az index 100 alatti, akkor azt jelenti, hogy túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, míg 100 feletti érték esetén a 65 év felettiek vannak többen, tehát a település elöregedő.
Gyönk öregedési indexét megvizsgálva elmondható, hogy minden egyes 14 alatti gyermekre 3 idős jut! Az index folyamatosan növekszik, ez látszik, hogy az előző 5 évnél mér eredmény 2 volt.

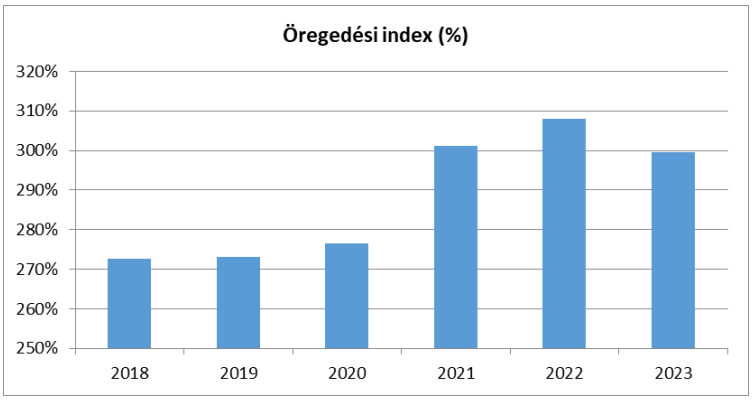

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	**Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő)** (TS 031)
2018	20,93
2019	35,13
2020	42,90
2021	38,60
2022	41,27
2023	35,41
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR	

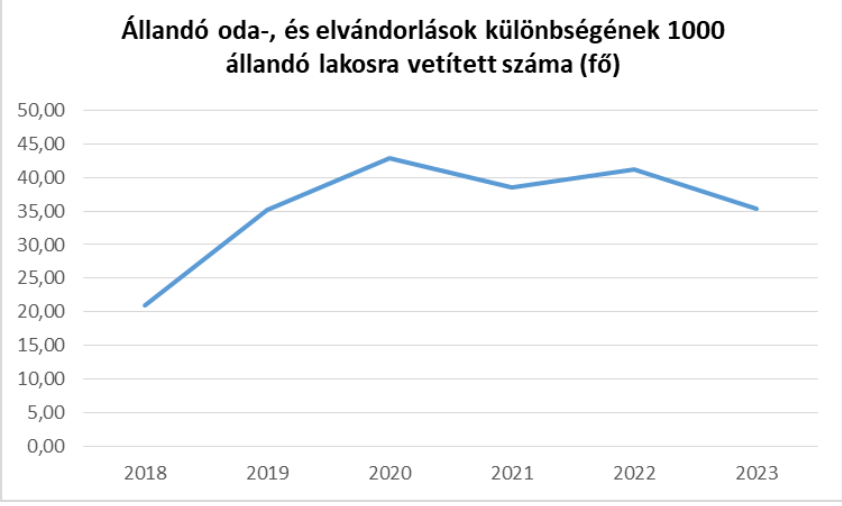

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	**Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő)** (TS 032)
2018	-40,16
2019	-42,61
2020	-42,90
2021	-51,46
2022	-43,66
2023	-47,01
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR	

A természetes szaporodás értéke az élve születések és halálozások számának különbségét jelenti. Tehát a város népessége folyamatosan csökken.

Településünk esetében ez az érték a vizsgált években negatív előjelű, azaz a halálozások száma több mint az élve születések száma. Ez is a város elöregedését mutatja, és azt, hogy komoly gondot kell fordítani az idősebb korosztályra.

Értékeink, küldetésünk

Az élhető várost nem kizárólag anyagi források, sokkal inkább jó ötletek révén lehet kialakítani. Ha emberek és szervezetek fognak össze pontosan meghatározott célok érdekében, akkor a kívánt eredmény nem maradhat el. Gyönkön az Önkormányzat kitartóan törekszik arra, hogy valódi párbeszédet folytasson a város lakóival, ez által válik biztosítottá, hogy a közösségek szintjén felvetődött problémák és feladatok közvetlenül juthassanak el oda, ahol a megoldásukra rendelkezésre állnak a feltételek.

Legfőbb értékünk az ember, akikkel közösen azon munkálkodunk, hogy Gyönk az itt lakók számára egy élhető, tiszta, gondozott település legyen. Küldetésünk, hogy mindenki számára elérhetővé tegyük a közszolgáltatásokat, felzárkóztassuk a lemaradottakat, elősegítsük a fiatalok helyben tartását, közösséggé kovácsoljuk a településen élőket.
Az esélyegyenlőség biztosítása két kiemelendő elvárást fogalmaz meg. Egyrészt az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését, a hátrányos megkülönböztetés (diszkrimináció) tilalmát jelenti, másrészt olyan esélyegyenlőségi politikák kialakítását és végrehajtását, amelyek a hátrányos helyzetű állampolgárok életkörülményeinek javítását segítik elő különböző területeken.
Gyönk Város Önkormányzatának célja, hogy minden lakója számára elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat. Előbbiek minél hatékonyabb és eredményesebb megvalósítása érdekében megalkotja a helyi esélyegyenlőségi programját. A program tartalmazza a helyzetelemzést és az erre épülő cél és feladat-meghatározásokat, valamint azok megvalósításának ütemezését. Az esélyegyenlőségi program a településen feltárt esélyegyenlőségi problémákra reflektál és beavatkozásokat tartalmaz azok kezelésére.
A helyzetelemzés alapul szolgál annak megállapításához, hogy a Gyönk Városban élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok a teljes lakossághoz viszonyítva milyen jövedelmi, foglalkoztatási, képzettségi, szociális, lakhatási, területi, egészségügyi mutatókkal rendelkeznek, és ezek alapján milyen esélyegyenlőtlenségi problémákkal küzdenek.
Az esélyegyenlőségi program a település területén élő hátrányos helyzetű csoportokra irányul. Az esélyegyenlőségi terv alapját képező módszertani segédlet potenciálisan kiemelt hátrányos helyzetű társadalmi csoportnak tekinti:

- a mélyszegénységben élőket romákat,
- a gyermekeket,
- a nőket,
- az időseket,
- a fogyatékkal élő személyeket.

Gyönk Város Önkormányzata tudatában van annak, hogy köteles megtartani valamennyi jogviszonyában és eljárásában az Ebktv-ben meghatározott egyenlő bánásmód követelményét.

Az önkormányzat célja a 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet 1.§. (2) bekezdésében meghatározott csoportok (mélyszegénységben élők, romák/cigányok, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők) esélyegyenlőségének a szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlőségének biztosítása, illetve a felmerült problémákra megoldási lehetőségek kidolgozása.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Gyönk település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.
E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.
További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.
További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.
Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-

értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti."
A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról" szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai" fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40. § (1) bekezdés 28. pontja értelmében a Kormány társadalmi felzárkózásért felelős tagjaként, a belügyminiszter módszertani útmutatót tesz közzé a HEP elkészítésének részletes szempontjairól. különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapdokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)
Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)
„Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032))
„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban" (2021–2030)
Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.
A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030**, **Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.
Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- **Gazdasági program** - a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

- **Településrendezési terv** – Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban 1997. évi LXXVIII. tv.) 6. §-a alapján a települési önkormányzat – a fővárosban a fővárosi és a kerületi önkormányzatok a külön jogszabályban meghatározott hatáskörük szerint – a településrendezési feladatukat a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészíttetésével és azok elfogadásával látják el.
  A 202l. évi XXXIX. törvény (a 2010. évi CXXX. törvény 12. § (2) be-kezdése alapján hatályát vesztette a végrehajtást követő napon) számos ponton módosította az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvényt (továbbiakban Étv.), valamint a 2016. évi LXXIV. törvényt a településkép védelméről.
  A módosítás újraszabályozza az Étv. által előírt terveket, illetve az E-TÉR használatával hozzájárul a papíralapú adminisztráció csökkentéséhez. Az újraszabályozás főbb pontjai

közé sorolható a településfejlesztési terv és a településrendezési terv bevezetése, amelyek együttes elnevezése a településterv.

A jogalkotó településtervezési tevékenység alatt a településtervet és azok módosítását érti. A településterv a fentebb ismertetett két dokumentum, a településfejlesztési terv és a településrendezési terv együttes elnevezése.

A 2021-ben módosított Étv. értelmében bizonyos településtervezési tevékenység végzéséhez településrendezési vezető tervezői vagy szakértői jogosultság szükséges. A település-tervezési és településrendezési szakértői tevékenység gyakorlása névjegyzékben történő engedélyhez kötött. (A T/17443 számon benyújtott törvényjavaslat ezt a szabályozást kiegészíti).

Amíg a településfejlesztési terv elfogadása normatív határozattal történik, addig a településrendezési terv önkormányzati rendelettel válik hatályossá. Ezzel párhuzamosan módosult a Mötv.: a jogszabály vonatkozó paragrafusának értelmében a településfejlesztési terv és a településrendezési terv jóváhagyása a képviselő-testület hatásköréből nem ruházható át.

A településtervet érintő változások különböző ütemben lépnek hatályba, attól függően, hogy az Étv. módosításával megszűnő három dokumentum (településfejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia és település-rendezési eszközök) elkészítése megtörtént az adott településen vagy kerületben.

Amennyiben a három dokumentum nem készült el, az újonnan kialakított településfejlesztési és településrendezési terv legkésőbb 2024. január elsejéig lép hatályba. Abban az esetben, amennyiben a dokumentumok elkészültek, a településterv legkésőbb 2027. július 1-ig válnak hatályossá. A főváros esetében a három kivezetett dokumentum 2025. június 30-ig maradhat hatályban. Az Étv. további határidőket is megfogalmaz a különböző dokumentumokkal kapcsolatban.

A 2022. január elsejét követően a településfej-lesztési és településrendezési tervek elkészítése és módosítása az E-TÉR-ben zajlik. Ugyancsak az E-TÉR-ben folytatódik a korábban elkészített településfejlesztési koncepciók, integrált településfejlesztési stratégiák és településrendezési eszközök módosítása és véleményezése.

Az E-TÉR az Elektronikus Térségi Tervezést Támogató Rendszer. Az E-TÉR egyike a Lechner Tudásközpont által üzemeltetett tér-adat alkalmazásoknak. Az érintett önkormányzatok első regisztrációja 2021. szeptember 30-ig volt esedékes az E-TÉR-ben.

A Magyar Urbanisztikai Társaság 2021 júniu-sában nyilatkozatott adott ki az Étv. módosításával kapcsolatban. A Társaság 12 pontba szedve ismertette álláspontját. Értelmezésük szerint a tervek számának csökkentése elmozduláshoz vezethet, azonban a lényegi átalakulást a további részletszabályok határozzák meg, illetve az, hogy milyen tervezési gyakorlat alakul ki, valamint milyen szakmai, finanszírozási és képzési folyamatok valósulnak meg.

- **Településfejlesztési koncepció -** az 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek

van döntő szerepe. A törvény 7. §-a értelmében a településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósítása érdekében a városok és több település közös fejlesztési tervezése esetén integrált településfejlesztési stratégiát kell készíteni. Az integrált településfejlesztési stratégia meghatározza a települések településfejlesztési tevékenységét, összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közszféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait, meghatározza a fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartás módját is összefüggéseiben kezeli.

Gyönk Város Önkormányzata a gazdasági programon belül megfogalmazta mindazon feladatait, mely a helyi erőforrásokra építve a város fejlődését, az itt élő lakosság életszínvonalának emelkedését szolgálja. Az előkészítés során áttekintette és értékelte a település helyzetét, figyelembe vette az elmúlt évek során felmerülő lakossági igényeket, véleményeket, javaslatokat. Programja a költségvetési törvényből és az önkormányzat önhibáján kívüli hátrányos anyagi helyzetéből adódó korlátok behatároltsága szerint készült. Reális célok kitűzésével vázolja fel az elkövetkezendő öt év fejlődési irányait.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Tolna vármegyei Tamási kistérség területe 1.028 km2, mely 32 települést foglal magába. Ezek 60%-ában az ott élők lélekszáma nem haladja meg az 1000 főt. A lakónépesség száma 38.547 fő, mely a vármegye lakosainak 19,9 %-át teszi ki (2022). A népsűrűség 38 fő/km2, ami az aprófalvas településszerkezet miatt ebben a kistérségben a legritkább

A kistérséget alkotó 32 településből 22 társadalmilag-gazdaságilag elmaradottnak számít[2]. Ezen belül 7 település a magas munkanélküliség miatt sorolható a leszakadók közé.
A településeken élők korösszetétele igen vegyes képet mutat. Miközben a leginkább elöregedő településeken (pl. Kisszékely, Szakadát) az idősebb népesség száma négy-ötszörösen meghaladja a 14 év alattiak számát, addig több településen (pl. Dúzs, Értény, Fürged, Mucsi), bár szerényebb mértékben, de a gyermekkorúak vannak túlsúlyban a 60 év felettiekhez képest. Egyebekben a természetes fogyás kb. kétszerese a vármegyei mutatónak.

A roma lakosság aránya a kistérségen belül kb. 10% alatti. Egyes településeken az ott élő roma népesség területi koncentrációja növeli a lakóhelyi kirekesztődés kockázatát.
Kedvezőtlen a kommunális ellátottság, a lakások komfortfokozata rosszabb a vármegyei és régiós átlagnál.

A településszerkezet és a közlekedési nehézségek kommunikációs, elérhetőségi és fenntarthatósági problémákat okoznak. A térséget elkerülik a fő közlekedési vonalak. A vasúti közlekedés kevés települést érint. A települések kb. egyharmada nem rendelkezik közvetlen

[2] 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről

járattal a kistérség központjába. A kistérség lakosai közül hozzávetőlegesen 1000-2000 fő ingázik a kistérségen kívülre ill. a kistelepülésen foglalkoztatottak közel fele ingázik (2008).

Elérhető fekvőbeteg ellátás Pincehelyen, illetve a kistérségen kívül **Szekszárdon** és Dombóváron van.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az adatgyűjtésnél az alábbi adatbázisok nyújtottak segítséget:

- KSH – népszámlálási adatok 2001. - 2011
- TeIR- KSH területi adatok rendszere
- TeIR- Nemzeti Munkaügyi Hivatal
- TeIR – Szociális Ágazat adatai (MÁK)
- TeIR- Önkormányzati adatok
- Önkormányzaton belüli saját adatgyűjtés
- civil szervezetek és egyéb szervek adatszolgáltatása

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él).

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

E terület vonatkozásában a következőkben tekintsük át azokat az alapvető jogszabályi rendelkezéseket, amelyek a foglalkoztatási és szociális, valamint egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés, a lakhatási körülmények javítását szolgálhatják.

- **1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (továbbiakban: Szt.)** A törvény meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, annak

megállapítását, a szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, a szociális ellátást nyújtó szervezet és a jogosult közötti jogviszony főbb elemeit, továbbá a fenntartónak a szolgáltatóval, illetve intézménnyel kapcsolatos feladat- és jogkörét, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységet végző személy adatainak működési nyilvántartására vonatkozó szabályokat.

- **a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.)** A törvény meghatározza az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszerét, formáit, az ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos legfontosabb hatásköri és eljárási szabályokat.
- **a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Flt.)** A törvény célja a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskeresők támogatásának biztosítása
- **a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. tv.** A törvény célja a nemzetiségek sajátos kultúrájának megőrzésének, anyanyelvük ápolásának és fejlesztésének, egyéni és közösségi jogainak széleskörű biztosításának elősegítése, figyelemmel Magyarország Alaptörvényében a magyarországi nemzetiségek ügye iránt kinyilvánított felelősségvállalásra, továbbá a nemzetiségek védelme érdekében.

A szegénységben élők, a roma közösségek helyzetének elemzése során vizsgálni kell az Ebktv. által rögzített, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesülését. Az Ebktv. 8. és 9. §-ai értelmében közvetlen, illetve közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt nemzetiséghez tartozása, társadalmi származása, vagyoni helyzete miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, vagy az a rendelkezés, amely ezen személyeket, csoportokat lényegesen nagyobb arányban hozza hátrányos helyzetbe mint a velük összehasonlítható személyeket, csoportokat.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia – mélyszegénység, gyermekszegénység, romák - (2011-2020.) című dokumentum előszavában foglaltak szerint „Ma Magyarország egyik legsúlyosabb gondja a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén, valamint a hátrányos helyzetű térségekben és települések perifériáján növekvő és újonnan kialakuló rossz lakhatási körülmények” A dokumentum megállapítása szerint: „Minden harmadik ember (kb. 3 millióan) ma Magyarországon a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége, mintegy 5-600 ezren (összlétszámuk a becslések alapján kb. 750 ezer) ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.”

A roma lakosság helyzetének vizsgálatát jelentősen befolyásolja, hogy jelenleg Magyarországon hivatalosan az a lakos tekintendő romának, aki magát romának vallja, tekintettel arra, hogy az adatvédelmi törvény értelmében a nemzetiséghez való tartozásra vonatkozó személyes adat különleges személyes adatnak minősül, amelyet – a törvényben meghatározott eseteket kivéve - az

érintett írásos beleegyezése nélkül nem lehet nyilvántartani. A beilleszkedni vágyás illetve a cigányokkal szembeni előítéletek miatt azonban Magyarországon ma a roma népesség egy része nem szívesen vállalja roma identitását, éppen ezért számukat megmondani nagyon nehéz vállalkozás.

A roma lakosság többsége szegény.

A Magyarország helyi önkormányzatairól 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv) az Országgyűlés ún. erős önkormányzati rendszer alapjait és kereteit kívánta megalkotni.
Az Önkormányzatok törvényben biztosított jogköre és lehetősége, hogy a feladataik ellátásához szükséges pénzügyi forrásaik egy részét helyi adók kivetésével és beszedésével teremtsék meg.

A települési önkormányzatok által bevezethető adók körét, mértékét, az alkalmazásuk eljárási rendjét és egyéb feltételeit a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény állapítja meg.
Gyönkön:

- magánszemélyek kommunális adója
- iparűzési adó

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
	Az SZJA adófizetők száma	**Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók**
Év	**az állandó népesség %-ában** (TS 059)	**az állandó népesség %-ában** (TS 060)
2018	46,15	31,66
2019	45,03	29,49
2020	43,52	27,77
2021	43,36	23,71
2022	44,05	23,26
2023	n.a.	n.a.
Forrás: TeIR, KSH Tstar		

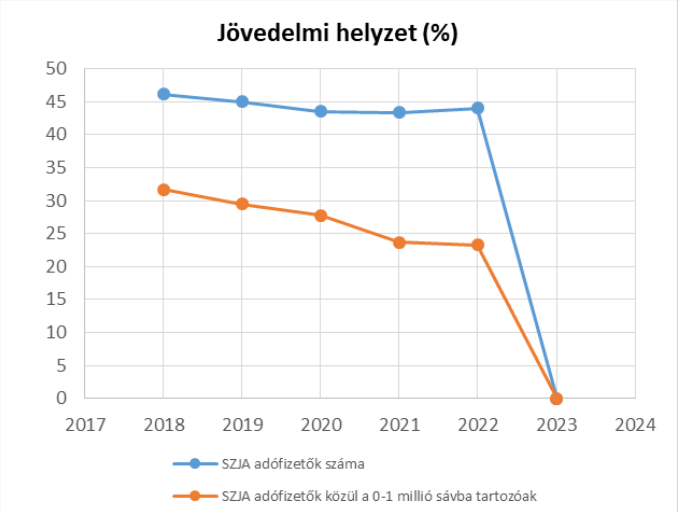

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2018	4,87	4,77	4,82%
2019	2,81	3,08	2,95%
2020	3,05	3,97	3,51%
2021	3,55	2,86	3,21%
2022	3,19	2,30	2,75%
2023	2,20	1,91	2,06%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

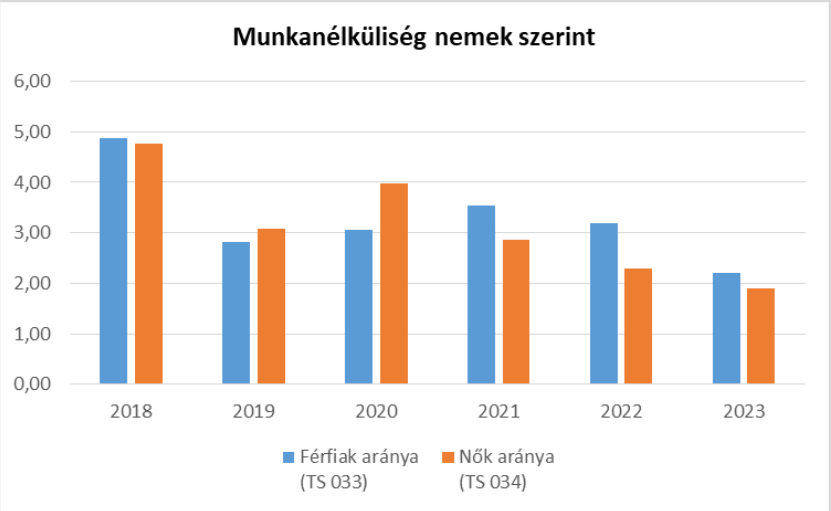

A nyilvántartott álláskeresők nemek szerinti arányát megvizsgálva megállapítható, hogy a nők aránya évről-évre csökkenő tendenciát mutat. Összességében a vizsgált 6 évben a munkanélküliségi arány az első 3 évben hullámzó, míg az utolsó 3 évben csökkenő értéket mutat a településen.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	53	31	36	32	27	20
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	1,00	1,00	4,00	1,00	0,00	0,00
	%	1,89%	3,23%	11,11%	3,13%	0,00%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	9,00	2,00	6,00	3,00	3,00	2,00
	%	16,98%	6,45%	16,67%	9,38%	11,11%	10,00%
26-30 év (TS 039)	Fő	8,00	4,00	4,00	3,00	0,00	3,00
	%	15,09%	12,90%	11,11%	9,38%	0,00%	15,00%
31-35 év (TS 040)	Fő	5,00	2,00	0,00	2,00	3,00	1,00
	%	9,43%	6,45%	0,00%	6,25%	11,11%	5,00%
36-40 év (TS 041)	Fő	5,00	5,00	4,00	1,00	1,00	2,00
	%	9,43%	16,13%	11,11%	3,13%	3,70%	10,00%
41-45 év (TS 042)	Fő	2,00	2,00	2,00	5,00	2,00	1,00
	%	3,77%	6,45%	5,56%	15,63%	7,41%	5,00%
46-50 év (TS 043)	Fő	5,00	4,00	4,00	5,00	4,00	2,00
	%	9,43%	12,90%	11,11%	15,63%	14,81%	10,00%
51-55 év (TS 044)	Fő	2,00	3,00	2,00	0,00	3,00	3,00
	%	3,77%	9,68%	5,56%	0,00%	11,11%	15,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	6,00	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00
	%	11,32%	9,68%	5,56%	6,25%	7,41%	5,00%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	10,00	5,00	8,00	10,00	9,00	5,00
	%	18,87%	16,13%	22,22%	31,25%	33,33%	25,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Korcsoportonkénti bontásban vizsgálva a munkanélküli adatokat megállapítható, hogy a pályakezdő fiatalokat és a 31-40 éveseket sújtja leginkább. De sajnos emellett a legnagyobb számban mégis a nyugdíj előtti 61 évesnél idősebbeknél áll fenn ez a probléma 25%-kal.

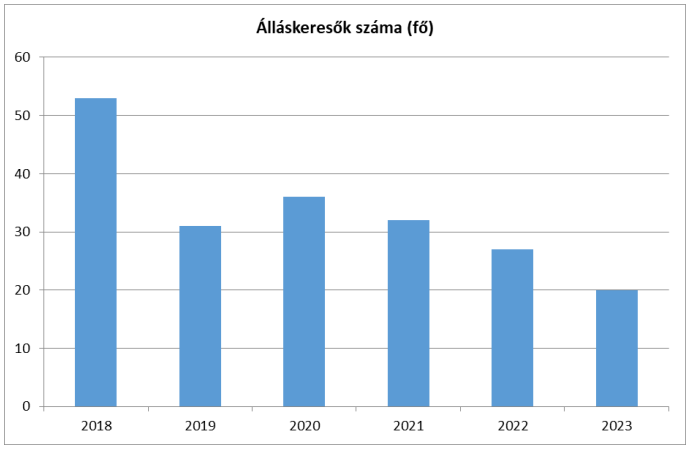

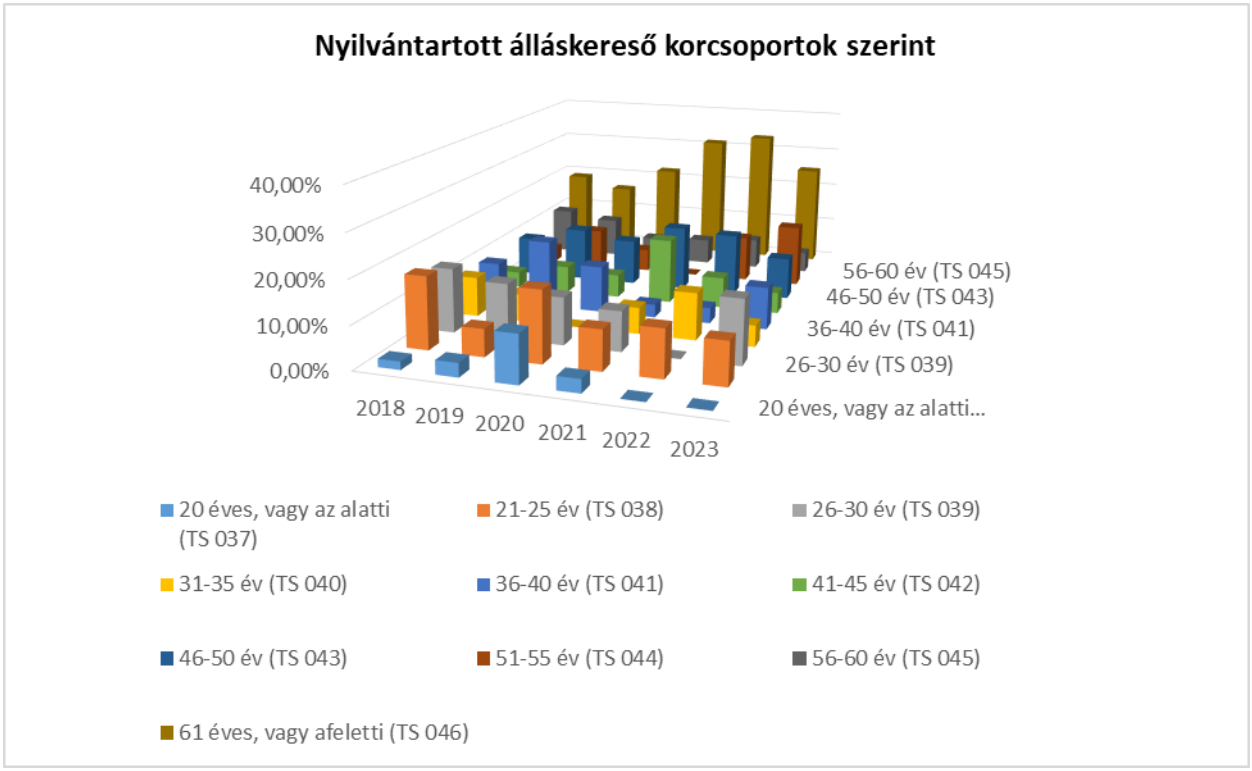

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	**180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya** (TS 057)	**Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül** (TS 058)
	%	**%**
2018	47,17	56,00
2019	41,94	69,23
2020	52,78	57,89
2021	53,13	47,06
2022	51,85	50,00
2023	60,00	50,00
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal		

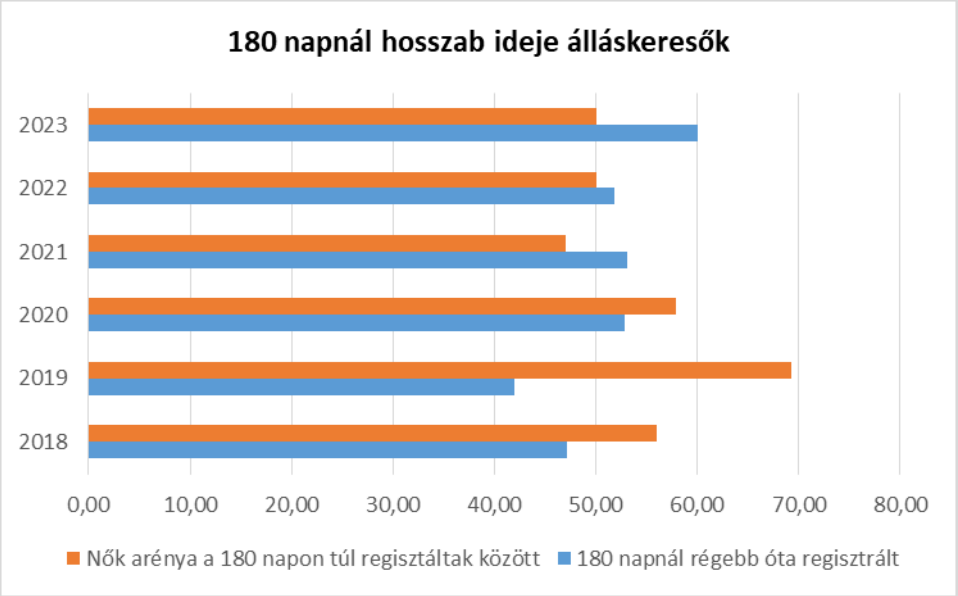

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	53	5	9,43%	22	41,51%	26	49,06%
2019	31	3	9,68%	14	45,16%	14	45,16%
2020	36	3	8,33%	12	33,33%	21	58,33%
2021	32	3	9,38%	15	46,88%	14	43,75%
2022	27	3	11,11%	14	51,85%	10	37,04%
2023	20	2	10,00%	8	40,00%	10	50,00%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal							

A táblázatból kiolvasható, hogy a munkanélküliek 40% rendelkezik 8 általános iskolai végzettséggel és több mint 50%-a ennél magasabb végzettséggel. Iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya 10% körüli értéket mutat.
A felnőtt oktatás területén a szakképzés hangsúlyos feladat lehet a településen.

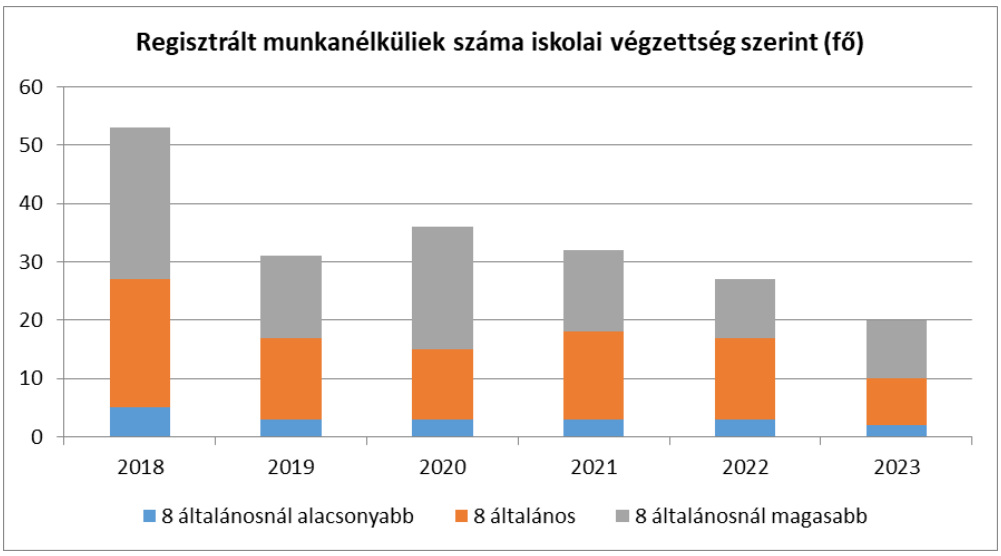

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény, amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét.
A közfoglalkoztatási terv megalkotásával sok olyan állami, önkormányzati feladatot végezhetnek el az eddig segélyen élők, amelynek megvalósításához az Önkormányzatnak nincs elég pénzügyi forrása. A közfoglalkoztatásban dolgozók munkabérének és közterheinek 95 %-át, a rendelkezésre állási támogatásnak 80 %-át a Magyar Államkincstár megfinanszírozza. A finanszírozás eltérő mértéke alapján is megállapítható, hogy az Önkormányzat és a munkanélküli is egyaránt jól jár a közfoglalkoztatással. Az önkormányzati feladatok elvégzésével szépülhet, megújulhat a település, a munkanélküliek pedig munkájukért munkabért kapnak, és visszakerülnek a munka világába.
A közfoglalkoztatási terv alapján lehet foglalkoztatni az aktív korúak ellátásában részesülő rendelkezésre állási támogatott és külön megállapodás keretében az 55. évet betöltött rendszeres szociális segélyben részesülő személyeket.
A foglalkoztatás szervezését 2013. január 1-től a Gyönki Közös Önkormányzati Hivatal látja el.
A közfoglalkoztatásban alkalmazottak száma a vizsgált időszakban változó tendenciát mutatott. A 2025. évben 9 fő vesz részt az Önkormányzat által szervezett Startmunka-programban (2020-ban még 29 fő volt).
Az Önkormányzat csakis közfoglalkoztatás keretében tudja alkalmazni a munkanélküli lakosságot, hiszen támogatás hiányában nem tudná a bérterheket költségvetéséből kigazdálkodni.
A Munkaügyi Központ számos eszközzel – átképzések, vállalkozóvá válás támogatása, bértámogatás, közhasznú foglalkoztatás támogatása – igyekszik az álláskeresőket visszavezetni a munka világába. A tapasztalatok alapján azonban a munkanélküliek közül néhányan azért esnek ki a Munkaügyi Központ „látóköréből”, mert a kötelező kapcsolattartási időpontokat is elmulasztják.
A foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja.

A fent említett hátrányos helyzetű társadalmi csoportok egyre tartósabban szorulnak ki a munkaerőpiacról.
Ezáltal egyre nagyobb számban kerülnek ki a munkaügyi regisztrációból, így elveszítve a szervezett segítségnyújtás legfontosabb esélyét. Az esélyegyenlőséget megerősítő pozitív intézkedések azért is szükségesek számukra, mert e csoportok tagjai a munkaerőpiacon összetett hátrányokkal küzdenek.
Az esélyegyenlőségi program helyzetelemzéséhez folytatott adatgyűjtés során nem merült fel foglalkoztatással kapcsolatos hátrányos megkülönböztetés esete. Az Önkormányzat és intézményei a foglalkoztatás során az esélyegyenlőség megteremtéséhez szükséges lépéseket megteszik, nem alkalmaznak diszkriminatív eljárásokat, eleget tesznek jogszabályi kötelezettségeiknek.
Összegzésként elmondható, hogy Gyönkön a munkanélküliek álláskeresésében alapvetően a Kormányhivatal Munkaügyi Központja nyújt segítséget. Felnőttképző programok, egyéb munkaerőpiaci szolgáltatások jelenleg a Tolna Vármegyei Kormányhivatal Tamási Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztályán elérhetők. Az elmúlt évek során intézmények, társadalmi szervezetek több sikeres felnőttképzési programot valósítottak meg, amelyek közül ki kell emelni a Hegyhát Integrált Szolgáltatási Központ, illetve jogelődje által lebonyolított programokat (pl. OKJ-s gondozási szakemberek képzése) és a Közép-Hegyhát Fejlesztési Egyesület képzései („Felkészülés az EU támogatások fogadására, OKJ-s számítástechnikai tanfolyam. Helyi foglalkoztatási program a településen közmunkaprogram keretében valósul meg.

Gyönk Város Önkormányzata elkészítette a közfoglalkoztatási tervét, melyben meghatározta azokat a feladatokat és munkaköröket, amelyeket részben vagy egészben közfoglalkoztatás keretében kívántak ellátni.
A közfoglalkoztatási terv megalkotásával sok olyan állami, önkormányzati feladatot végezhetnek el az eddig segélyen élők, amelynek megvalósításához az önkormányzatnak nincs elég pénzügyi forrása. A közfoglalkoztatásban dolgozók munkabérének és közterheinek 95-100 %-át, finanszírozza az állam. A finanszírozás eltérő mértéke alapján is megállapítható, hogy az önkormányzat és a munkanélküli is egyaránt jól jár a közfoglalkoztatással. Az önkormányzati feladatok elvégzésével szépülhet, megújulhat városunk, a munkanélküliek pedig munkájukért munkabért kapnak, és visszakerülnek a munka világába.
A közfoglalkoztatási terv alapján lehet foglalkoztatni az aktív korúak ellátásában részesülő rendelkezésre állási támogatott és külön megállapodás keretében az 55. évet betöltött rendszeres szociális segélyben részesülő személyeket.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitika		
Év	**Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma** (TS 050)	**Közfoglalakoztatottak száma** (TS 055)
	Fő	**(éves átlag - fő)**
2018	41	36
2019	33	33
2020	45	32
2021	22	27
2022	14	16
2023	15	14
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal		

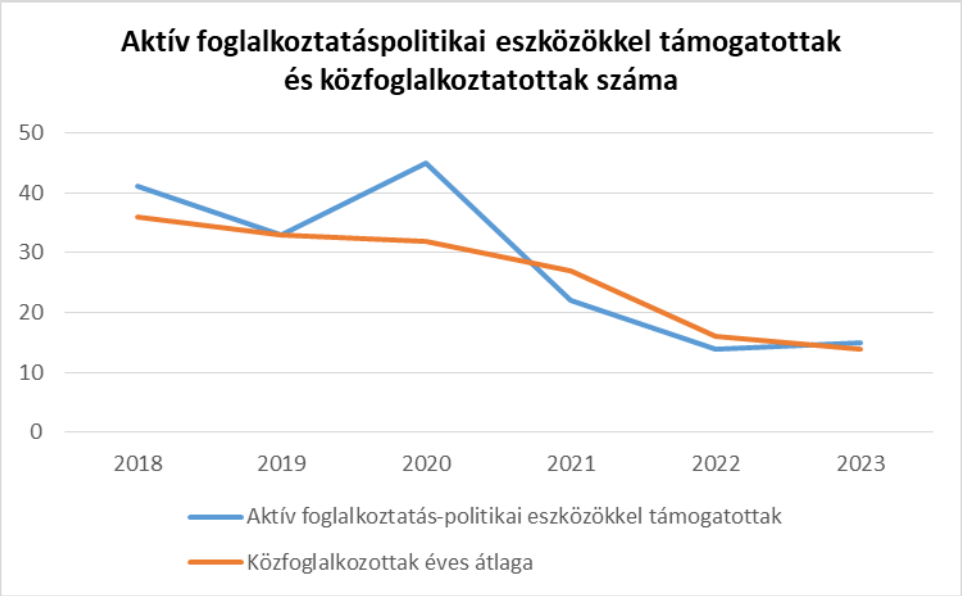

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

2019-től 2023-ig vizsgált időszakra vonatkozóan elmondható, hogy a vállalkozások száma csökkenő tendenciát mutat a városban. Ennek több oka is lehetséges, a COVID időszak, a megemelkedett közületi díjak és egyre növekvő bérigény.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	**Nyilvántartott álláskeresők száma** (TS 052)	**Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma** (TS 053)
	Fő	**Fő**
2018	53	4
2019	31	1
2020	36	6
2021	32	2
2022	27	0
2023	20	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

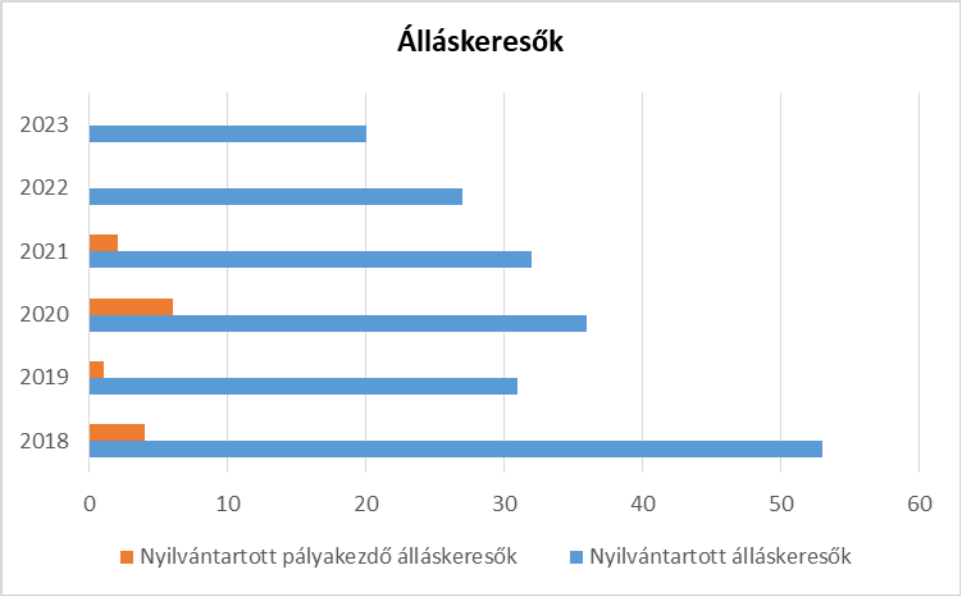

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;
g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;
h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;
i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáférésének lehetőségei.

A helyi önkormányzat az Flt. 8. §-a értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

a) közfoglalkoztatást szervez,
b) figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
c) döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
d) az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A helyi önkormányzat a Mötv. 15. §-a szerint feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását.

Hátrányos megkülönböztetés, előnyben részesítés a foglalkoztatás területén – Ebktv. 21. § - 23. §
Az Ebktv. fenti paragrafusai rögzítik, hogy egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz pl. a munkához jutás során, a munkához jutás felvételi eljárása keretében, stb.

Előfordulnak olyan speciális helyzetek, amikor indokolt, hogy a munkáltató különbséget tegyen helyzetük, tulajdonságuk, jellemzőjük alapján a munkavállalók között, ezért az Ebktv. értelmében nem minősül az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének, ha az a munka jellege vagy természete alapján indokolt, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés. A 23. § biztosítja annak a lehetőségét, hogy törvény, kormányrendelet, illetve kollektív szerződés a munkavállalók meghatározott körére – a foglalkoztatási jogviszonnyal vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonnyal összefüggésben – eltérjen az egyenlő bánásmód követelményétől, amennyiben ennek célja valamely hátrányosabb helyzetű csoporttal kapcsolatban előnyben részesítési szabályok meghatározása, pozitív diszkrimináció alkalmazása.

Tolna vármegye az ország egyik legkisebb lakosságú megyéje, így az ország GDP jének 1,8% - a keletkezik ebben a térségében. Az egy főre jutó GDP tekintetben a 2018 -as adatok alapján a 9. a megyék rangsorában, ami az utóbbi évek felzárkózási folyamatának következménye, 2017 -ben még a 12. helyen állt.

A vármegye lakosságának jövedelmi viszonyai alacsonyabb szintet érnek el, mint az országos átlag, de a régiós átlagnál 7% -kal magasabb átlagjövedelem mutatható ki a megyében, mely elsősorban Paks térségében tapasztalható magasabb jövedelemnek a hatása.

Tolna vármegye földrajzi adottságai változatosak, területének 43% -a síksági, alföldi jellegű, míg 57%-a változatos terepfelszínű, magasabb fekvésű, dombvidéki jellegű.

A mezőgazdaságban, arányában jóval több vállalkozás tevékenykedik, mint országosan. A tolnai vidék hagyományosan mezőgazdasági művelésű terület, az ország élelmiszergazdaságának kitűnő adottságú alapanyag termelő térsége. Az utóbbi tíz évben az alapanyag termelő jelleg tovább erősödött, túlsúlyba került, ugyanakkor a feldolgozásban a többletmunka hozzáadásával elérhető sajátos egyedi termékek meg sem jelennek a megyében. A kedvező termőhelyi adottságok ellenére

rendkívül alacsony a mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya. A megyében az állattenyésztés szinte valamennyi ágazata leépült.

A fejletlen szolgáltató szektor, az átlagosnál nagyobb súlyú agrárium, textilipar és energetika (paksi atomerőmű), illetve a meglepően alacsony létszámú élelmiszeripar jellemzi a vármegye foglalkoztatási szerkezetét.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Álláskeresők támogatása

A **támogatott képzésben részesíthető személyek** körét és a képzési támogatásként adható juttatásokat az Flt. 14. §-a rögzíti.

A **hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatásának bővítését szolgáló támogatások** nyújthatók az Flt. 16. §- alapján a munkaadó részére a törvényben rögzített feltételek esetén.

Az **álláskeresők vállalkozóvá válását elősegítő támogatás** nyújtható az Flt. 17. §-a szerint a legalább három hónapja folyamatosan álláskeresőként nyilvántartott, vagy rehabilitációs járadékban részesülő magánszemélyek számára, legfeljebb hat hónap időtartamra, havonta a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) összegéig terjedő vissza nem térítendő formában, pályázati eljárás keretében.

A **munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatásáról** az Flt. 18. §-a rendelkezik, eszerint pályázati eljárás keretében, vissza nem térítendő munkahelyteremtő támogatás nyújtható a munkavállalók létszámának növelésével tartós foglalkoztatást biztosító munkáltató

Az álláskeresők ellátására vonatkozóan az Flt. 25. §-a szerint **álláskeresési járadék** folyósítható annak az álláskereső személynek, aki megfelel a törvény e rendelkezése szerinti feltételeknek.

Az Flt. 30. §-a szerint az álláskereső kérelmére **nyugdíj előtti álláskeresési támogatás**t kell megállapítani a jogszabályban rögzített feltételek esetén.

Az álláskereső részére járó álláskeresési járadék, álláskeresési segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos helyközi utazási **költségtérítés** állapítható meg az Flt. 32. §-a szerint.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	53	4,91%	25	47,17%
2019	31	2,96%	11	35,48%
2020	36	3,49%	11	30,56%
2021	32	3,23%	14	43,75%
2022	27	2,90%	15	55,56%
2023	20	2,21%	9	45,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázatból is jól kivehető, hogy a nyilvántartott álláskeresők, és akik ellátásban is részesülnek ezek feltétele alapján átlagban 50% körül van. Évről évre csökken a regisztrált álláskeresők száma.

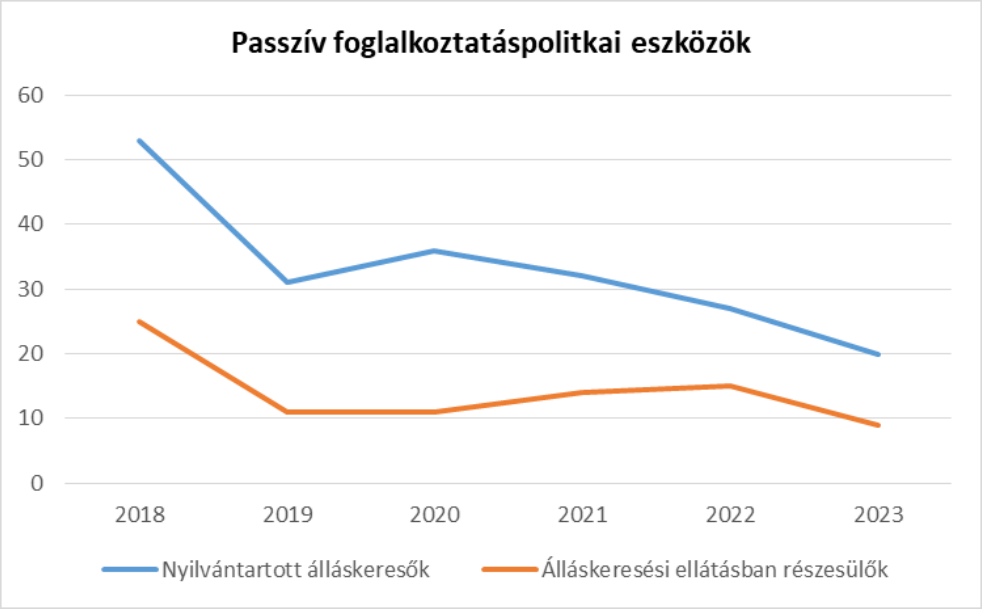

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	11	20,75%	12	22,89%	36	67,92%
2019	6	19,35%	7	22,35%	17	54,84%
2020	5	13,89%	4	10,89%	16	44,44%
2021	3	9,38%	5	15,97%	17	53,13%
2022	5	18,52%	4	13,48%	20	74,07%
2023	5	25,00%	3	16,60%	14	70,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

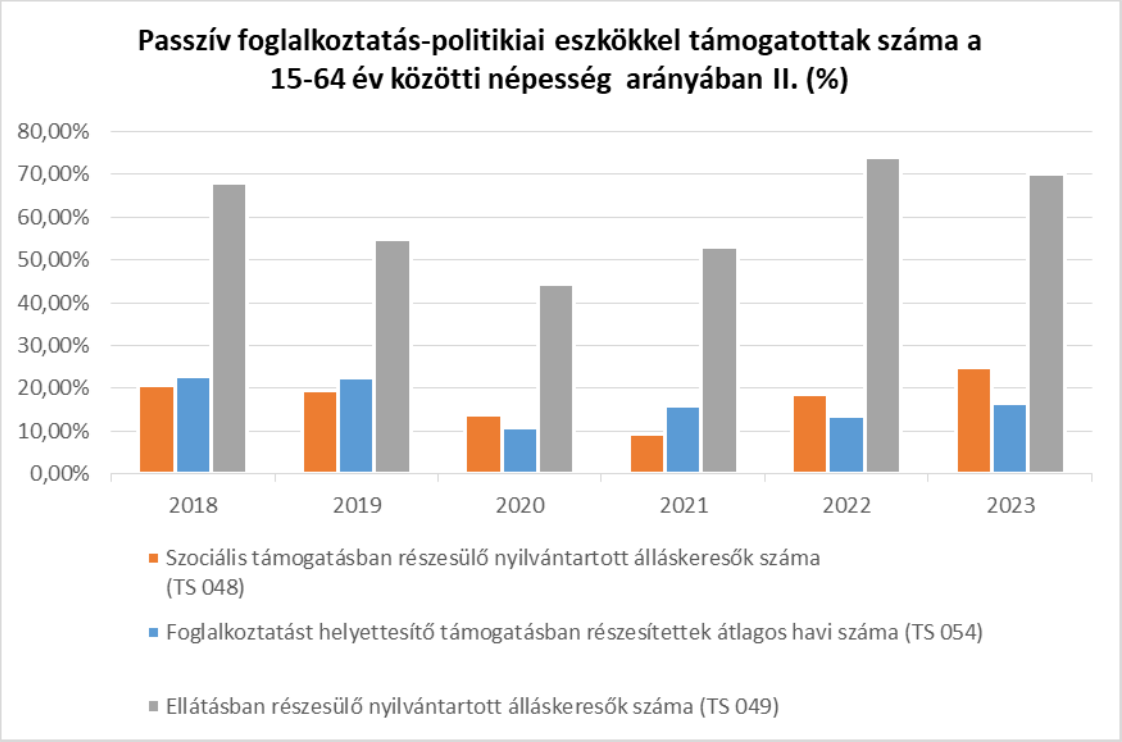

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	**Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma** (TS 056)
	fő
2018	8
2019	9
2020	8
2021	7
2022	6
2023	5

Forrás: TeIR, KSH

A 3.3.3. számú táblázatból jól kitűnik, hogy az egészségkárosodási- és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők aránya fogyatkozó tendenciát mutat.

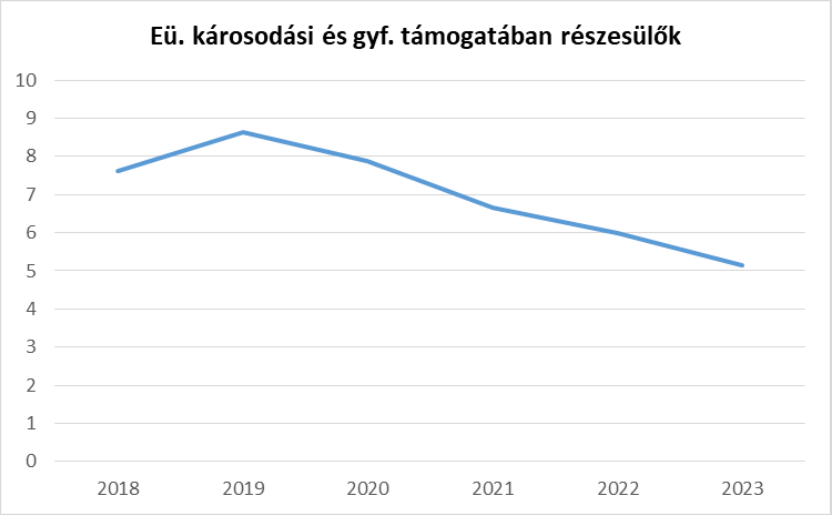

2012-től az álláskeresési járadék rendszere megváltozott, folyósításának időtartama jelentősen csökkent, és összege is változott. Álláskeresési járadék illeti meg azt, aki álláskereső, az álláskeresővé válását megelőző négy éven belül legalább háromszázhatvanöt nap munkaviszonnyal rendelkezik, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra nem jogosult, továbbá táppénzben nem részesül és munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2018	682	0	0,00	29,18	48,97	79,47
2019	682	0	0,00	29,18	48,97	79,47
2020	682	0	0,00	29,18	48,97	79,47
2021	682	0	0,00	29,18	48,97	79,62
2022	679	0	0,00	26,66	49,19	79,82
2023	678	0	0,00	26,70	49,26	79,94

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

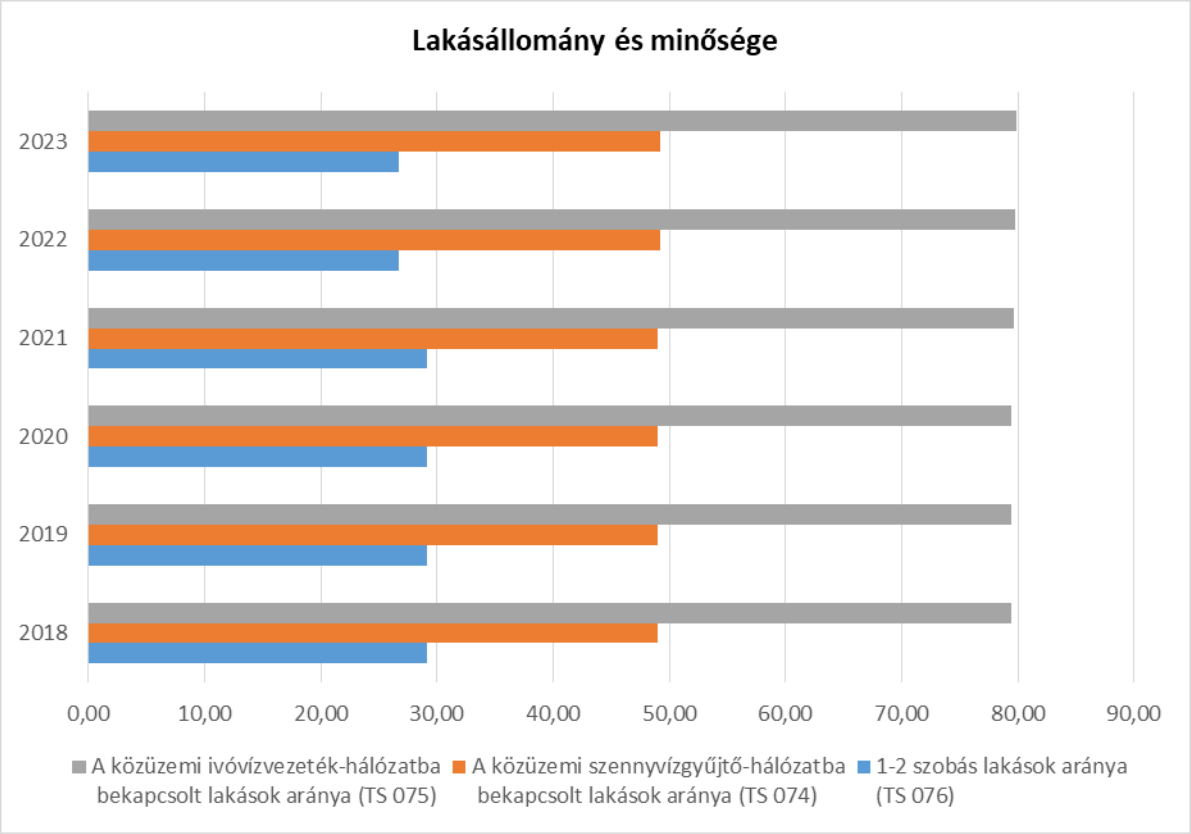

a) bérlakás-állomány

Gyönk Város Önkormányzata 12 db bérlakás célú igénybevételű ingatlan tulajdonjogával rendelkezik. A rendelet értelmében a bérlakások hasznosítását szociális, költségelvű és piaci alapon, valamint az ingatlanok komfortfokozata alapján határozta meg.

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány opcionális (önkormányzati adatok)

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2018	682	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	682	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	682	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	682	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	679	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2023	678	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

b) szociális lakhatás

A rendelet 12. pontjának 22. §. határozza meg a szociális helyzet alapján történő bérbeadás lehetőségeit.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakás:
Az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Bizottsága (General Comment No. 4, the UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights) 1991-ben egy indoklást adott ki, melyben értelmezte a megfelelő lakás fogalmát, amely bármely ország lakáspolitikájának kiinduló pontja kell, hogy legyen.
Ez a következő elemeket tartalmazta:
1. a lakhatás jogi biztonsága, azaz védelem az erőszakos kilakoltatás ellen;
2. alapszolgáltatásokhoz és infrastruktúrához való hozzáférés (ivóvíz, energia, szennyvízcsatorna, fűtés, világítás, stb.);
3. megfizethetőség (a lakhatással kapcsolatos költségeknek olyan szinten kell lennie, hogy más alapvető szükséglet kielégítését vagy megszerzését ne veszélyeztesse);
4. lakás alapvető minőségi és mennyiségi elemei (alapterület, fűtés, stb.);
5. biztosítani kell az elesett csoportok lakáshasználatának lehetőségét (idősek, gyerekek, mozgáskorlátozottak, halálos betegek, HIV fertőzöttek, természeti katasztrófák áldozatai, stb.);
6. elhelyezkedés (a megfelelő lakásnak olyan helyen kell lennie, amely lehetővé teszi a munkába járást, valamint egészségügyi szolgáltatás, iskola, és egyéb szociális szolgáltatások igénybe vételét);
7. kulturális megfelelés (a lakás megépítési módjának és az építéshez használt anyagoknak alkalmasnak kell lennie a kulturális identitás és különbözőség kifejezésére).
Az ezen tényezőknek meg nem felelő lakásokat tekintjük elégtelen lakhatási feltételeknek.

Gyönk közigazgatási területéhez tartozó a külterület, üdülő, szőlőhegynek minősülő ingatlanokon lévő, lakóépületnek nem minősülő ingatlanokban/löszfalba vájt barlanglakásokban való életvitelszerű, folyamatos lakhatás nem jellemző.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások

Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2018	n.a.	165
2019	n.a.	155
2020	n.a.	219
2021	n.a.	384
2022	n.a.	188
2023	n.a.	212
Forrás: TeIR, KSH Tstar		

A lakásfenntartási támogatásban részesülők száma a vizsgált 2021-es időszaktól folyamatosan csökken, kiemelkedő év 2021. év volt.

Az önkormányzatnak a rászorulók lakhatási, életviteli problémái megoldásában több eszköz is rendelkezésére áll. Amellett, hogy a tulajdonában lévő bérlakásokat és szociális lakásokat kedvezményes bérleti díjért adhatja ki, nyújthat egyéb, pénzbeli és természetbeni juttatások formájában. Ilyen támogatási forma lehet a lakásfenntartási támogatás. A lakásfenntartási támogatás / lakhatási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott hozzájárulás.

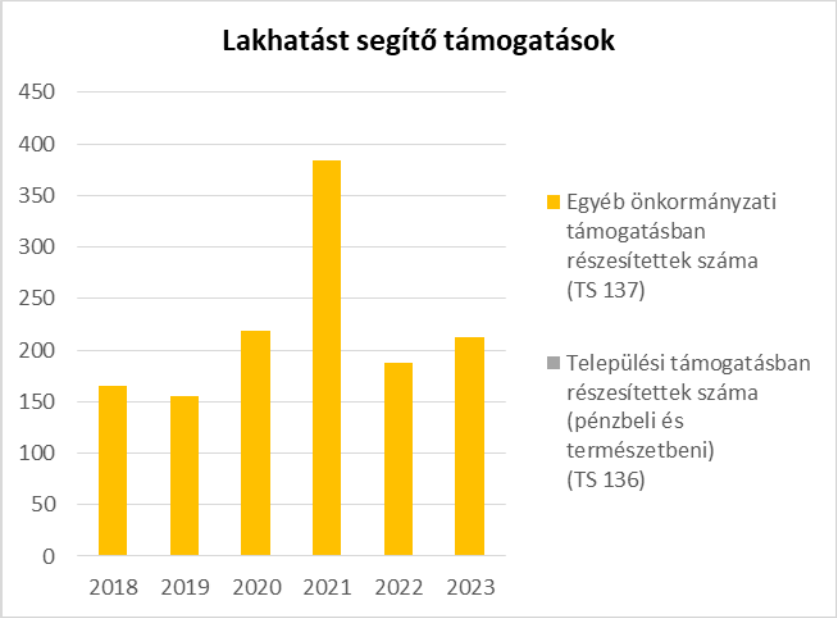

f) eladósodottság

Számos település vezette be és működtette egészen 2015. március 1-ig az adósságkezelési szolgáltatást, a szociálisan rászorult személyek részére nyújtott, lakhatást segítő ellátást, amit Gyönk önkormányzata nem vezetett be.

Adósságkezelési szolgáltatásban lehetett részesíteni azt a személyt, akinek adóssága meghaladta az ötvenezer forintot, és fennálló tartozása legalább hat havi, vagy a szolgáltatást kikapcsolták, és háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum 150 %-át, egyedül élő esetén a 200 %-át, és lakásának alapterülete a Ször. mellékletében elismert lakásnagyságot nem haladja meg. A megélhetést veszélyeztető helyzetbe kerültek helyzetén igyekszik segíteni a 2015. őszétől, fokozatosan bevezetésre kerülő magáncsőd intézménye is.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

Gyönkön a 80-as évek közepétől etnikai alapú szegregátum már nincs. A telep/szegregátum fogalmának az évtized közepén még szinte minden szempontból megfelelt Gyönk-Szabatonpuszta, ahol folyamatos és fokozódó problémát jelentenek a magántulajdonú közművek, a közelben elérhető foglalkoztatók csekély száma, az újratermelődő depriváltság. Az elmúlt évek kormányzati lakáspolitikai intézkedései következtében már csak két család él a pusztán, jelentősége így a korábbinál is csekélyebb.

b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;

Gyönk-Szabatonpuszta nehezen megközelíthető (közúton kb. 34 km), a lakások állapota leromlott, a közművek magántulajdonban vannak, az ellátás színvonala egyenetlen, szennyvíz-elvezetés, települési szilárd hulladék elszállítása nem megoldott, más közszolgáltatások helyben nem biztosítottak.

c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

Az elmúlt évtizedben a szabatoni ingatlanállomány egy részét – idős lakóik elhalálozását követően - vadászháznak / hétvégi háznak vásárolták meg. A kb. 10 fő halmozottan hátrányos helyzetű gyönki lakos azonban nehezen mobilizálható, önszántukból és saját erőből nem tud / nem akar elköltözni.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2018	0	3	1	1	87	11,75
2019	0	3	1	1	96	9,16
2020	0	3	1	1	79	8,25
2021	0	3	1	1	88	6,25
2022	0	3	1	1	74	3,77
2023	0	3	1	1	80	4,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Gyönkön 2 felnőtt háziorvos, és 1 gyermek háziorvos valamint 2 védőnő biztosítja az egészségügyi alapszolgáltatásokat. Szakellátás Tamásiban és Szekszárdon vehető igénybe.

A Tamási kistérség fekvőbeteg szakellátó intézménye az 1953-ban létrejött pincehelyi Szent Orsolya Kórház, melynek léte az évtizedek során folyamatos bizonytalanságok mellett működött, az átszervezések többször érintették.
Nem véletlenül került annakidején Pincehelyre kórház. Nélküle a Tamási kistérség ellátatlan lenne, ugyanis a legközelebbi gyógyászati centrumok mindegyike – a siófoki, a dombóvári, a szekszárdi – legalább 50 km-re van. Ezért is született meg a döntés, hogy ideiglenes jelleggel kórházat nyitnak Pincehelyen. Ez az ideiglenesség, ez a bizonytalan jövő jellemzi a létesítmény egész történetét, a közel hatvan évet. Működésük tulajdonképpen nem más, mint drámai küzdelem a megmaradásért.
Az intézmény 2014-ben a Tolna Várvármegyei Balassa János Kórház részeként működött, gazdaságilag teljesen tőle függött. A pincehelyi kórház akkreditált diabetológiai szakellátási hely volt, ahol nőgyógyászati szakrendelés, kardiológiai gondozó, a vesebetegeknek nefrológiai gondozó is működött, csökkenő számú fekvőbeteggel. Az egészségügy átszervezése miatt az intézmény mára már teljes egészében a Dombóvári Szent Lukács Kórház ápolási osztályaként, köznyelven elfekvőként működik, gyógyítás terén betöltött jelentősége ennek megfelelően csekély.

Tamási és a kistérség lakosságának szak- és fekvőbeteg ellátásában fontos szerepet kap a szekszárdi Tolna Vármegyei Balassa János Kórház és a Dombóvári Szent Lukács Kórház.

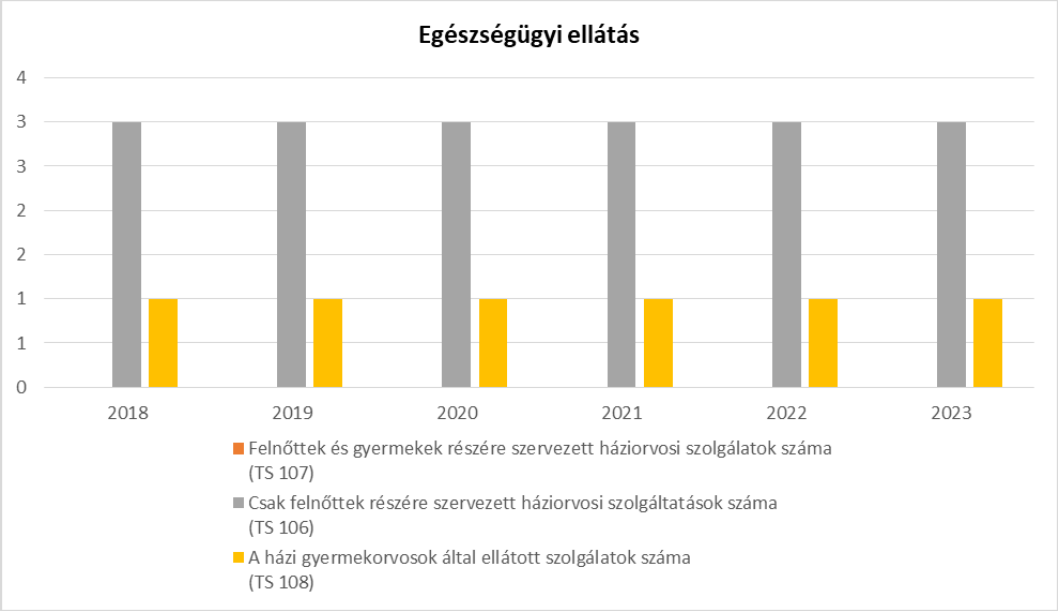

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A településen évente egy-két alkalommal kerülnek megrendezésre szűrő programok.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Nem biztosított.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A szociális étkezésben részesülőknek pedig kedvezményesen, a gyönki Lackner Aladár Evangélikus Szeretetszolgálat konyhájáról szállítják az egészséges táplálkozás szempontjainak megfelelő meleg ételt. A heti étrend összeállításánál törekednek arra, hogy az előírásoknak megfelelően egészséges, friss alapanyagokat használjanak fel.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A sportprogramok az általános iskola, gimnázium és civil szervezetek szervezésében kerülnek megrendezésre. Az évente megrendezésre kerülő falunap programjai között is megtalálhatóak sportprogramok.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz a Lackner Aladár Evangélikus Szeretetszolgálat biztosítja az állampolgárok számára az egyenlő esélyű hozzáférést, amely Tolna vármegye legnagyobb alap- és szakellátást nyújtó intézménye.

A Lackner Aladár Evangélikus Szeretetszolgálat Tolna vármegye legnagyobb alap- és szakellátást nyújtó intézménye.

Gyönk központjában helyezkedik el, 15 hektáros területen, zöld övezetben, tömegközlekedéssel jól megközelíthető.

A gondozási részlegek és az intézmény kiszolgáló egységei (konyha, mosoda, iroda, karbantartás- és parkgondozás) külön épületekben vannak elhelyezve.

Az idősek átlagos gondozást, ápolást nyújtó részlegében elsősorban azoknak a nyugdíjkorhatárt – indokolt esetben 18. életévét – betöltött személyeknek az ápolása- gondozása történik, akik egészségi állapotuk miatt rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényelnek, és önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képesek, és az alapellátás keretében ellátásuk nem biztosítható.

Az ellátás keretében az ellátottak fizikai (lakhatás, étkeztetés, ruházattal való ellátás, ruházat tisztítása, személyi higiénia biztosítása), egészségügyi (háziorvosi ellátás, szakellátáshoz való hozzájutás, gyógyszer, ápolási feladatok ellátása), mentálhigiénés (egyéni és csoportos pszichés gondozás) ellátása, foglalkoztatása, szabadidő hasznos eltöltése biztosított.

A lakók rehabilitációját gyógytornász segíti, a feladatellátáshoz fizioterápiás helyiség és jól felszerelt tornaszoba áll rendelkezésre.

A lakókörnyezetet otthonosan került kialakításra, minden gondozási részlegen társalgó, étkező ad lehetőséget a közös együttlétre, csoportos rendezvényekre.

A családi kapcsolatok ápolására a látogatók fogadására alkalmas helyiség biztosított, valamint a lakószobákban a betegágyaknál vezetékes telefon áll rendelkezésre, melyen az ellátottak közvetlenül hívhatók.

Szociális étkeztetés

Gyönk mikrotérség azon rászorultja részére biztosítjuk, akik koruk (legalább 65 éves kor), egészségi állapotuk, fogyatékosságuk, pszichiátriai-, ill. szenvedélybetegségük vagy hajléktalanságuk miatt nem képesek saját étkezésükről gondoskodni. Az egyházi fenntartású intézményben a jogosultság feltételeit a fenntartó Magyarországi Evangélikus Egyház határozza meg.

Házi segítségnyújtás

A szolgáltatást igénybevevő személyek részére a saját lakókörnyezetükben biztosítjuk az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

Gondoskodnak azokról az időskorú személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek és róluk nem gondoskodnak, azokról a pszichiátriai betegekről, fogyatékos személyekről, valamint szenvedélybetegekről, akik állapotuk miatt az önálló életvitellel kapcsolatos feladatai ellátásában segítséget igényelnek, de egyébként önmaguk ellátására képesek, és azokról az egészségi állapotuk miatt rászoruló személyekről, akik ezt az ellátási formát igénylik, ill. bentlakásos intézményi elhelyezésre várnak.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A szolgáltatási rendszer térségi megoldásban a kistérség 32 településén és Szekszárd kistérség 2 településén, 782 készülékkel biztosítja.

A szolgáltatás iránti igény időbeli lefutása három szakaszra bontható. 2004-2008 között egy intenzív bővülési szakasz zajlott le, ennek végén a bekapcsolódó személyek száma elérte a 38 ezer főt. 2008-tól a korábban ingyenes szolgáltatás térítési díjassá vált, és megjelent a szociális rászorultság vizsgálata, ezek együttes hatására az intenzív növekedés megállt és az addig rendszerbe lépő kliensek tömegesen adták vissza a jelzőkészülékeket – egy év alatt 11 ezer személy lépett ki a szolgáltatásból. 2010-2011-re 25 ezer fő körül stabilizálódott az ellátotti létszám. A harmadik szakasz lényegében 2011-től indul, ez az ellátottak számának lassú (évente 500-700 fős), de folyamatos csökkenését mutatja, 2023-ra az igénybe vevők száma kevesebb, mint 17 ezer fő.

A csökkenésnek több oka lehet. Egyrészt a technológiai fejlődés megnyitotta az alternatívák szélesebb körét, ma már számos cég nyújt olyan szolgáltatásokat, melyek a jelzőrendszeres szolgáltatás alapjául szolgáló technológiát használják és a szociális szolgáltatásként nyújtott rendszer funkcióinak részleges biztosításával is kielégítő biztonságérzetet nyújtanak az érintetteknek.

Ehhez kapcsolódik a másik fontos ok, mégpedig hasonló profilú szolgáltatás beindulás. A 2022-ben elindult Gondosóra program számos tekintetben a jelzőrendszeres házi segítségnyújtásra hasonlít, de annál (jelenleg még) szűkebb funkcióval működik – gyakorlatilag ezzel a programmal a kormányzat a saját szociális szolgáltatásának csinált konkurenciát úgy, hogy a jelzőrendszeres szolgáltatás évek óta kapott fejlesztést. A program Európai Uniós forrásból valósult meg, összesen 84 (más források szerint 104) milliárd forintból. A program célcsoportja kb. 1,5 millió fő, a magyar lakosság 65 év feletti része (a 65 év alatti személyek abban az esetben sem igényelhetik, ha más okból (pl. fogyatékosság) szükségük lenne a szolgáltatásra). A jelzőeszközön adott jelzés alapján a diszpécserközpont a jelzőt a korábban megadott kontaktszeméllyel (megadható másodlagos és harmadlagos kontaktszemély is) kapcsolja össze. Jelenleg nincs pontos adat arról, hogy valójában hány személyt sikerült elérni a program kezdete óta, sőt, semmilyen értelmezhető statisztikai adat nem elérhető a programról, a programmal kapcsolatos adatigénylések legtöbbször sikertelenül zárulnak.

Nappali ellátás

A nappali ellátást nyújtó intézmény elsősorban a saját otthonában élő idősek és rászorulók részére nyújt szolgáltatásokat. Lehetőséget biztosít az ellátást igénybevevőknek a napközbeni tartózkodásra, a szociális étkeztetés helyben fogyasztására, az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére, a társas kapcsolatok ápolására, a szabadidős tevékenységek hasznos eltöltésére.

Segítséget nyújt a szociális ügyek intézésében, az egészségügy alapellátás megszervezésében. Továbbá segítséget nyújt a mentális és életviteli nehézségekkel küzdő ellátottak problémáinak megoldásában.

Családsegítő szolgáltatás

A családsegítő szolgáltatás a szociális vagy mentálhigiénés problémák, ill. egyéb krízishelyzet miatt segítséget igénylő személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszűntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

A szolgáltatás célja három részre tagozódik (időbeli tagozódás szerint):

Megelőzés, prevenció: célja, a problémák kialakulásának megelőzése, illetve azok időben történő felfedezése. Azért, hogy ez cél megvalósulhasson, a családsegítő szolgálat észlelő és jelzőrendszert működtet, mellyel éves szinten, megbeszéléseket tart intézményi szinten, illetve családgondozói szinten napi kapcsolatot tartanak a munkatársak a jelzőrendszeri tagokkal.
Szociális és mentálhigiénés problémák: Ezek a gyűjtő problémák, amelyekkel az ügyfelek felkeresik szolgálatunkat. Túlnyomó többségben a családon belüli kapcsolati, életviteli, illetve bántalmazással és időskori elhanyagolással összefüggésben kell a gondozó tevékenységet folytatni, melyeknél lelki-mentális megerősítést is végzünk. Szükség esetén, további, problémáknak megfelelő ellátás igénybevételéhez segítjük a rászorulókat. A szociális és mentálhigiénés problémák élesen nem különíthetők el, és ha az egyik jelen van, akkor a másik is. Ezekben az ügyekben az egyéni esetkezelés módszereinek alkalmazásával az egyén/család életvezetési képességeinek helyreállítása, szinten tartása, és javítása a cél. Minél hatékonyabban működik az első két szint, annál kevesebb, hirtelen jelentkező, akut problémával kell szembesülni.

Krízishelyzet megszüntetése: akut krízisekkel, ahol azonnali beavatkozás, segítés szükséges. A településen erre ritkán van szükség.
Feladatunk a gyermekek érdekeinek és jogainak érvényesítése mellett annak elősegítése, hogy a gyermekek családjuk körében nevelkedjenek, megfelelő testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésük, családjuk körében biztosított legyen. Feladatunk továbbá az alapellátás keretein belül a veszélyeztetettség megelőzése, feltárása, megszűntetése.
Célja, hogy a településünkön élő gyermekek megfelelő anyagi és szociális biztonságban, megfelelő oktatási és kulturális közegben, békés, nyugodt környezetben, biztonságos, szeretetteljes, gondoskodó családban fejlődhessenek.
Ezért fontos a gyermekjóléti szolgáltatások prevenciós tevékenysége, amely a szolgáltató tevékenység egyik legfontosabb eleme, mivel ezáltal tud megfelelni a szolgáltatás a jogszabály által előírt feladatának, vagyis annak, hogy elősegítse a gyermekek családban nevelkedését, támogassa a gyermekek szocializációját, és meggátolja a veszélyeztetettség kialakulását. Tulajdonképpen a gyermekjóléti szolgáltatás is maga, az általa végzett családgondozás, az egyéni esetkezelés is prevenció, hiszen általa megelőzhető a gyermek szakellátásba kerülése, azonban akkor már kialakult az a veszélyeztető helyzet, amely indokolja a családgondozás megindítását, míg a prevenciós szolgáltatások esetében pontosan ezeknek a veszélyeztető helyzeteknek a kialakulását kell megelőzni.
A családsegítő szolgálat feladatai:

- segítségnyújtás mindazoknak, akik hozzá fordulnak

- a gyermekek ellátásához szükséges pénzbeli és természetbeli ellátások igénylésében való segítségnyújtás
- ellátatlan személyeknek kérelmek, formanyomtatványok kitöltése, hogy pénzt kaphassanak (kérelmek, nyomtatványok, beadványok, fellebbezések írása)
- tanácsadás
- közvetítés más intézmények felé, illetve az intézmény és a kliens között
- hatósági eljárás kezdeményezése
- javaslattételek
- a hozzám tartozó gyermekek és felnőttek életének folyamatos figyelemmel kísérése
- ruhaadományok gyűjtése és elosztása a rászorultak között
- környezettanulmány készítése
- havonta egy alkalommal egy támogatási program keretében a 0-3 éves korú, gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek szülei részére tartós élelmiszer csomagot juttat
- alapellátás keretein belül, a szociális munka eszközeivel biztosítja a gyermekjóléti szolgáltatást és a családsegítést,
- folyamatosan figyelemmel kíséri a lakosság körében felmerülő gondozási igényeket, szükségleteket
- együttműködik a társadalmi -, állami-, államigazgatási szervekkel a szociális és gyermekvédelmi feladatok végrehajtásának szervezésében
- együttműködik más személyes gondoskodást nyújtó szociális intézménnyel, egészségügyi intézménnyel (a háziorvosi szolgálattal, védőnői szolgálattal, otthonápoló szolgálattal, házi gyermekorvossal, gyermek lelki gondozóval és szakrendelésekkel) a kórházi szociális munkásokkal, nevelési, oktatási intézményekkel, egyházakkal, hatóságokkal (kiemelten a rendőrséggel), civil szervezetekkel
- igény esetén tájékoztatást nyújt a szociális, gyermekvédelmi ellátások biztosításának feltételeiről az ellátást igénybe vevők részére
- segítséget nyújt szociális és mentálhigiénés, valamint életvezetési problémákkal küzdő családok számára,
- krízis helyzet kialakulása esetén az ellátás célja a családok életvezetési képességének megőrzése, a krízishelyzet megszűntetése, illetve preventív ellátások biztosítása.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

Nincs információ erről a pontról.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Hátrányos megkülönböztetésről, illetve az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs információnk.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

3.6.2. Népkonyha	
Év	**Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)**
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.
2022	n.a.
2023	n.a.
Forrás: Önkormányzati adat	

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

Gyönk Város Önkormányzatának Művelődési Háza igyekszik az igényekhez, ill. az aktuális pénzügyi helyzethez igazodva kiszolgálni a lakosságot és az érdeklődőket. Számos, sok éves múltra visszatekintő klub, szakkör, csoport működik a Házban, pl. nyugdíjas klubok, a legkisebbeket várja a baba-mama klub, a kisiskolásokat gyöngyfűző szakkör, az anyukákat, nagymamákat és minden érdeklődőt a szövő szakkör.

Az idősebbek és fiatalok a Grüne Wiese Ifjúsági és Gyermek Táncsoport, ill. az Utánpótlás Tánccsoport munkájában is részt vehetnek. A művelődési ház keretében működik a Szőlész-Borász Klub, a Méhész Klub, és itt kapott helyet a Városi TV stúdiója is. A 2020. évi koronavírus-járvány miatt a szakkörök foglalkozásai lecsökkentek, a járvány lecsengését követően remélhetően látogatottságuk megközelíti a korábbiakat.

A település lakosságának közösséggé kovácsolásában nagy szerepe van a jól működő civil szervezeteknek, a rendszeres közösségi rendezvények, kirándulások és települési nagyrendezvények szervezésében élen járó Német Nemzetiségi Egyesületnek, a kyokushin karatét, valamint a kerékpározást és a túrázást népszerűsítő Gyönki Harcművészeti és Szabadidősport-egyesületnek, a vármegye III csoportban szereplő Gyönki SE labdarúgó-klubnak.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2021)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	**Sportcsarnok, sportpálya léte** (TS 103)	**A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma** (TS 104)	**Közművelődési intézmények száma** (TS 105)
db	**van/nincs**	**db**	**db**
n.a.	igen	1 481	3
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Etnikai konfliktusok nem jellemzők, az önkormányzat a hátrányos helyzet csökkentése érdekében széleskörű támogatási rendszert működtet, szükség esetében a nemzetiségi egyesületek/nemzetiségi civil szervezetek bevonásával.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

A települési rendezvények megrendezését, közösségi létesítmények felújítását, kialakítását a vállalkozások, civil szervezetek támogatják. A súlyos betegség/baleset következményeivel sújtott személyek esetében is széles társadalmi összefogás (pl adományozás, gyűjtés) tapasztalható.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

e) helyi lakossági önszerveződések.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A településen működik a roma és német nemzetiségi önkormányzat, további két roma nemzetiségi egyesület. Ezek az önkormányzatok, támogatják az Önkormányzat munkáját az esélyegyenlőség területén.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
alacsony iskolai végzettség	Felnőttképzések szervezése
tartós munkanélküliség	információs szolgálat, hatékony informálás elhelyezkedési, képzési lehetőségekről
Eladósodottság, az adósságcsapdába került családok támogatás ellenére rövid időn belül visszakerülnek a rendszerbe	Célzott támogatások biztosítása; a családok helyzetének nyomon követése, jó gyakorlatok gyűjtése
Szabaton szegregált helyzete	Szegregáltság megszüntetése a település központi területrészén / más településen történő lakásvásárlással
Romák hátrányos helyzete	Felzárkóztató és érzékenyítő programok indítása, Roma hagyományok megismertetése és ápolása mind a célcsoporthoz tartozók mind a többségi társadalom körében

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032" Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek**.**

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	793	909	1702	46,59%	53,41%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			41	2,41%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	87	89	176	5,11%	5,23%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	13	26	39	0,76%	1,53%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossággal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2018	1	n.a.
2019	2	4
2020	2	12
2021	0	15
2022	0	7
2023	0	6

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Mint azt a 4.1.1 számú táblázat mutatja, településünk gyermekvédelmi szempontból nem mondható problémásnak. A veszélyeztetett gyermekek száma a településen csökkenő tendenciát mutat. A problémás esetek döntő többsége az alapellátás keretében kezelhető.

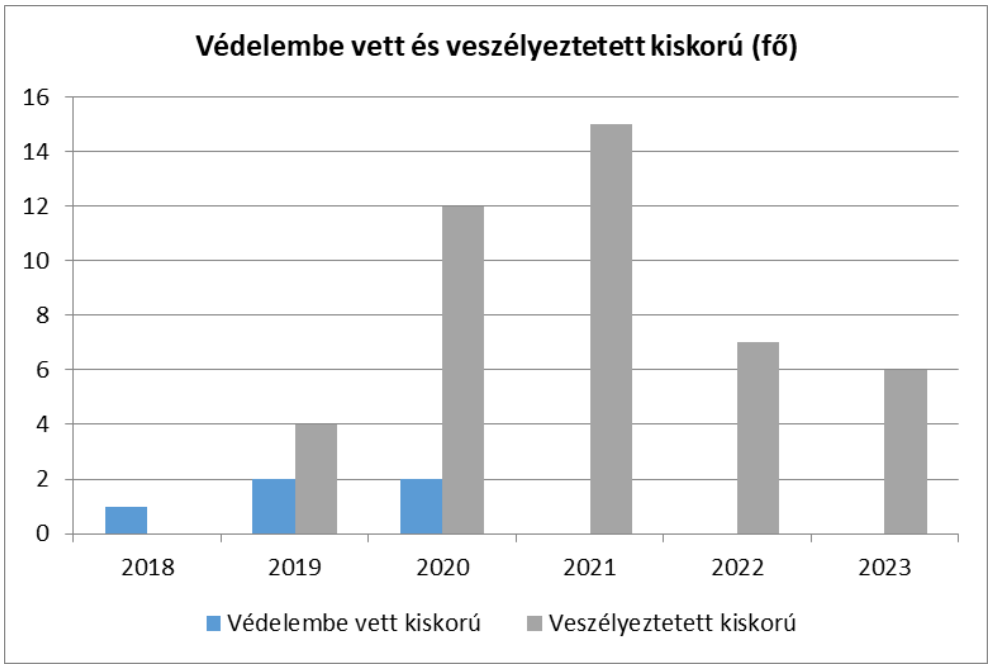

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	**Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma** (TS 111)
	Fő
2018	37
2019	30
2020	26
2021	27
2022	26
2023	23

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma is egyre csökken a településen.

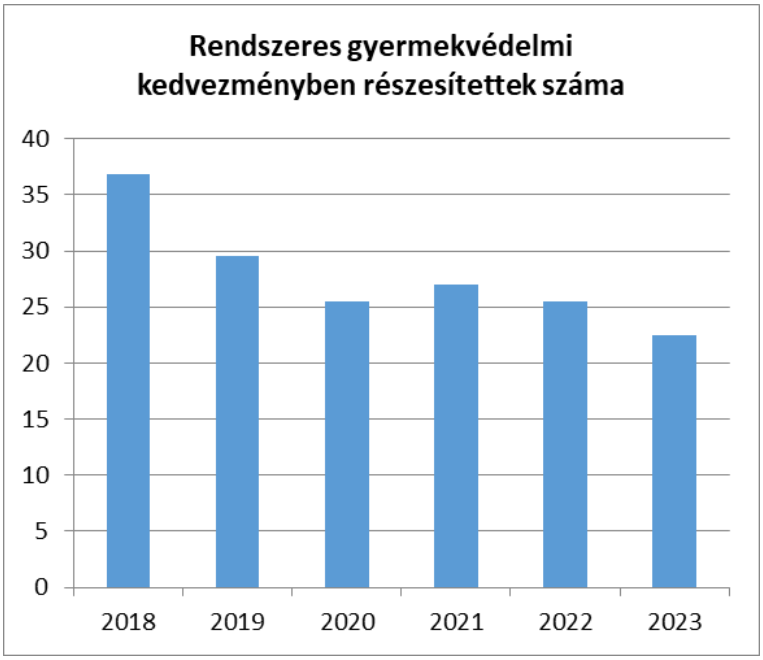

A 2024.év folyamán rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt 21 esetben állapítottunk meg. A gyermekek nevelésére tekintettel nyújtott 70 alkalommal megállapított rendkívüli települési támogatás lehetőséget nyújtott a gyermekes családoknak a beiskolázási költségekkel járó kiadások enyhítésére. 2020. évben a gyermekekre tekintettel nyújtott rendkívüli települési támogatások száma csökkent, 71 fő.

.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás

Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2018	7	8	15
2019	4	7	11
2020	8	8	16
2021	8	10	18
2022	11	11	22
2023	10	12	22

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

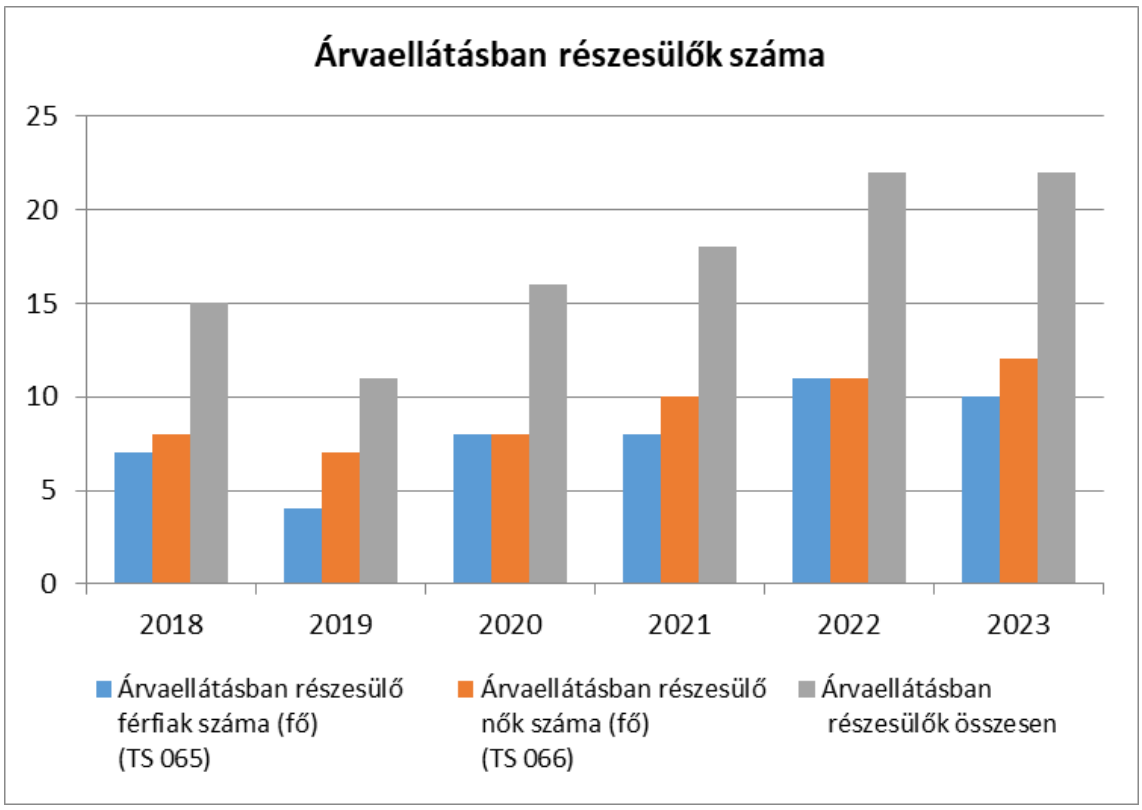

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői
A mini bölcsödében 8 gyermek étkezi, az óvodában 67 gyermek. A 249 tanuló nevelését biztosító általános iskolában 202 gyermek étkezik. A 67 tanuló nevelését biztosító imnáziumban bédes 11 gyermek. Kollégisták közül 18 fő. (Részletsebb lebontás: 4.3. i pontban)

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;
Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek nem él a városban.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.
Nincs adat.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége
Lásd a 3.5 pontot (Szabaton)

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	**Betöltött védőnői álláshelyek száma** (TS 109)	**0-3 év közötti gyermekek száma**	**Átlagos gyermekszám védőnőnként**
	db	**Fő**	**Fő**
2018	2	n.a.	-
2019	2	n.a.	-
2020	2	n.a.	-
2021	2	n.a.	-
2022	2	n.a.	-
2023	n.a.	n.a.	-
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok			

Gyönk központtal működik a védőnői szolgálat 2 főállású védőnővel. Gyönk (Gyönk-Szabatonpuszta kivételével), Diósberény, Miszla, Szakadát, Szárazd, Udvari és Varsád településeken látják el az egyre csökkenő gyermeklétszámú családokat.

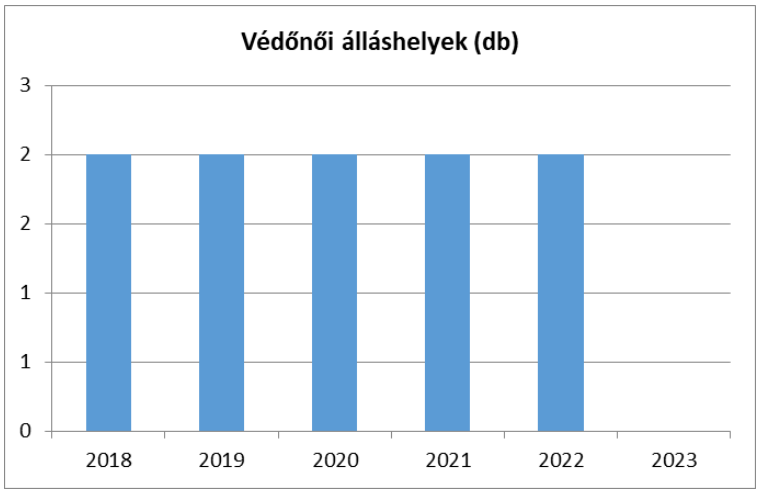

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Szintén Gyönk körzetközponttal működnek a háziorvosi praxisok, eredetileg 3 körzettel, de az I. számú háziorvosi körzet évek óta betöltetlen és a többszöri pályáztatás ellenére sem volt jelentkező az állásra. Ezért 2025-ben összevonásra került a II. és III. körzet. A két praktizáló háziorvos között kerültek felosztásra az ellátatlan körzet lakói. Mindkét orvos tart rendelést a vidéki településeken is heti két alkalommal.

A gyermekorvosi praxisban szintén évek óta helyettesítéssel biztosított a gyerekek ellátása. Jelenleg a 2012-ben átadott Egészségügyi és Szociális Központ minden igényt kielégítő gyermekorvosi rendelőjében hétfőtől péntekig 13.00 és 15.00 óra között fogadja a hét település gyermekeit Dr. Szoboszlai Ildikó kölesdi házi gyermekorvos.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2018	0	3	1	n.a.	n.a.
2019	0	3	1	n.a.	n.a.
2020	0	3	1	n.a.	n.a.
2021	0	3	1	n.a.	n.a.
2022	0	3	1	n.a.	n.a.
2023	0	3	1	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

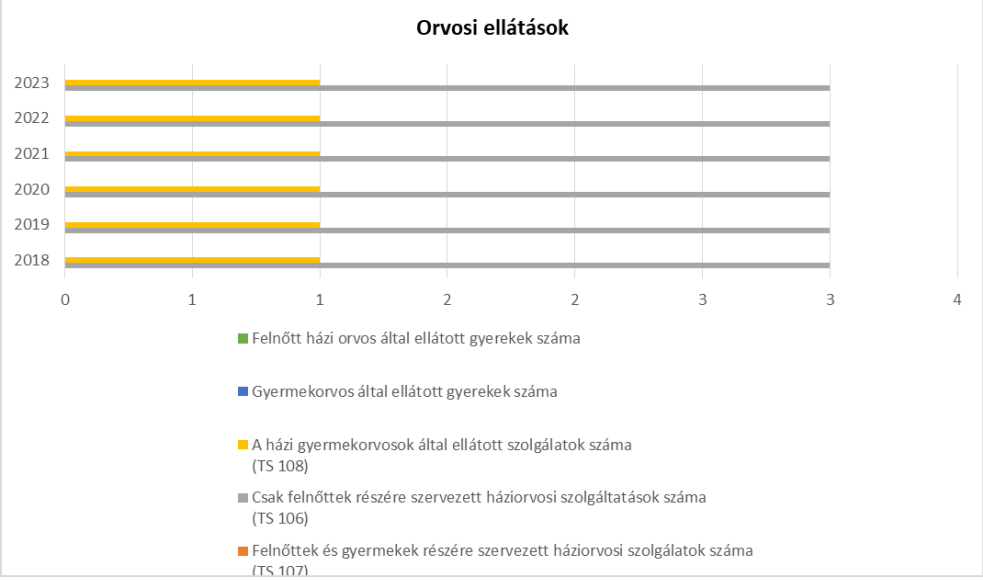

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Jelenleg nem áll rendelkezésre erre vonatkozó információ.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A gyermekjóléti szolgáltatást ellátási megállapodás alapján a Lackner Aladár Evangélikus Szeretetszolgálat, valamint jogszabályban meghatározott speciális hatáskörrel a tamási Család- és Gyermekjóléti Központ látja el.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	**Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma**	**Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma**
	db	**Fő**
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.
2023	n.a.	n.a.
Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés		

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	**Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma** (TS 126)	**Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma** (TS 122)	**Működő családi bölcsődei férőhelyek száma** (TS 125)	**Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma** (TS 121)	**Működő mini bölcsődei férőhelyek száma** (TS 127)	**Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma** (TS 123)	**Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma** (TS 124)	**Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma** (TS 120)
	db	**Fő**	**db**	**Fő**	**db**	**Fő**	**db**	**Fő**
2018	0	0	0	0	8	8	0	0
2019	0	0	0	0	8	8	0	0
2020	0	0	0	0	8	8	0	0
2021	0	0	0	0	8	8	0	0
2022	0	0	0	0	8	7	0	0
2023	0	0	0	0	8	8	0	0
	Forrás: TeIR, KSH Tstar							

f) gyermekvédelem;

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családot a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít. A helyi rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával) valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul. Városunkban a gyermekvédelmi alapellátások kiépültek, a preventív gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van.

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában. A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető meg.

A gyermekek védelmét szolgálják a

- pénzbeli és természetbeni ellátások: a szociálisan rászorulók által igénybe vehető pénzbeli, természetbeni és gyermekjóléti alapellátásokat a települési támogatásokat és a gyermekek ellátását szabályozó helyi rendelet tartalmazza.
- gyermekjóléti alapellátások: a Gyermekjóléti Szolgálat szervezi a jelzőrendszeren keresztül érkezett vagy az önként jelentkezett kliensek részére nyújt szolgáltatást, közreműködik a védelembe vétel előkészítésében, folyamatában, felülvizsgálatában.
- a kisgyermekes szülők munkahelyre való visszatérését korábban a családi napközi segítette, szerepét azonban a Szivárvány Óvodához tartozó mini bölcsőde vette át.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

A gyermekek átmeneti gondozását a gyermekjóléti alapellátások részeként kezeli a gyermekvédelmi törvény. Az átmeneti otthonban az a családban élő gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. Az átmeneti otthon segítséget nyújt – a Gyermekjóléti Szolgálattal együttműködve – a gyermek családjába történő visszatéréséhez.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A szünidős programok tekintetében az önkormányzat és gyermekjóléti szolgálat közös szervezésében minden évben 1-2 hetes nyári táborozást biztosítunk a gyermekek számára.

Településünkön a Gyönki Harcművészeti és Szabadidősport Egyesület és a Gyönki SE, és a Művelődési Ház csoportjainak keretei között sportolhatnak a mozgásra vágyó fiatalok (karate, labdarúgás, torna).

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett intézményekben történő közétkeztetés. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő óvodás és általános iskolás gyermek, valamint a rászoruló középiskolások megfelelő támogatást kapnak. A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű a Gyönki Gyermekélelmezési Intézmény útján, az önkormányzat által szervezett intézményekben történő közétkeztetés. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő óvodás és általános iskolás gyermek, valamint a rászoruló középiskolások megfelelő támogatást kapnak. Ezt egészíti ki az önkormányzati támogatás.

A mini bölcsödében 8 gyermek étkezi, ők nem fizetnek térítési díjat. Az óvodában 67 gyermek étkezik, ők sem fizetnék térítési díjat.
A 249 tanuló nevelését biztosító általános iskolában 202 gyermek étkezik (81 %).
Tízóris 8 fő, akik 100 % térítési díjat fizetnek (2,7%); ebédes 36 fő ebből térítés mentes nincs, 7 fő fizet 50 % térítési díjat (19 %), 29 fő fizet 100 % térítési díjat (81%),
Tízórai + ebéd 84 fő ebből; 24 fő térítés mentes (29 %), 24 fő fizet 50 % térítési díjat (29 %), 36 fő fizet 100 % térítési díjat (42 %),
Napközis 74 fő ebből 23 fő térítés mentes (31 %), 26 fő fizet 50 % térítési díjat (35 %), 25 fő fizet 100 % térítési díjat (34 %),
A 67 tanuló nevelését biztosító gimnáziumban;
Ebédes 11 gyermek (15 %), 4 fő fizet 50 % térítési díjat (36 %), 7 fő fizet 100 % térítési díjat (66 %).
Kollégista 18 fő ebből 1 főtérítés mentes (0,5 %), 11 fő fizet 50 % térítési díjat (64,5 %), 6 fő fizet 100 % térítési díjat (35 %).

A kormányzati intézkedések alapján a 10. évfolyamig bezárólag ingyenes a tankönyv-ellátás, ennek ellenére azonban az önkormányzat jelentős összeget fordít a beiskolázás jelentős költségeinek csökkentésére. A gyönki gyermek szülei 20 ezer Ft/gyermek összeget igényelhetnek gyermekeik után abban az esetben, ha egy főre jutó havi nettó jövedelmük nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum 600 %-án.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Nincsa adat.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A szolgáltatások igénybevétele során a hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs információnk.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

A megkülönböztetett figyelmet bizonyítja a Gyönki Szivárvány Óvoda és Mini Bölcsőde részeként működő mini bölcsődei szolgáltatás. 2020-ban a mini bölcsődében ellátott gyermekek száma **átlagosan 8 fő volt.** A kormányzati családpolitikai intézkedések kapcsán az ellátás iránti igény nő, meg kell fontolni bölcsődei ellátás bevezetését.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossággal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Településünkön 2 köznevelési intézmény működik:

- Óvoda
- Közös intézmény keretében általános iskola, alapfokú művészeti képzés, gimnázium és kollégium

Óvoda - bölcsőde

Intézményfinanszírozási okok tették szükségessé a Szivárvány Óvoda és az ezt fenntartó intézményfenntartó társulás létrehozását. AZ elmúlt évek változásai az intézmény jelenleg egy székhellyel és egy telephellyel működik, összesen 62 óvodás gyermek és 8 bölcsődés ellátását biztosítva.

Célunk az óvodai társulás hatékony, törvényes működtetése úgy, hogy biztosítva legyen a gyermekek megfelelő fejlődéshez való joga, az esélyegyenlőség a gyermekek számára a legkisebb településen is. Folyamatosan foglalkozunk a demográfiai kihívásokkal, a költséghatékonysággal, a településszerkezeti tényezőkből adódó esélykülönbségekkel, az egyenlő bánásmód elveivel.

Általános Iskola és Gimnázium

A Hőgyészi Hegyhát Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Gimnázium és Kollégium Gyönki Általános Iskolai Tagintézménye 316 tanulójának oktatását, nevelését látja el 16 tanulócsoportban. A tanulók beiskolázása a városból és a hozzátartozó területekről történik, de ugyanakkor lehetőség van a szabad iskolaválasztásra is. A más településről bejáró gyerekek száma kb. 150 fő.

Általános iskola tanulói létszáma 249 fő és 13 osztálya van, míg a gimnázium tanulói létszáma 67 fő és 3 osztállyal működik.

Az előző statisztikai adat 326 fő létszám és 24 tanulói csoport volt.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek

Év	**Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)** (TS 087)	**Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)** (TS 092)	**Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül** (TS 093)
	Fő	**Fő**	**%**
2018	60	3	5,00
2019	57	2	3,51
2020	57	3	5,26
2021	57	2	3,51
2022	52	3	5,77
2023	62	2	3,23
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

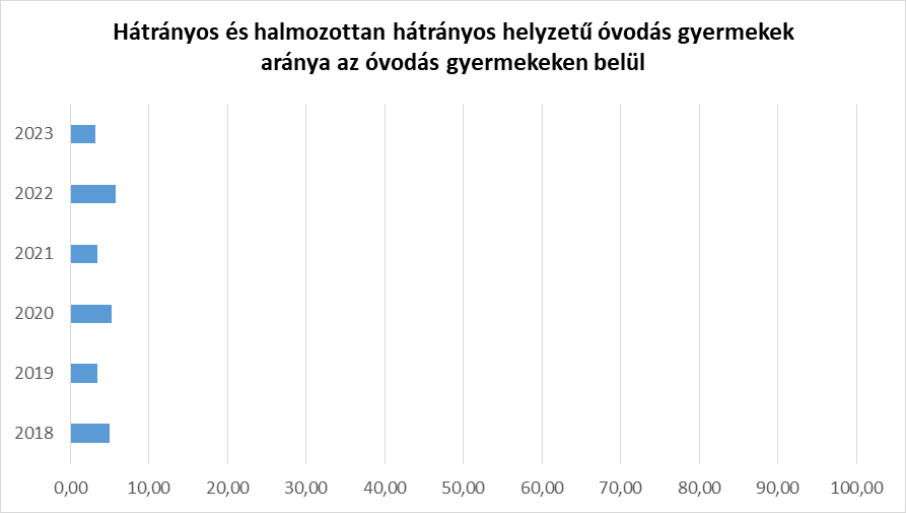

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók

Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2018	n.a.	48	17,08
2019	n.a.	39	14,61
2020	n.a.	27	10,42
2021	n.a.	43	17,27
2022	n.a.	34	13,65
2023	n.a.	13	5,37

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

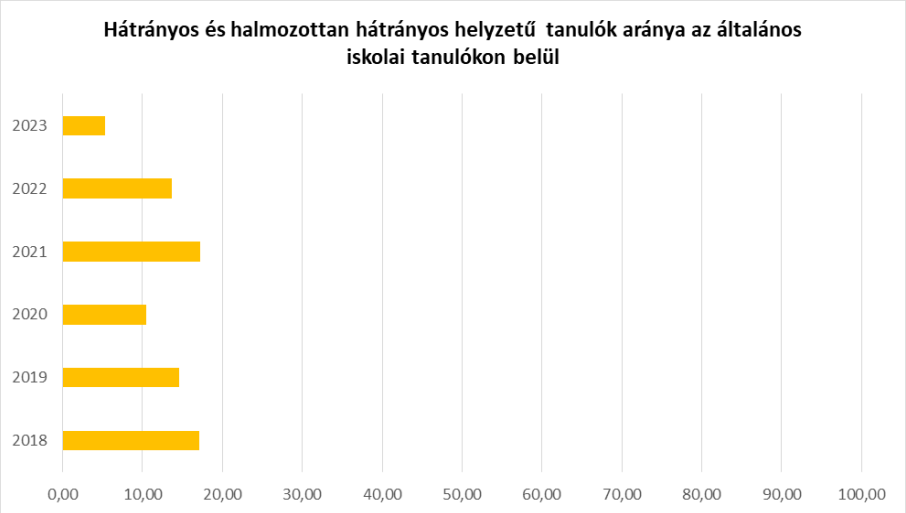

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	8	5	0	n.a.	0	n.a.
2019	6	4	0	n.a.	0	n.a.
2020	7	5	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	1	1	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	1	1	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2023	1	1	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Forrás: TeIR, KSH Tstar						

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2018	17	1
2019	12	0
2020	11	0
2021	15	0
2022	10	0
2023	6	0
Forrás: TeIR, KSH Tstar		

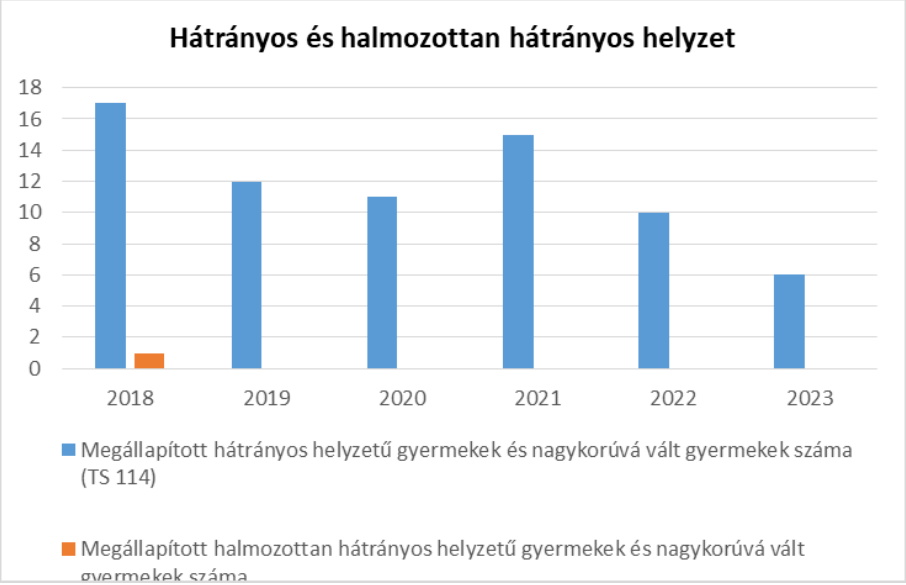

b) a köznevelséshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2018	n.a.	3	75	1	60	0	0	20
2019	n.a.	3	75	1	57	0	0	19
2020	n.a.	3	75	1	57	0	0	19
2021	n.a.	3	75	1	57	0	0	19
2022	n.a.	3	75	1	52	0	0	17
2023	n.a.	3	75	1	62	0	0	21

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

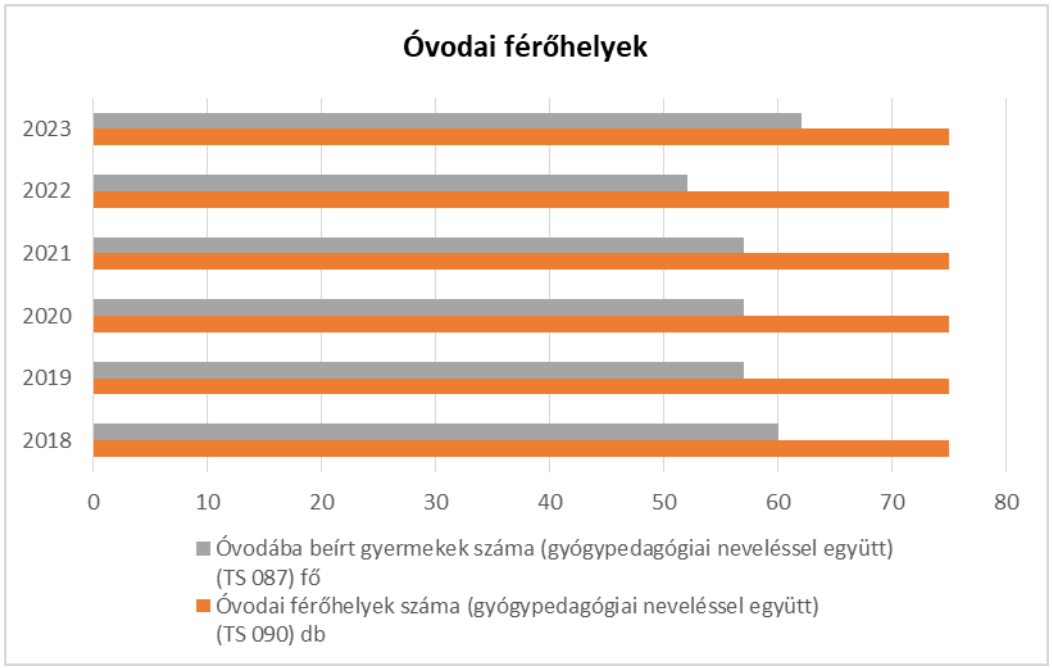

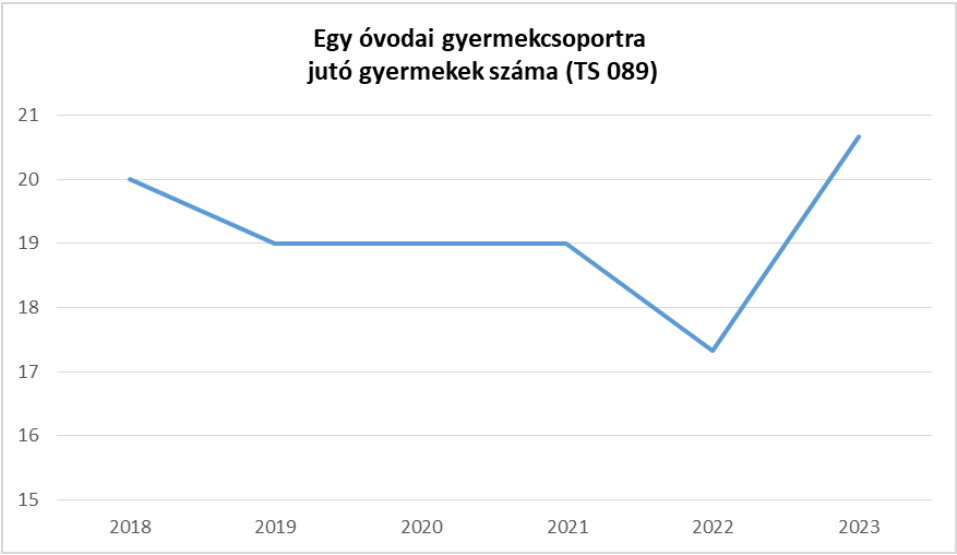

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	**Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban)** (TS 080)	**Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt)** (TS 081)	**Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)** (TS 079)	**Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt)** (TS 082)	**Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban** (TS 084)
	db	**db**	**db**	**fő**	**%**
2018	3	18	1	15,61	60,14
2019	3	18	1	14,83	65,17
2020	2	16	1	16,19	50,97
2021	2	15	1	16,60	63,86
2022	2	15	1	16,60	59,44
2023	1	13	1	18,62	64,88
Forrás: TeIR, KSH Tstar					

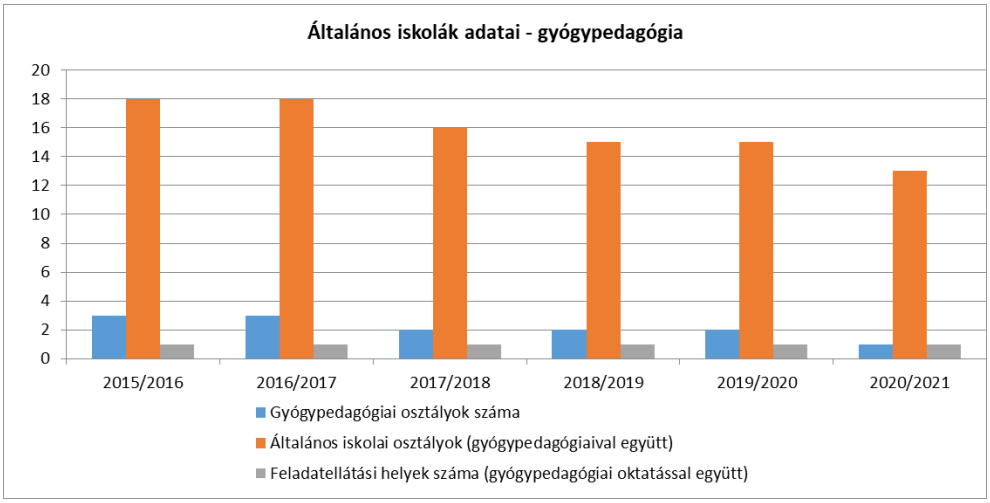

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejeők a nappali oktatásban	
Tanév	**A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban** (TS 083)
	Fő
2018	60
2019	46
2020	34
2021	37
2022	34
2023	32
Forrás: TeIR, KSH Tstar	

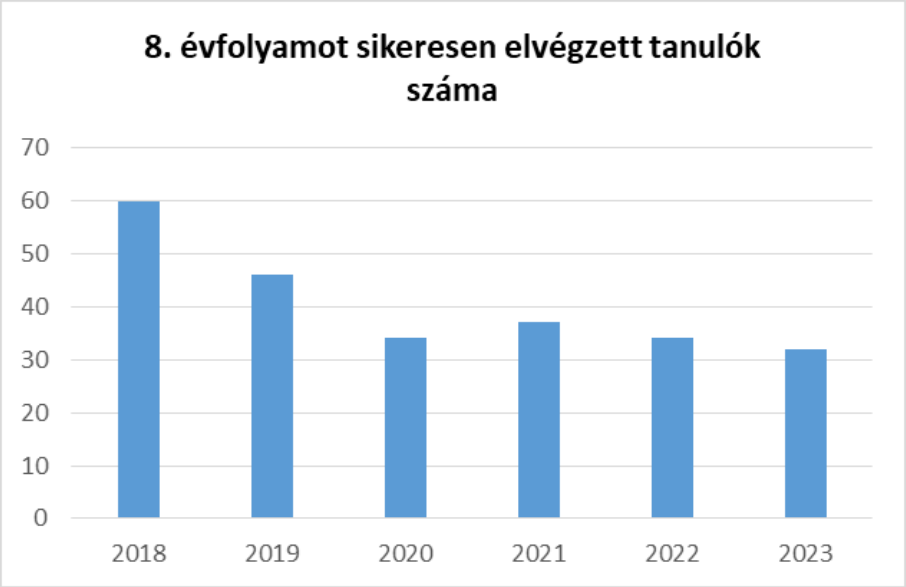

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Az intézmények alapvetően nem folytatnak szegregáló oktatásszervezési gyakorlatot, a csoportokban, osztályokban kiegyenlített arányban vannak HH, HHH, illetve SNI tanulók. Az együttnevelésre javasolt SNI gyermekek több gyermekkel történő együttnevelésének, oktatásának feltételei adottak, mivel integrált nevelési, oktatási gyakorlat folyik az intézményben. Az integrációra való törekvés igaz az általános iskola két speciális csoportjára is.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

d) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások

Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2018	n.a.	n.a.	n.a.	25
2019	n.a.	n.a.	n.a.	12
2020	n.a.	n.a.	n.a.	10
2021	n.a.	n.a.	n.a.	11
2022	n.a.	n.a.	n.a.	10
2023	n.a.	n.a.	n.a.	7

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A köznevelési rendszer átalakításával az Önkormányzat fenntartói státuszból működtetői státuszba került.	2013. január 1. napjától a köznevelési rendszer átalakításából adódóan újra kell gondolni azokat a feladatokat, programokat, támogatási rendszert, amelyet az Önkormányzat, mint fenntartó biztosított.
Családok nehéz anyagi helyzete, szétesése, gyermekek életkörülményeinek romlása.	Szakemberek továbbképzése, szülők intenzívebb bevonása.
Alacsony gyermeklétszám az intézményekben, mely a szolgáltatás megszűnéséhez, korlátozott működéséhez vezethet.	Gyermekvállalási kedv, letelepedés ösztönzése anyagi és erkölcsi szempontból.
Szocializációs problémák a gyermekek körében.	Közösségszervező rendezvények, több program a gyerekeknek.
Problémát jelent az egységes fogalomrendszer hiánya: a gyermekvédelem, az egészségügy a „veszélyeztetett gyermek” fogalmat használja, amelynek a megítélése számos szubjektív elemet takar .	Rendszeres szakmai találkozók szervezése.
A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család széteséséből, a	Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése. A hátrányos

nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett.	helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.
A kisgyermekes szülők munka világába való visszatérésének segítése	Bölcsődei szolgáltatások bővítése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12.§-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Európai Unióban a nők munkaerő-piaci hátrányainak felszámolása, a különféle egyéb egyenlőtlenségek csökkentése nem lehetséges a munkaerő-piaci hátrányok csökkentése nélkül. A Lisszaboni Stratégia foglalkoztatási iránymutatásainak célja, hogy az EU27 tagállamának átlagában biztosítja a 15-64 éves népesség 70%-os foglalkoztatási rátájának elérését, a nők esetében pedig a 60%-ot. A foglalkoztatottság, a foglalkoztatási ráta növelése és minden munkaképes állampolgár aktív jelenléte a munkaerőpiacon Magyarországnak az Európai Uniótól függetlenül is elemi érdeke.

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést több jogszabály is tiltja, ezek között is kiemelt szerepet foglal el az Alaptörvény és a Munka Törvénykönyve. Ugyanakkor a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását nem írja előjogszabály.

A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

1. a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
2. a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
3. a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A településen található nőket is foglalkoztató munkahelyek jellemzően a közszféra és a szolgáltatási szektor. A foglalkozatott, az inaktív és a munkanélküli női népesség főbb demográfiai adatai nem állnak teljes körűen rendelkezésre.

A nők anyagi kiszolgáltatottságát fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt. A település nem rendelkezik adatokkal a ledogozott munkaidő tekintetében.

A kormányzat családpolitikai intézkedéseinek köszönhetően javult a gyermekvállalási kedv, azonban ezzel párhuzamosan szükséges lenne a bölcsődei férőhelyek bővítésére.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint
(a 3.2.1. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	**Nők aránya** (TS 034)	**Összesen**
	%	**%**	**%**
2018	4,87	4,77	4,82%
2019	2,81	3,08	2,95%
2020	3,05	3,97	3,51%
2021	3,55	2,86	3,21%
2022	3,19	2,3	2,75%
2023	2,2	1,91	2,06%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

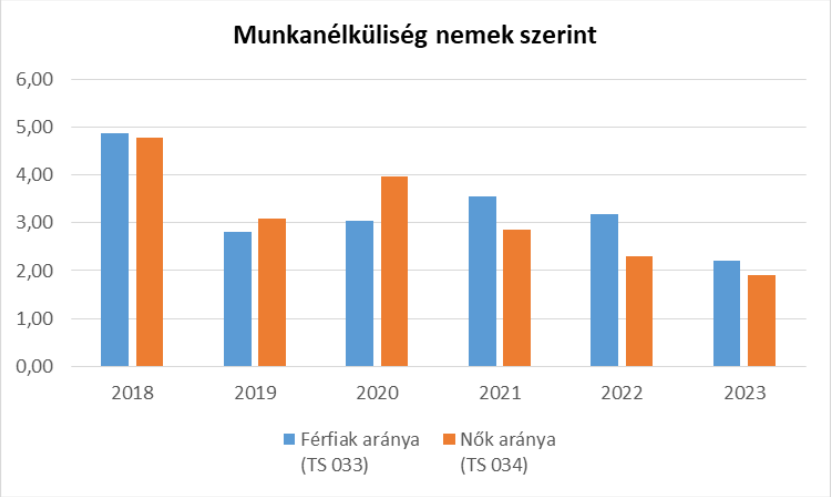

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)

Év	**180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya** (TS 057)	**Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül** (TS 058)
	%	**%**
2018	47,17	56
2019	41,94	69,23
2020	52,78	57,89
2021	53,13	47,06
2022	51,85	50
2023	60	50

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

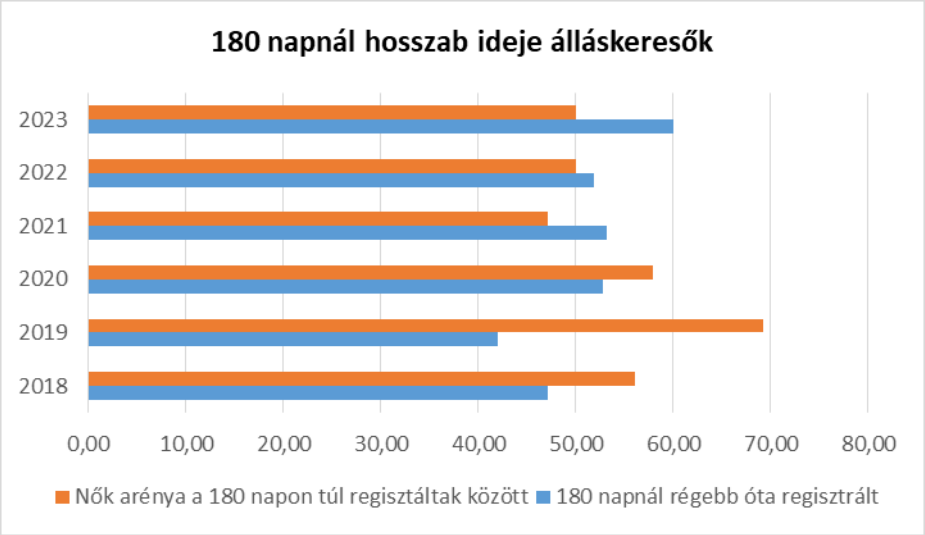

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma
(a 3.2.6. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2018	53	4
2019	31	1
2020	36	6
2021	32	2
2022	27	0
2023	20	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

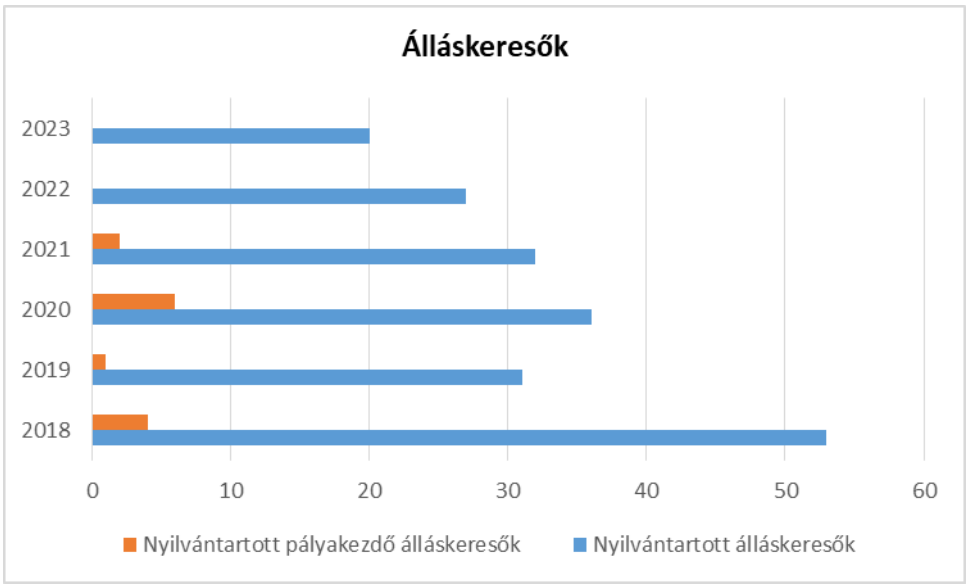

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A gyermeküket egyedül nevelő nők gazdaságilag ki vannak szolgáltatva. A település nem rendelkezik felméréssel a gyermekeiket egyedül nevelő nők szükségleleteit illetően.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az önkormányzat célkitűzése, hogy a két nem egyenlő lehetőségekkel rendelkezzen a társadalmi és a magánéletben, a munkavállalás területén, a képzésben való részvételben, az előmenetelben, a politikai döntéshozatalban, a gyermeknevelésben, valamint a szolgáltatásokhoz való hozzáférésben.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A foglalkoztatáspolitikai szempontból hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – munkanélküliek, megváltozott munkaképességűek, romák stb. – egyre tartósabban szorulnak ki a munkaerőpiacról.

Ezáltal egyre nagyobb számban kerülnek ki a munkaügyi regisztrációból, így elveszítve a szervezett segítségnyújtás legfontosabb esélyét. Az esélyegyenlőséget megerősítő pozitív intézkedések azért is szükségesek számukra, mert e csoportok tagjai a munkaerőpiacon összetett hátrányokkal küzdenek.

Az esélyegyenlőségi program helyzetelemzéséhez folytatott adatgyűjtés során nem merült fel foglalkoztatással kapcsolatos hátrányos megkülönböztetés esete. Az önkormányzat és intézményei a foglalkoztatás során az esélyegyenlőség megteremtéséhez szükséges lépéseket megteszik, nem alkalmaznak diszkriminatív eljárásokat, eleget tesznek jogszabályi kötelezettségeiknek.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Az utóbbi években országos szinten is megfigyelhető folyamat megy végbe a nők gyermekvállalást követő újbóli elhelyezkedése tekintetében. Eszerint a gazdasági recesszió kezdete óta a családok egyre nehezebb anyag helyzetben vannak, számos esetben különböző hitelek törlesztésére kötelezettek, mely megnehezíti a családfenntartás körülményeit. Fenti okokból egyre több fiatal anyuka kényszerül arra, hogy gyermeke születését követően minél hamarabb visszatérjen a munkaerő-piacra, így kiegészítve a család szűkös jövedelmét. Annak érdekében, hogy a fiatal édesanyák munkát tudjanak vállalni, szükséges gyermekük napközbeni ellátásának biztosítása. Sok család számára segítséget nyújthatnak nagyszülők, rokonok, akik a kisgyermeknek gondját viselik munkaidőben, de számos esetben a kisgyermekes családoknak erre nincs lehetőségük közelben lakó rokonok és egyéb lehetőségek híján. Az ő esetükben csakis a mini bölcsöde igénybevétele jelentheti a megoldást. Az óvodai férőhelyek száma megfelelő, férőhelyhiány miatt még óvodás korú gyermeket nem utasítottak el a helyi óvodában. Az általános iskolában reggel 7-től várják a diákokat és a napközis ellátást igénybe vevő szülők délután fél 5-ig biztonságban tudhatják gyerekeiket.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2018	2	n.a.	-
2019	2	n.a.	-
2020	2	n.a.	-
2021	2	n.a.	-
2022	2	n.a.	-
2023	n.a.	n.a.	-
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok			

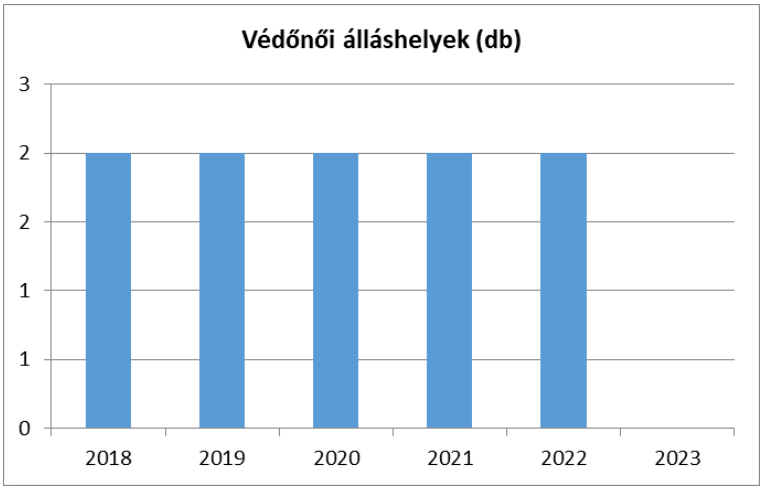

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.
2023	n.a.	n.a.
Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés		

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	**Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma** (TS 126)	**Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma** (TS 122)	**Működő családi bölcsődei férőhelyek száma** (TS 125)	**Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma** (TS 121)	**Működő mini bölcsődei férőhelyek száma** (TS 127)	**Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma** (TS 123)	**Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma** (TS 124)	**Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma** (TS 120)
	db	**Fő**	**db**	**Fő**	**db**	**Fő**	**db**	**Fő**
2018	0	0	0	0	8	8	0	0
2019	0	0	0	0	8	8	0	0
2020	0	0	0	0	8	8	0	0
2021	0	0	0	0	8	8	0	0
2022	0	0	0	0	8	7	0	0
2023	0	0	0	0	8	8	0	0
	Forrás: TeIR, KSH Tstar							

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A fogamzásszabályozás és szexualitás gyakran még a mai családokban is tabu témának számít. Ezért kiemelten fontos szerepet kapnak a közoktatási intézmények a gyerekek felvilágosításában. A gyerekek szexuális felvilágosítását célzó programok, tanórák már az általános iskolában megkezdődnek, majd a középiskolákban folytatódnak; osztályfőnöki, biológia óra keretében előadást tartanak a védőnők. A gyerekágyas gondozás során a szülés után mindenki megkapja a kellő tanácsadást, hogy milyen fogamzásgátlást használjon.

A Védőnői szolgálat további célja az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzése, segítésére irányuló megelőző /preventív/ tevékenység, valamint a betegségek kialakulásának, az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés.

A védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, ill. 0-6 éves korú gyermek él, valamint az általános iskolában és a középfokú nappali tagozaton oktatási intézményekben tanuló gyermekek fiatalok.

Védőnői feladatok: nővédelem, várandós anyák gondozása, gyermekágyas anyák gondozása,
0-6 éves gyermekek szűrése, gondozása, iskolás korosztály szűrő vizsgálatainak elvégzése, orvosi vizsgálatainak és a kötelező oltások megszervezése, egészségnevelés.

Tevékenysége során a védőnő próbál középutat találni és mutatni a családok számára az egészséges életmód és az egészség megőrzése érdekében. A családok anyagi helyzete az utóbbi években romlott, így egyre több a hátrányos helyzetű családban felnövekvő gyermek. Ez részben köszönhető a növekvő munkanélküliségnek, a migrációnak és az alacsony iskolázottságnak. Ezen családok többsége a rossz szociális helyzetből adódó problémák megoldását is a védőnőktől várja.

Gyönk és a hozzá tartozó 6 társtelepülésen feladatot ellátó 2 védőnő napi kapcsolatban áll a családsegítő illetve gyermekjóléti szolgálat munkatársaival, de a jelzések a szolgálatok részéről a védőnők felé estenként hiányoznak.

A családlátogatások száma az elmúlt évben 2025**,** ami egy védőnőre számítva havonta 85 körül van. Ennek számát a gondozottak létszáma, illetve a fokozott gondozást igénylők száma nagymértékben befolyásolja. Babaváró támogatás bevezetése.

A nők foglalkoztatását gátló legfőbb akadálya a gyermeknevelés. A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik. A település nem rendelkezik adatokkal a nők családon belüli túlterheltségéről.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a nők ellen elkövetett bűncselekmények között egyértelműen a családon belüli erőszak a leggyakoribb halálozási ok. A helyzetet tovább nehezíti, hogy a családban, az otthon falai mögött folyó erőszak a privát szféra sérthetetlenségénél fogva gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást.
Mind a nyugati, mind a magyar adatok azt mutatják, hogy minden ötödik nő él vagy élt valaha olyan kapcsolatban, ahol partnere rendszeresen testileg bántalmazta őt. Ezt az adatot tovább súlyosbítja, hogy a testi erőszak csak a jéghegy csúcsa. A folyamatos lelki erőszakban élő nők száma ennél jóval magasabb.
Célzottan a nők elleni erőszak, családon belüli erőszak áldozataival foglalkozó ellátás a városban nem folyik. A település nem jelezte, hogy a fiatal lányok védelme érdekében külön erőfeszítéseket kell tenni.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 94. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat, fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat feladata a gyermekek védelme helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése, a területén lakó gyermekek ellátásának megszervezése.

Településünkön nem működik anyaotthon, sem átmeneti családi otthon, így a helyi családokat érő rendkívüli krízishelyzetben a Gyermekjóléti – és Családsegítő Szolgálat közreműködésével kerülhet sor környékbeli településen anyaotthonban, átmeneti családi otthonban történő elhelyezésre.

50 km-es körzetben egy anyaotthon található, Szekszárd Vármegyei Jogú Város tulajdonában, amit szükség esetén igénybe vehetnek a krízishelyzetbe került anyák. A községből az elmúlt öt évben nem vette igénybe senki ezt a segítséget.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A városi önkormányzati képviselőtestületben a polgármester és a 6 képviselő között mindösszesen egy nő foglal helyet. Az önkormányzati hivatal és a közoktatási intézmények is többségében női alkalmazottakat foglalkoztatnak. Nőknek a helyi közéletben elfoglalt szerepe kielégítőnek mondható, hiszen az oktatás, szociális és közigazgatás vezetői szintjein szép számmal képviseltetik magukat (Óvoda vezetője, védőnők, gyerekorvos, Német Nemzetiségi Önkormányzat elnöke, Német Nemzetiségi Egyesület elnöke, Szociális Intézmény vezetője, Művelődési Ház programszervezője). A civil szervezetekben vezető szerepet vállalt nők száma szintén bíztató.
Országos jelenség, hogy a pedagógusok eloszlása a szakterületek, ill. vezetői szintek között merev nemi sztereotípiákat követ. Ugyanígy a gyerekek, diákok részvétele egyes szakkörökön, különórákon, tanulmányi versenyeken, továbbtanulást előkészítő tanfolyamokon, felvételi jelentkezésekkor merev nemi sztereotípiákat követ. Nincs kimutatás, elemzés az intézményekben az egyes foglalkozásokon, versenyeken való részvevők, valamint a felvételi jelentkezések nemek szerinti eloszlásáról.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Településünk tekintetében is jelen vannak az országos szinten tapasztalható, nőket fokozottan érintő társadalmi problémák. Ezek közül kiemelendő a gyermeküket egyedül nevelő nők megélhetési nehézségei, a nők munka erőpiaci helyzetének problémái, különös tekintettel a kisgyermekes anyák újbóli elhelyezkedésére. Sok esetben az egyedülálló édesanyák nem, vagy csak nehézségek árán tudnak munkához jutni, míg más esetekben a családban élő anyáknak nincs lehetősége karrierépítésre, mivel a régi típusú családmodell szerint főállású anyaként gyermekei nevelése és a háztartás vezetése tölti ki minden idejét.

Bár helyi szinten nem állnak rendelkezésre adatok arra vonatkozóan, hogy a fentiekben felsorolt problémák mennyire érintik a településünkön élő nőket, de tapasztalatunk és intézményeink beszámolói alapján megállapítható, hogy mind több nő kényszerül gyermeke születése után rövid időn belül visszatérni a munkaerőpiacra, a család nehéz anyagi helyzete miatt.

A munkavállalás nehézségei mellett egyéb problémákkal is szembe kell nézniük a kisgyermekes édesanyáknak. Sok esetben a gyermek születésével az édesanya kieseik addigi társasági életéből, megváltozott helyzetében elszigeteltnek érezheti magát. Fontosnak tartjuk a szabadidő hasznos eltöltésének biztosítását, lehetőség megteremtését az elszigeteltség megszüntetéséhez. Mind az önkormányzat, mind a helyi civil szervezetek törekszenek arra, hogy minél több olyan, programot illetve rendezvényt tartsanak, melyet kisgyermekes családok is látogatni tudnak. Évről évre bővítjük városi rendezvényeink körét, melyek szinte kivétel nélkül gyermekközpontú programokat sorakoztatnak fel.

A nők munkaerő piaci helyzete a versenyszférában férfiakéhoz képest hátrányosabb, bérezésük a piaci szférában általában elmarad az ugyanazon munkát ellátó férfiak keresetétől. A Gyönkön meghatározó közszférában a rögzített előmenetel miatt ez az állítás már nem teljesen állja meg a helyét, sőt a pótlékok miatt a HESZ dolgozói sok esetben többet keresnek, mint a versenyszférában dolgozó férfiak.

A hagyományos családmodell alapján a nőktől egyszerre több területen várnak el nagyobb teljesítményt (háztartás vezetése, gyermeknevelés, munkahely). A társadalmi elismertségért többet kell teljesíteniük.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
nemekre vonatkozóan nem áll rendelkezésre adatbázis	adatbázis elkészítése
munkanélküliség magasabb a nők körében	növelni a nők munkaerőpiaci esélyegyenlőségét – családbarát munkahelyi megoldások elterjesztése, részmunkaidős foglalkoztatás elterjesztése, rugalmas munkaidő, távmunka stb.)
családon belüli erőszak	szükség esetén nők elleni erőszak

	áldozataival foglalkozó ellátás megszervezése, felvilágosító programok szervezése
A GYES, GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát, de a gyermekek felügyeletének hiányában sok esetben nem megoldható.	Keresni a gyermekek napközbeni ellátását biztosító lehetőségeket, bővíteni kell a bölcsődei férőhelyek számát.
A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktusokhoz is vezethet.	Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése. Zöldterületek, közparkok tervszerű felújítása.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Az esélyegyenlőségi szempontok fejlesztését az európai közösségi politikában elsődlegesen gazdasági és foglalkoztatáspolitikai szempontok vezérelték, ám fokozatosan teret nyert az a felismerés, hogy az esélyegyenlőség elvének e téren történő biztosítása önmagában nem képes a már meglevő egyéb társadalmi egyenlőtlenségeket felszámolni. Azok viszont negatívan befolyásolják az országok gazdasági teljesítményét és versenyképességét. Az emberi jogi kérdések térnyerésével párhuzamosan az esélyegyenlőségi szempontok fokozatosan középpontba kerültek, velük együtt az életkor alapú diszkrimináció is. Az Európai Unió a tagországok számára fontos esélyegyenlőségi ajánlásokat fogalmaz meg a szakpolitikai stratégiák fejlesztésének érdekében. Az európai jogalkotásban az idősebb személyek csak 1987-ben, illetve 1989-ben szerepeltek először úgy, mint a közösségi cselekvés kedvezményezettjei.
Az ageizmus az életkor alapú diszkriminációt jelöli. E fogalmat Európában és a világban is főként az idősekkel szembeni diszkriminációval összefüggésben használjuk. Az ageizmus, akárcsak a más típusú megkülönböztetések, megvalósulhat direkt vagy indirekt módon, és következményei is hasonlóak az egyéb típusú diszkriminációnál tapasztaltakhoz. Az idevágó tudományos elméletek szerint, a korszerinti diszkriminációt elkövetők az idősödésről alkotott negatív nézeteket teszik magukévá, és ennek a negatív képnek megfelelően kezdenek el viselkedni. Habár a társadalom egy jelentős csoportját érinti ez a fajta diszkrimináció, mégis alig van jelen a köztudatban.
Az időseket az élet számos területén éri hátrányos megkülönböztetés Magyarországon.

A községben a 60 év felettiek aránya az összlakosság közel 38,29 %-a. Az idősek nyugdíj-összegeiről nincs információnk. Az, hogy az idősek hogyan élik meg az évek múlását, az esetleges egyedüllétet, nagymértékben függ a társadalom nyújtotta életkörülményektől, az idősekkel szemben tanúsított társadalmi magatartástól. A család fiatalabb tagjai gyakran kevés időt szánnak a velük való törődésre, gyakran távol élnek idősebb családtagjaiktól, illetve a megélhetési gondok miatt több mint 8 órát dolgoznak. A fentiek miatt megnőtt a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások iránti igény.
A településen működő házi segítségnyújtás, idősek klubja, étkeztetés, jelzőrendszer és szakosított ellátás segít az idősek problémáinak megoldásában.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	488	179	272,63%
2019	497	182	273,08%
2020	509	184	276,63%
2021	530	176	301,14%
2022	542	176	307,95%
2023	542	181	299,45%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR			

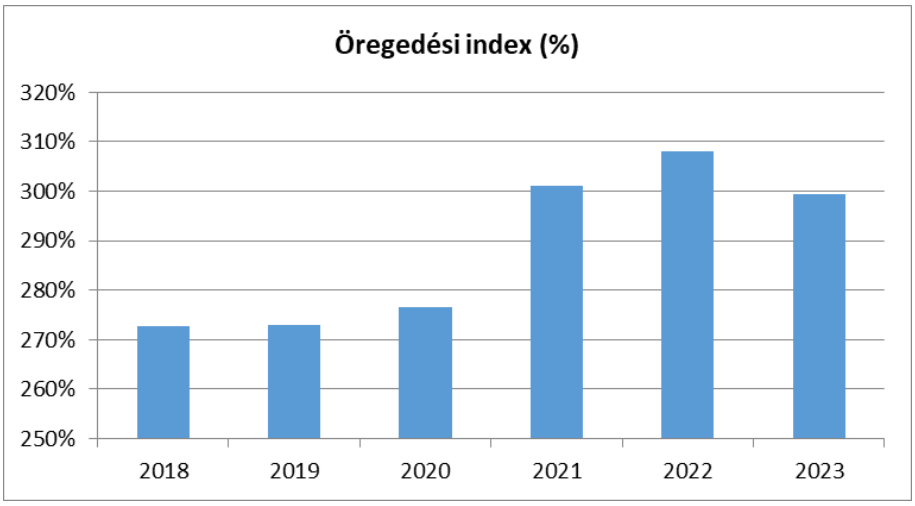

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	**Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma** (TS 063)	**Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma** (TS 064)	**Összes nyugdíjas**
2018	271	418	689
2019	258	399	657
2020	259	406	665
2021	259	401	660
2022	258	409	667
2023	260	401	661
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

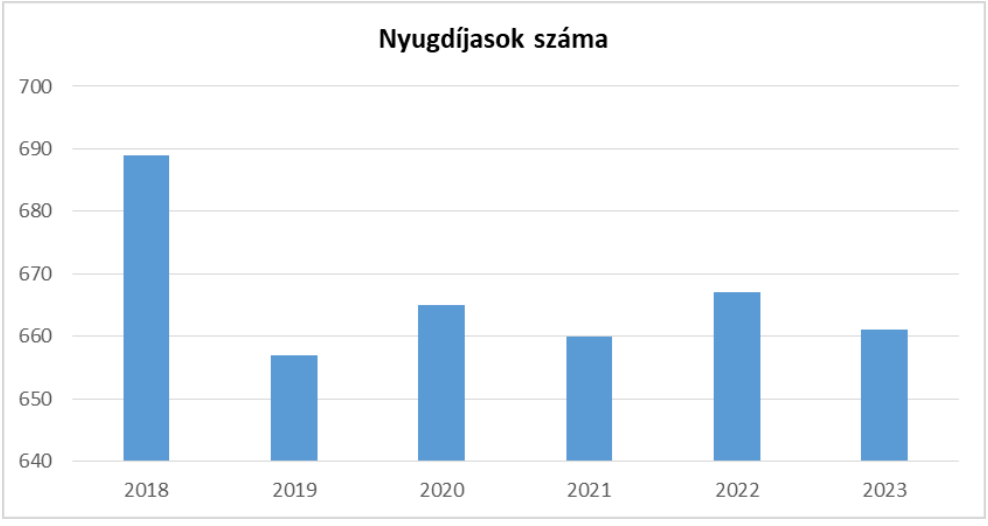

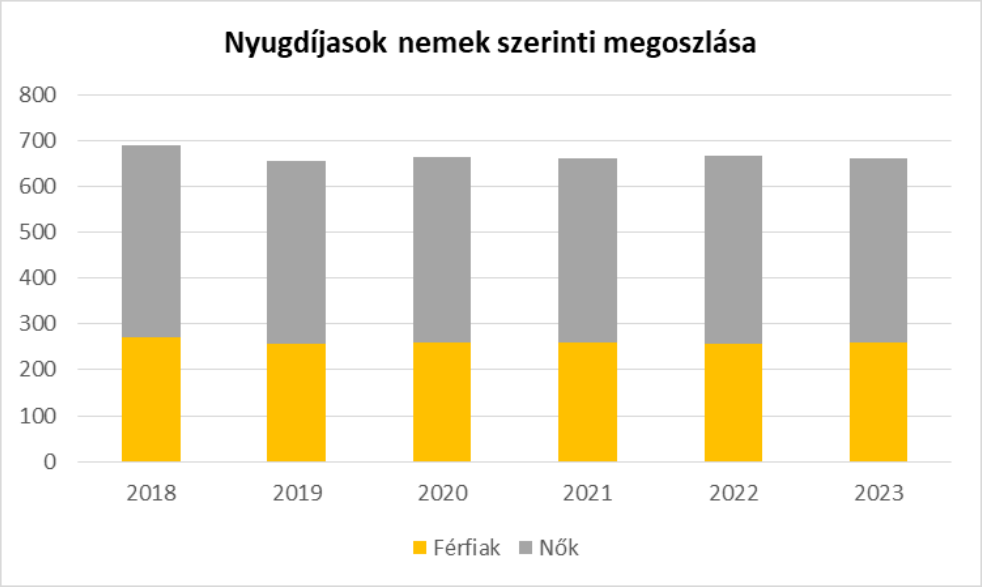

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2018	5	0	191	310	1	28	5
2019	5	0	183	311	0	18	3
2020	5	0	181	320	1	19	2
2021	6	0	182	319	0	16	3
2022	5	0	180	327	1	16	3
2023	5	0	184	323	0	10	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

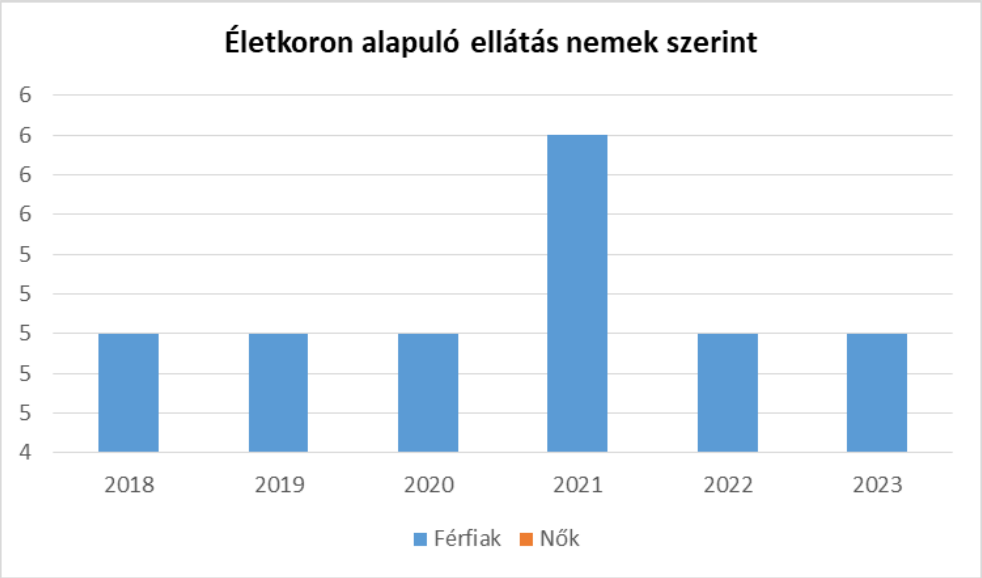

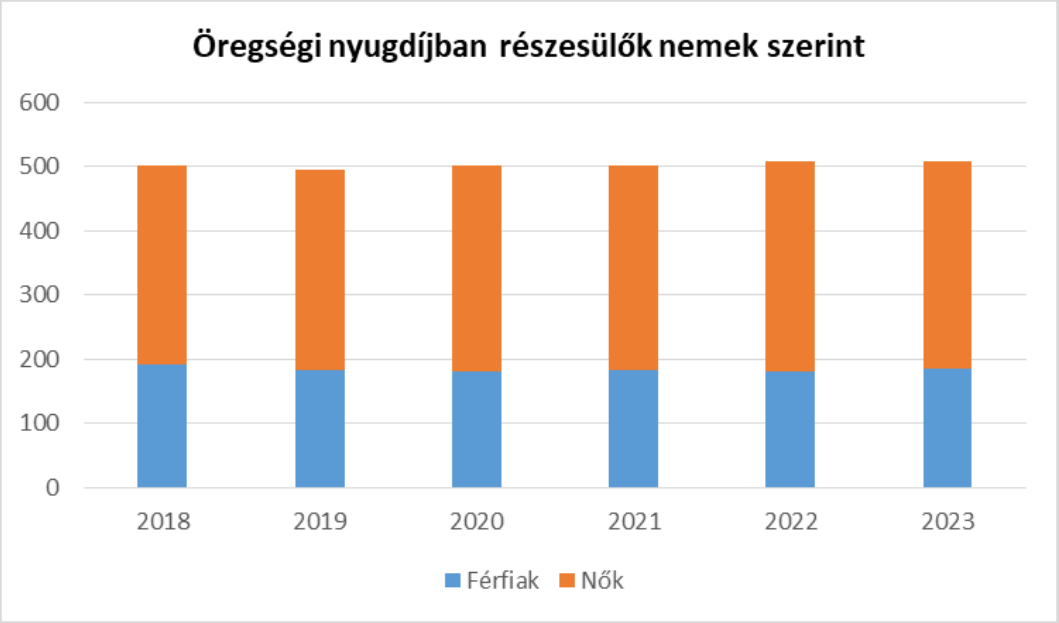

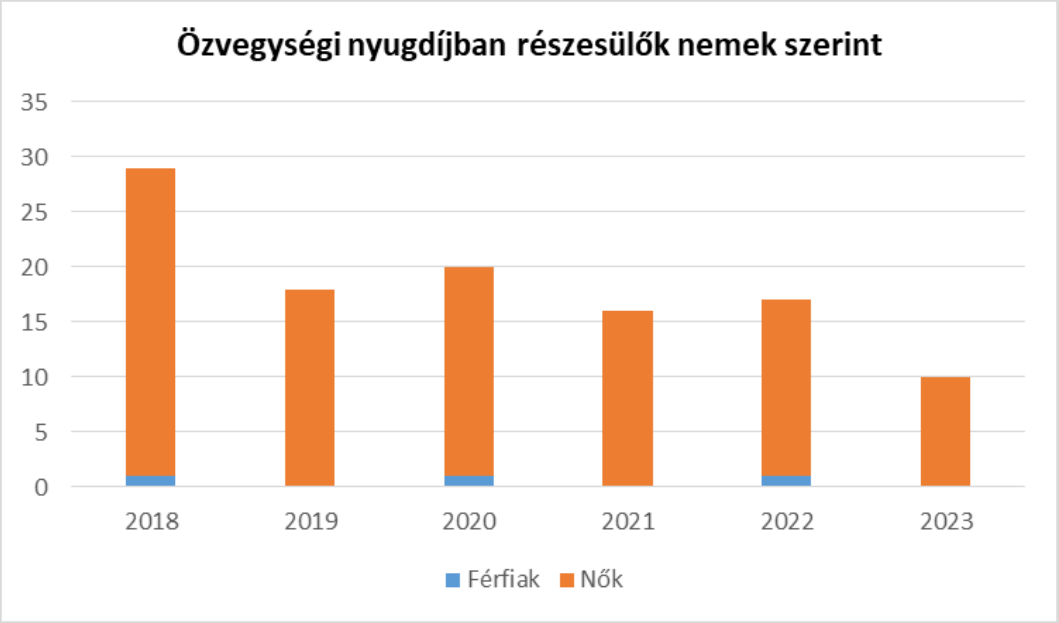

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Önkormányzatunk az idősek, nyugdíjasok foglalkoztatására vonatkozóan adatokkal nem rendelkezik, az azonban a tapasztalatok alapján elmondható, hogy azok, akiknek az egészségi állapota ez lehetővé teszi, szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre azonban jelenleg a munkaerő piacon nagyon csekély az esély, kivéve ha speciális ismeretekkel, gyakorlati tapasztalatokkal rendelkeznek. Ellene hat ennek a lehetőségnek az is, hogy a jogszabály korlátozza részben kizárja (pl. közszférában) a nyugdíj melletti foglalkoztatást, részben korlátozza a megszerezhető jövedelem nagyságát illetve a nyugdíj szünetelésének jogkövetkezményét fűzi.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	**53**	**31**	**36**	**32**	**27**	**20**
41-45 év (TS 042)	Fő	2	2	2	5	2	1
	%	3,77%	6,45%	5,56%	15,63%	7,41%	5,00%
46-50 év (TS 043)	Fő	5	4	4	5	4	2
	%	9,43%	12,90%	11,11%	15,63%	14,81%	10,00%
51-55 év (TS 044)	Fő	2	3	2	0	3	3
	%	3,77%	9,68%	5,56%	0,00%	11,11%	15,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	6	3	2	2	2	1
	%	11,32%	9,68%	5,56%	6,25%	7,41%	5,00%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	10	5	8	10	9	5
	%	18,87%	16,13%	22,22%	31,25%	33,33%	25,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglakoztatásukat támogató egyéb programok a településen;
Nehezíti a foglalkoztatás lehetőségét az is, hogy a mai idős korosztályra még nem volt jellemző az élethosszig tartó tanulás, többségében a fiatal felnőttkorban megszerzett ismereteiket hasznosították, szinte egész életükben egy munkahelyen dolgozva. Ezek az ismeretek azonban sok esetben már a mai kor követelményeinek nem felelnek meg.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A helyi közszolgáltatások terén az idősekkel való foglalkozás magas színvonalú. Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások egy része minden állampolgára részére biztosított, egy része kor alapján az időskorúak részére szerveződik. A szolgáltatások köre rendkívül színes képet mutat. Az önkormányzat biztosítja az idősek számára a szociális alapszolgáltatásokat (étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, időskorúak nappali ellátása) Az önkormányzat eleget tesz minden kötelező feladatának és emellett önként vállalt intézkedéseket is biztosít.

Jellemző a szolgáltatásokra, hogy egymásra épülnek, az egyes ellátások személyre szabottak és egyéni szükséglet felmérésen alapulnak. A személyre szabott szolgáltatások biztosítását a helyi ellátórendszeren belüli koordináció, együttműködés biztosítja.

Alapvető célunk az aktív életvitel biztosítása, hiszen az aktivitással kivédhető a feleslegessé válás érzése.

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;
Az elöregedés jelensége a közszolgáltatásokban strukturális változás igényét indította el.

Relevánsan nő az igény a szociális alapszolgáltatások tekintetében:

- Étkeztetés
- Házi segítségnyújtás
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- Idősek nappali ellátása
- családsegítés

Szakosított ellátások:
- Időskorúak ápoló-gondozó otthoni ellátása:

A szociális alapszolgáltatások ellátását, Lackner Aladár Evangélikus Szeretetszolgálat biztosítja.

Étkeztetés
Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen:

- koruk,
- egészségi állapotuk,
- fogyatékosságuk, pszichiátriai betegségük,
- szenvedélybetegségük, vagy
- hajléktalanságuk miatt

Házi segítségnyújtás
A lakossági igényeknek, szükségleteknek megfelelően személyre szabott, differenciált szakmai munkával ellátja a településen az alapszolgáltatási feladatokat. A mindennapi munka középpontjában a gondozásra, ápolásra szoruló emberek fizikai szükségleteinek ellátása, a lelki egészség biztosítása, ezzel a boldog békés öregkor megteremtése áll.
A házi gondozók a szolgáltatást igénylők lakásán, lakókörnyezetében nyújtanak szükség szerinti segítséget, ezzel elősegítve, hogy a rászorulók önálló életvitelük, minél hosszabb ideig fenntartható legyen. A gondozók napi feladataikat minden időjárási körülmény között elvégzik, fontos megemlíteni az ő áldozatkészségüket, empátiájukat az idősek iránti szeretetüket, elkötelezettségüket.

Ennek során a gondozó segítséget nyújt az ellátást igénybevevőnek:
- Az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzésével,
- Az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénés
- körülményeinek megtartásában való közreműködéssel,
- A veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való
- segítségnyújtásban,
- Kapcsolatok fenntartásában, kialakításában.

A házi gondozás fontos szakmai feladata a prevenció illetve a rehabilitáció. Prevenció abban az értelemben, hogy megelőzzük a veszélyhelyzeteket, minél később kerüljön az idős bentlakásos

intézménybe, vagy egészségügyi intézménybe. A házi segítségnyújtás keretében már biztonságosan és elvárható színvonalon nem ellátható időskorúak esetén gondoskodni kell a mielőbbi bentlakásos intézménybe való bekerülésről, abban az esetben, ha az idős ember ezt kéri.
A házi segítségnyújtás működési engedélye a Gyönk városban 28 fő ellátását engedélyezi.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás célja a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló időkorú, valamint fogyatékos személyek részére nyújtott ellátás. Segítségével fenntarthatók a biztonságos életvitel feltételei, krízishelyzetben lehetőséget nyújt az ellátást igénybevevő személynél történő gyors megjelenésre és segítségnyújtásra.
A riasztás diszpécser központon keresztül működik és a gondozó feladata a gyors és szakszerű segítségnyújtás biztosítása az igénybevevők számára.

Idősek nappali ellátása
Az idősek nappali ellátás alapvető célja, a szolgáltatást igénybevevők számára a nappali ellátás elérhetősége biztosítva legyen. Módot adva ezzel a közösségi együttlétre, a pihenésre, a közösségi programokon való részvételre, étkezésre és alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére. Az ellátás elsősorban a tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyekre terjed ki.
A nappali ellátás hozzáférhetőségének - valamennyi a szolgáltatásra jogszabályilag jogosult számára - biztosítása lényeges eleme az egyes szociális szolgáltatási formák egymásra épült, koordinált működésének.
A napközben igénybe vehető szociális szolgáltatások is növelik a rászorulók biztonságát, és hozzájárulnak ahhoz, hogy minél hosszabb ideig az idős ember saját otthonában élhessen. Az ellátás keretében az igénybevevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelőnapi életritmust biztosító szolgáltatáshoz jutnak.

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma
(Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)

Év	**Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma** (TS 063)	**Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma** (TS 064)	**Összes nyugdíjas**
2018	271	418	689
2019	258	399	657
2020	259	406	665
2021	259	401	660
2022	258	409	667
2023	260	401	661

Forrás: TeIR, KSH Tstar

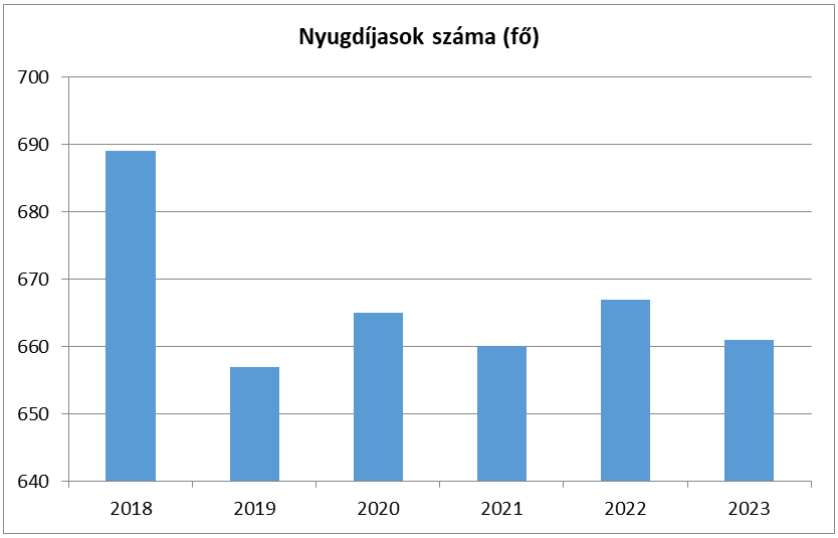

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2018	488	21	33	56
2019	497	18	34	60
2020	509	30	32	57
2021	530	30	36	53
2022	542	26	37	61
2023	542	16	39	53
Forrás: TeIR, KSH Tstar				

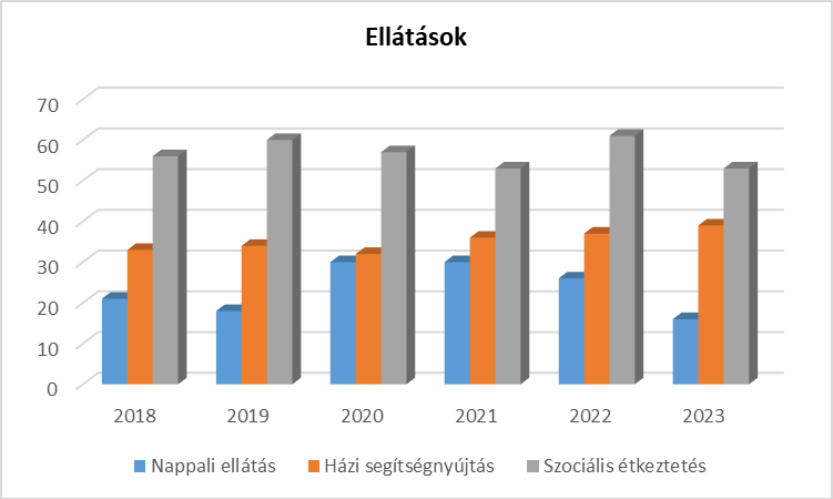

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Közintézményeink igyekeznek megfelelni az öregedő társadalom generálta új igényeknek az idősek közösségi információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés területén.

Az aktív közösségi élet minden idős ember számára fontos, hiszen ebben a korban már nemcsak különböző szervi megbetegedések jelentkeznek (daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák) hanem a pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket, amelyek egy része e közösségi tevékenységeken keresztül megelőzhető, vagy legalábbis csökkenthető.

b) idősek informatikai jártassága;

A kirekesztettség-érzés csökkentésének másik fontos eszköze lehet a technológiai készségek elsajátíttatása. Magyarországon az idősebb korosztály mindössze 16 %- a rendelkezik számítógépes ismeretekkel, pedig az elektronikus kommunikáció, az internetezés és elektronikus levelezés alapjainak megismerése révén mód nyílhat számukra is az új típusú ismeretszerzésre, kapcsolattartásra, művelődésre.

Helyi felmérésünk alapján településünkön kb. 20 %-ra tehető ez az arány, amelynek javítása mindenképpen indokolt és szükséges. Erre jó megoldást jelenthet – a 40 órás kötelező önkéntes közösségi munka keretében – középiskolás diákok bevonása.

c) a generációk közötti programok

Nem jellemző a településen.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Fontos lenne bővíteni az időseknek szóló programokat. A település közösségi programjainak szervezésénél prioritást kell kapnia a generációk közötti összetartozás elősegítését. Az idősek elmagányosodásának izolálódásának megelőzésében kulcsfontosságú lehet ezek programok megvalósítása.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas az egyedül élők aránya.	Az egyedül élőket biztosítani szükséges arról, hogy a falu közössége figyelemben részesíti őket és fontosak a közösség számára.
Egészségügyi problémák fokozott megjelenése.	Egészséges életmód népszerűsítése, szűrővizsgálatok szervezése.
Gyakran válnak áldozattá.	Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.

Munkanélküliek számának növekedése az 55 év felettiek körében	Átképzési lehetőségek felkutatása
Idősek elszigetelődése, elmagányosodása, társadalmi kapcsolataik szűkülése, életminőségük romlása	izoláció megelőzése, nyílt rendezvényeken minél több időssel megismertetni a település adta lehetőségeket, nappali ellátás helyben történő biztosítása, szívességszolgálat megszervezése
Időskorúak informatikai jártasságának hiánya	Informatikai alapismereteket nyújtó tanfolyamok indítása középiskolás diákok bevonásával
Az idősek gyakran áldozattá válnak, nem tudják megvédeni magukat.	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás bővítése, előadások, programok szervezése tájékoztatásuk érdekében

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékosság annak a maradandó állapotnak vagy sajátosságnak a megnevezése, amikor egy személy érzékszervi, mozgásszervi, értelmi vagy kommunikációs képességei számottevően elmaradnak az emberek átlagától és ez a társadalmi életben való részvételét jelentősen akadályozza vagy lehetetlenné teszi. Lehet veleszületett, vagy okozhatja baleset, betegség, vagy az öregedés.

Több különböző összefoglaló néven emlegetik a fogyatékos állapotokat. Nevezik fogyatéknak, sérültségnek, akadályozottságnak, segítséggel élésnek is. Mivel nincs rá olyan szó, amit minden magyar elfogad, ezért nincs közmegegyezés arról, hogy melyiket kell használni; ami az egyik embernek tetszik, attól egy másik borzad, nevetségesnek vagy sértőnek találja. Egy testi vagy érzékszervi fogyatékos személy élhet teljes lelki és szociális jólétben, sőt a kieső képesség megfelelő kompenzálása (megmaradó képességek kihasználása, segédeszközökkel való ellátottság) esetén a testi jólét állapotában is. Egy testileg ép ember ugyanakkor szenvedhet súlyos lelki, szociális problémáktól. A fogyatékosság egy élettapasztalat, amit bárki átélhet, amikor károsodott, vagy hiányos képességei korlátozzák tevékenységében, társadalmi életben való részvételében - az adott helyen és időben adott környezeti és társas feltételek között. Fejlesztési lehetőségük, munkavégzési képességük egyénfüggő, az egyes ember pontos állapotán, képességein múlik. Sokat segíthetnek a különböző eszközök, mit például a számítógép. A fogyatékosok nehezen találnak munkát, ezért legtöbbjük segélyből, rokkantnyugdíjból kénytelen élni. Ezért a fogyatékosság rendszerint szegénységhez, vagy nyomorhoz vezet. Sokuk intézetbe kényszerül, amely intézetek nem készültek fel az összes típusra és állapotra, és nem szerveződnek eszerint. A fogyatékos emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni. A fogyatékos emberek hátrányainak enyhítése, esélyegyenlőségük megalapozása, illetve a társadalom szemléletmódjának alakítása érdekében alkotta az Országgyűlés a 1998. évi XXXVI. Törvényt a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról. A törvény egyértelműen kimondja, hogy az államnak, a társadalom szervezeteinek és tagjainak oly módon kell tevékenységüket végezni, hogy az ne okozhasson olyan károsodást, amely fogyatékosság kialakulásához vezet, illetve olyan körülményeket kell létrehozni, amelyben a fogyatékos emberek képesek lesznek teljesebb életre és a fogyatékosságukból fakadó terheik csökkenthetőek. A fogyatékos személyekkel kapcsolatos magatartás, tevékenység során úgy kell eljárni, hogy az a fogyatékos állapot rosszabbodását megelőzze, illetőleg annak következményeit enyhítse. Figyelemmel kell lenni arra, hogy a fogyatékos személyek a bárki által igénybe vehető lehetőségekkel csak különleges megoldások alkalmazása esetén élhetnek. A fogyatékos személyek a társadalom és a helyi közösség egyenrangú tagjai, ezért meg kell teremteni azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik számukra a társadalmi életben való részvételt. A fogyatékos személyek az őket mindenki mással egyenlően megillető jogaikkal, állapotukból fakadóan kevéssé tudnak élni, ezért indokolt, hogy minden lehetséges módon előnyben részesüljenek.

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan pontos, értékelhető statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre, melynek alapján átfogó képet kaphatnánk a fogyatékkal élők szociális, egészségügyi, lakhatási és foglalkoztatási helyzetéről.

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről. Kivételt képeznek ez alól a tanköteles korú fogyatékkal élő gyermekek, hiszen a sajátos nevelési igényű gyermekekről pontos adataink vannak, ők integrált oktatásban vesznek részt. A szociális ellátások igénybevevői között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is, nyilvántartott adattal azonban csak a közlekedési támogatásban részesülőkről rendelkezünk

A fogyatékos emberek és családjaik világszerte a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, évszázadok óta a szociális élet peremére sodródva élnek, boldogulásukat ezernyi tényező hátráltatja. Közös feladatunk annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is. A fogyatékkal élők legnagyobb részének egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű nyugdíj, járadék, segély. Egyes esetekben az iskolai végzettségük elmarad az egészséges társaikétól, ami tovább rontja megélhetési esélyeiket. A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatárolódtak.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2018	56	63	119
2019	57	57	114
2020	55	52	107
2021	54	49	103
2022	53	48	101
2023	53	49	102
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

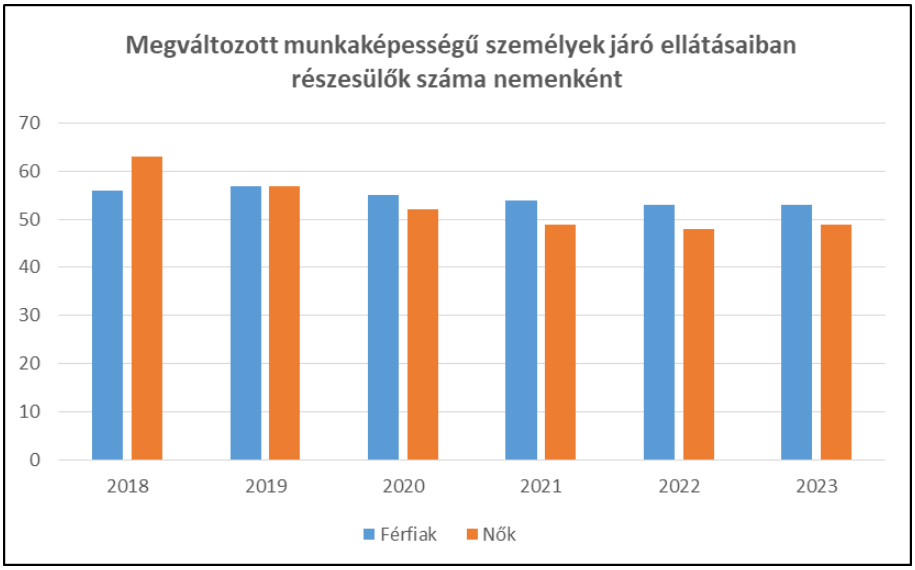

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	**Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma** (TS 128)
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0
Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók	

a) fogyatékossággal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága,. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A közfoglalkoztatásban nincsenek fogyatékkal élők foglalkoztatva.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A fenti kör közfoglalkoztatására nem az erre irányuló foglalkoztató szándék nemleges volta miatt nem kerül sor, hanem azért, mert ők olyan kivétel nélkül olyan ellátásban részesülnek, amely nem teszi lehetővé közfoglalkoztatásukat.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Gyönk városában csak részben biztosítottak az önálló életvitelt elősegítő intézmények, szolgáltatások. A fogyatékkal élők számára a művelődési házban, templomokban és a közterületeken csak nehezen megoldható különböző szolgáltatásokhoz való hozzájutás és az önálló életvitel megteremtése. Az egyik gátló tényező, hogy kevesen tudnak azokról az ellátásokról, szolgáltatásokról, amelyek megkönnyítenék a hátrányok leküzdését. A meglévő igénybe vehető szolgáltatások pedig nem igazodnak a speciális szükségleteikhez, így sokan ezeket elkerülnék, és más módon igyekeznek megoldani problémájukat. Életfeltételeiket nagymértékben javítaná, hogyha teljes mértékben a szükségleteikhez igazodnának a településen igénybe vehető szolgáltatások. Betegszállítás, közlekedési lehetőségek, tájékoztatás, és tájékozódás helyzetükről.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékos személyek az önkormányzatnál megfelelő információhoz jutnak a jogszabály szerint járó pénzbeli és természetbeni ellátásokról. Alapellátásként amennyiben ennek szükségét érzik biztosítható

- szociális alapszolgáltatás,
- étkeztetés,

- házi segítségnyújtás,
- családsegítés

Fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon a településen nincs. A közintézményekbe történő bejutást – a Művelődési Ház és Könyvtár, gyógyszertár és templomok kivételével - számukra az önkormányzat biztosítja.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Mind a gyermek, mind a felnőttorvosi épület akadálymentesített.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Az akadálymentesítés Magyarországon a fogyatékos-ügyi törvényalkotás egyik célterületeként jelent meg, fő kedvezményezeti csoportját a fogyatékos személyek alkotják. Akadálymentesítés révén lehetővé válik a közszolgáltatások, tágabban az épített környezet mindenki számára kényelmes és biztonságos elérése, használata, és érdemben is segítséget jelent a fogyatékos emberek önálló tájékozódásában, ügyintézésében.

A közszolgáltatásokhoz való hozzáférést helyben az önkormányzat tulajdonában álló épületek biztosítják, amelyek fizikai akadálymentesítése megtörtént, a kommunikációs akadálymentesítés csak részleges még nem történt meg. Nem akadálymentes a Művelődési Ház. A közösségi élet gyakorlásának színtere még a fentieken kívül a templom, amely szintén nem akadálymentes.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Városunkban a közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos, mert - anyagi források hiányában - megoldhatatlan lett volna egyszerre valamennyi intézmény teljes akadálymentesítése. A teljekörű akadálymentesítés a jövő feladata, amely csak ütemezetten és pályázati források igénybevételével valósulhat meg.

Új beruházás, felújítás a hatályos jogszabályoknak megfelelően csak akadálymentesített környezet biztosításával történik. Alapelv, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

A település közterületei nem akadálymentesítettek, az intézmények között már változatos a kép: a Gyönki Városház, a Lackner Aladár Evangélikus Szeretetszolgálat, valamint z idősek nappali ellátásának helyet biztosító épület, az óvoda és az általános iskola és a gyermekorvosi –védőnői épülete akadálymentes. A művelődési ház és könyvtár, a gyermekétkeztetési intézmény főzőkonyhája, a gimnázium és a kollégium nem megfelelően akadálymentes.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A régiek nem akadálymentesek, de a felújításukkor figyelembe vesszük az akadálymentesítési szabályokat. Önkormányzatunk közterületeinek átépítése vagy felújítása során kiemelt figyelmet fordít a fogyatékkal élő emberekre, mindennapi életük megkönnyítésére. Közúton – új fejlesztéseink megvalósítása során - gyalogos átkelőhelyek kialakításánál.

f) fogyatékossággal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossággal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Gyönk településen fogyatékkal élők száma csekélynek mondható, számuk inkább az idős generáció egészségkárosodásából kialakult mozgási nehézségekre korlátozható. Számukra idősek nappali ellátása és házi gondozás, valamint jelzőrendszeres segítségnyújtás keretein belül történik szolgáltatás nyújtás.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Települési támogatások.

7.4. Fogyatékossággal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Nincs adat.

7.5 A fogyatékossággal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Nincsa adat.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os.	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése.
A fejlesztések ellenére sem teljeskörű az akadálymentesítés	Akadályok folyamatos megszüntetése fizikai és infokommunikációs akadálymentes hozzáférés biztosítása
Adathiány, a településen élő fogyatékosok számáról, helyzetükről, igényeikről	A célcsoport feltérképezése, bevonva ebbe felmérésbe a civil szervezetek mellett a védőnőket, háziorvosokat, hogy képet kapjunk helyzetükről.
A fogyatékos emberek általában kevésbé kvalifikáltak, mint a nem fogyatékosok, magasabb közöttük a szakképzetlenek aránya is.	Képzési, átképzési programok valamint a foglalkoztatásukat biztosító szervezet tevékenységének további támogatása.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Az Országgyűlés 2003-ban elfogadta a 2003. évi L. törvényt, a Nemzeti Civil Alapprogramról. Ezzel elismerte a szervezetek működési feltételeihez források biztosításának szükségességét. A Nemzeti Civil Alapprogram célja a civil társadalom erősítése, a civil szervezetek társadalmi szerepvállalásának segítése.
Gyönkön 16 civil szervezet, 10 egyesület és 6 alapítvány működik, jelentős az összefogás, sok civil tenne valamit a település kulturális, művelődési életében. Számos városi rendezvény szervezésében, lebonyolításában is aktívan kiveszi a részét a civil társadalom, illetve saját programokat, rendezvényeket is szerveznek.

a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

A település önkormányzata feladatainak ellátása során folyamatosan együttműködik a település civil szervezeteivel. Gyönkön a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak, rendezvényeiken, programjaikon a lakosság szívesen vesz részt. Segítséget nyújtanak az önkormányzat által szervezett rendezvények lebonyolításában is.

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Az önkormányzat jó kapcsolatokkal rendelkezik a nemzetiségi önkormányzatokkal és a településen működő civil szervezetekkel, ami az önkormányzat anyagi lehetőségeit kiegészítő feladatellátásban, a közös rendezvények megszervezésében teljesedik ki. Az önkormányzat az Mötv. 41.§ (9) bekezdése alapján a civil szervezetek támogatását rendeletben szabályozta (8/2015.(V.11.) önkormányzati rendelet)

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

A Gyönki mikro térséghez tartozó önkormányzatok együttműködése a tanácsi időkre nyúlik vissza. Az önkormányzatok megalakulását követően az együttműködés közoktatási és egészségügyi téren folytatódott, a közös önkormányzati hivatalok létrejöttével, Diósberény kivételével valamennyi volt közös tanácsi településen a Gyönki KÖH biztosítja a helyi közigazgatási feladat-ellátást. Gyönk elsősorban gazdasági megfontolások miatt, 2004-től tagja volt a Tamási székhellyel működő Tamási Városkörnyéki Önkormányzati Társulásának, 2011-2017 között pedig a szociális-gyermekjóléti ellátást, belső ellenőrzést, gyepmesteri feladatokat szervező Dám Önkormányzati Társulásnak. Járási szintű együttműködésben az önkormányzat azóta se vesz részt, az HISZI egyházi fenntartásba való kiszervezése miatt a társulási tagság kiüresedett önkormányzatunk számára.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Az Önkormányzat Együttműködési Megállapodás kötött a helyi Nemzetiségi Önkormányzatokkal: Német és Roma. A megállapodás keretében az önkormányzat egyes tárgyi eszközökkel biztosítja a nemzetiségi önkormányzatok működési feltételeit, a nemzetiségek számára a városban elérhető közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést, támogatja a nemzetiségek szellemi, épített- és tárgyi örökségük védelmét.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

Településünkön, a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Az Önkormányzat helyi rendeletben meghatározottak szerint pályázati úton támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit. Szükség esetén az önkormányzati döntések előkészítésébe bevonjuk a szervezeteket. A civil szervezetek függetlenségét elismerjük és tiszteletben tartjuk, partneri viszonyt alakítottunk ki velük.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Az önkormányzat a vállalkozásokkal jó kapcsolatot tart, hiszen az önkormányzat számára fontos a vállalkozások szerepvállalása a helyi közéletben. A jó partneri kapcsolatnak köszönhetően együtt hatékonyan tudnak kiállni az esélyegyenlőség megteremtése mellett. A helybéli vállalkozók támogatják a gyermekek részére megrendezett Gyermeknapot, a településünkön megszervezett közösségi programokat valamint segélyakciókat.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.
HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

b) az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegény-ségben élők	alacsony iskolai végzettség	felnőttképzések szervezése
	tartós munkanélküliség	információs szolgálat, hatékony informálás elhelyezkedési, képzési lehetőségekről
Gyermekek	A köznevelési rendszer átalakításával az Önkormányzat fenntartói státuszból működtetői státuszba került.	A köznevelési rendszer átalakításából adódóan újra kell gondolni azokat a feladatokat, programokat, támogatási rendszert, amelyet az Önkormányzat, mint fenntartó biztosított.
	Családok nehéz anyagi helyzete, szétesése, gyermekek életkörülményeinek romlása.	Szakemberek továbbképzése, szülők intenzívebb bevonása.
	Alacsony gyermeklétszám az intézményekben, mely a szolgáltatás megszűnéséhez, korlátozott működéséhez vezethet.	Gyermekvállalási kedv, letelepedés ösztönzése anyagi és erkölcsi szempontból.
	Szocializációs problémák a gyermekek körében.	Közösségszervező rendezvények, több program a gyerekeknek.
	Problémát jelent az egységes fogalomrendszer hiánya: a gyermekvédelem, az egészségügy a „veszélyeztetett gyermek” fogalmat használja, amelynek a megítélése számos szubjektív elemet takar .	Rendszeres szakmai találkozók szervezése.
	A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett.	Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése. A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek

		elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.
Idősek	Magas az egyedül élők aránya.	Az egyedül élőket biztosítani arról, hogy a falu közössége figyelemben részesíti őket és fontosak a közösség számára.
	Egészségügyi problémák fokozott megjelenése.	Egészséges életmód népszerűsítése, szűrővizsgálatok szervezése.
	Gyakran válnak áldozattá.	Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.
Nők	nemek helyzetére vonatkozóan nem áll rendelkezésre adatbázis	adatbázis elkészítése
	munkanélküliség magasabb a nők körében	növelni a nők munkaerőpiaci esélyegyenlőségét – családbarát munkahelyi megoldások elterjesztése, részmunkaidős foglalkoztatás elterjesztése, rugalmas munkaidő, távmunka stb.)
	családon belüli erőszak	szükség esetén nők elleni erőszak áldozataival foglalkozó ellátás megszervezése, felvilágosító programok szervezése
	A GYES, GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát, de a gyermekek felügyeletének hiányában sok esetben nem megoldható.	A tényleges igényeknek megfelelően, többször leellenőrzött igényfelmérés alapján keresni a gyermekek napközbeni ellátását biztosító lehetőségeket. Az igényfelmérés nem cél, hanem eszköz.
	A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktusokhoz is vezethet.	Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése. Zöldterületek, közparkok tervszerű felújítása.
Fogyatékkal élők	Az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os.	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése.
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	kevés a munkalehetőség, távolabbi vásorok közlekedése hosszas és sokszor nehézkes	több munkahely teremtése, település fejlesztése, hogy a vállalkozók ide akarjanak jönni.

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák a munkaerőpiacon való érvényesüléshez szükséges és ennek megfelelő képzettséget/végzettséget szerezhetnek, eltudnak helyezkedni az aktív munkaerőpiacon, és hasznos munkájukkal hozzá tudnak járulni Nemzetünk fejlődéséhez.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők helyzete javuljon, egészségi állapotától függően teljessé váljon az aktív munkaerő-piaci foglalkoztatottságuk. Helyzetük javítására hatékonyan kerülnek felhasználásra az önkormányzati és állami szociálpolitikai források.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek testi és szellemi fejlődésének előmozdítását, védelmét az őket fenyegető testi-és lelki veszélyekkel szemben. A gyermekekkel a korai éveikben, elsősorban szülői példával kell megtanítani a munka becsületére.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek biztonságára, szociális, ellátási igényeire, különösen az egyedül élő idős emberek tekintetében.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén, hogy mindenki megfelelő lehetőséget kapjon a gyermekvállalásra, rendelkezésre álljon a gyermekek felneveléséhez szükséges biztonságos szülői háttér. Legyenek biztosítottak a munkahelyre való egyszerű visszatérés, és a beteg gyermekgondozásának megfelelő feltételei.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők részére, hogy a közintézmények, járdák, önkormányzati szolgáltatások akadálymentesek legyenek.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Közösségszervező programok a szocializációs problémák leküzdésére	Szocializációs, beilleszkedési, önértékelési problémák.	Közösségtudatos gondolkodás elsajátítása, az empátia, a szolidaritás és a segítőkészség ösztönzése.	Nem releváns.	Új Roma Stratégia(2019-2030) Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)) „A	Olyan programok szervezése, ahol a különböző korú, nemű, nemzetiségű és érdeklődési körű emberek megismerhetik egymást, közelebb kerülhetnek egymáshoz és a közösség erejénél fogva	Könyvtáros, programszervező, családsegítő	2030. 03. 31. (vasárnap)	Aktív közösségi élet, „kallódó gyerekek” számának csökkenése.	Motiváltság hiánya, személyre szabott elbeszélgetések, igényre szabott programok Pályázati támogatások, humánerőforrás.	Folyamatos	Nem releváns.

					nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030) Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024) Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-2025)	át tudják segíteni egymást a mindennapi élet problémáin.						
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	A munkanélküliség felszámolása	A munkanélkülieknek munkahelyteremtés, és ezáltal családok	A munkanélküliség felszámolása	Összhangban áll az önkormányzat gazdasági programjával, közfoglalkoztatási tervével	Új Roma Stratégia(2019-2030)	Közmunkaprogrammal, és szociális szövetkezetben foglalkoztatás biztosítása, for profit szektor	Polgármester	2030. 03. 31. (vasárnap)	a faluban lévő munkanélküliek száma	Pályázati pénz, önerő	folyamatos	Nem releváns.

		helyzetének biztosítása				munkahelyteremtésének támogatása direkt és indirekt eszközökkel						
2	Piacképes szakképzések, átképzések szervezése	Szakképzettség hiánya, nem piacképes szakmák.	Munkanélküliség csökkentése, az álláskeresők piacképes szakmákhoz, szakképesítésekhez juttatása.	Nem releváns.	Új Roma Stratégia(2019-2030)	A munkanélkülieknek számára olyan képzések biztosítása, amelyekkel a munkaerőpiacon el tudnak helyezkedni.	Polgármester, Foglalkoztatási Osztály	2030. 03. 31. (vasárnap)	A statisztikai mutatók javulása, piacképes szakmát szerzők számának emelkedése, a munkaerőpiacon elhelyezkedők száma nő.	Motiváltság hiánya, személyre szabott elbeszélgetések, pályaorientáció. Pályázati támogatások, szakemberek.	Folyamatos	Nem releváns.
3	Felmérések készítése a településen lakók életkörülményeiről	Nincs pontos adatbázis a településen lakók életkörülményeiről.	Rövidtávon adatgyűjtés, középtávon a problémák feltárása, hosszútávon a problémákra	Új Roma Stratégia(2019-2030)	Nem releváns.	Olyan adatbázis létrehozása, aminek alapján célzottan lehet megoldásokat keresni a hátrányos helyzetű	Polgármester, házigondozó, falugondnok, családsegítő, háziorvos,	2030. 03. 31. (vasárnap)	A statisztikai mutatók, a lakosság életkörülményeinek javulása	Bizalom hiánya, személyre szabott elbeszélgetések. Pályázati támogatások,	folyamatos	Nem releváns.

			megoldások megtalálása.			családok számára.	házi gyermekorvos, védőnő, óvoda- és iskolapedagógusok			humánerőforrások.		
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Gyermekszállítás megoldása	Iskolába szállítás (1), uszodába járás megoldása (2)	A gyerekek iskolába, óvodába szállításának, uszodába járásának megoldása	Közoktatási/köznevelési intézmények működési dokumentumai	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Kisbusz/mikrobusz beszerzése, és a gyermekszállítás megtervezése megoldása	Polgármester	2030. 03. 31. (vasárnap)	a szállított gyerekek száma	pályázati forrás, önerő	folyamatos	Nem releváns.
2	Ösztönző intézkedések gyermekek számának növelésére	Alacsony a születések száma.	A gyermeklétszám növelésével az oktatási-nevelési intézmények jövője stabillá válhat. Vonatkozó mutatók: óvodás és iskolás	Nem releváns.	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032))	- Vonatkozó rendeletek felülvizsgálata, - lakókörnyezet vonzóvá tétele, népszerűsítése.	Képviselő-testület, jegyző	2030. 03. 31. (vasárnap)	Gyermeklétszám emelkedése a településen és az intézményekben.	A gyermeklétszám emelkedés ellenére a politikai elhatározások miatt szűnnek meg az intézmények – lobbizás az intézménye	folyamatos	Nem releváns.

			gyermekek számának emelkedése							k megmaradásáért Anyagi korlátok – pályázati lehetőségek kihasználása a Anyagi támogatások, humánerőforrás.		
3	Önkormányzati támogatások rendszerének átgondolása	Önkormányzat intézményfenntartói státuszának változása.	Olyan támogatások biztosítása, amelyek hosszú távú befektetésként a gyermekszegénység visszaszorítását szolgálják.	Nem releváns.	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Helyi szociális rendelet átdolgozása, támogatási igények felmérése	Képviselő-testület, polgármester, óvoda- és iskolapedagógusok	2030. 03. 31. (vasárnap)	Az igényeknek megfelelő szociális támogatások, a mélyszegénységben élő családok számának csökkenése.	Egyre csökkenő önkormányzati költségvetés, pályázati támogatások felkutatása. Pénz, szakemberek.	Folyamatos	Nem releváns.
4	Motivált jövő!	Sok a céltalan, jövőkép nélküli	A tehetséges fiatalok felkutatása,	Könyvtár éves programterve.	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-	Ifjúsági klub és az idősek támogatásával ahol előadások,	Polgármester	2030. 03. 31. (vasárnap)	Fiatalok érdeklődésének felmérése a	Célcsoport megszólításához alkalmas	A problémás fiatalok folyamato	Nem releváns.

		fiatal. Jellemzőek a drog és alkohol problémák a fiatalok körében, a közösségi média ártalmas hatásai ellen védenünk kell őket. A tehetséges fiatalok támogatás, odafigyelés nélkül elkallódnak.	támogatása, az iskola, óvoda pedagógusainak bevonásával. Hasznos szabadidő eltöltés szervezése, ahol a fiatalok találkozhatnak számukra érdekes, motiváló célokkal. Kevesebb drog és alkohol fogyasztó fiatal.		2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	programok keretében, jó példa bemutatásával lehet a fiatalok jövőképét befolyásolni a megfelelő pozitív irányba. A tehetséges fiatalokat a képességüknek, tehetségüknek megfelelő irányba terelni és az útjukat.			programok iránt.	személy felkutatása. Előadások szervezési költsége esetleges előadók tiszteletdíja, plakátok, szórólapok legyártási költsége.	s felkutatása, illetve a régebbi esetek folyamatos figyelemmel kísérése.	
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Családi napközi kialakítása	A nők munkába állásának elősegítése a gyermekek elhelyezésén	A nők munkába állásának elősegítése a gyermekek	Gazdasági program, közfoglalkoztatási program	„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalom	A nők munkába állásának elősegítése a gyermekek elhelyezésének	Polgármester	2030. 03. 31. (vasárnap)	A napközit igénybe vevő gyermekek száma	Önerő, pályázati pénz	folyamatos	Nem releváns.

		ek a megoldásával.	elhelyezésének a megoldásával.		ban” (2021–2030)	a megoldásával.						
2	Napközbeni ellátás megszervezése	Olyan, gyerekek napközbeni ellátását biztosító szolgáltatás beindítása, amit a GYES-ről munkába álló anyukák igénybe tudnak venni.	Nők, édesanyák visszakerülése a munkaerő piacra, Óvodai nyitvatartási idő felülvizsgálata	Nemzeti Fejlesztési stratégia, helyi gazdaságfejlesztési program	„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)	Olyan, gyerekek napközbeni ellátását biztosító szolgáltatás beindítása, amit a GYES-ről munkába álló anyukák igénybe tudnak venni	Képviselő-testület, Védőnő, családgondozó	2030. 03. 31. (vasárnap)	Munkanélküli nők számának csökkenése	Anyagi támogatások, Humánerőforrás	Megfelelő számú igény, anyagi források megléte	Nem releváns.
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	A nyugdíjasklubnak helyiség biztosítása	A nyugdíjasklubnak helyiség biztosítása	A nyugdíjasklubnak helyiség biztosítása	Gazdasági program	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	A nyugdíjasklubnak helyiség biztosítása	Polgármester	2030. 03. 31. (vasárnap)	A nyugdíjasklubba járó idősek száma	saját forrás, pályázati pénz	folyamatos	Nem releváns.
2	Egészségügyi szűrések, egészséges életmódra	Az idős lakosság egyre romló egészségi	Betegségek kialakulásának megelőzése,	Nem releváns.	„A nők szerepének erősítése a családban	Olyan szűrések szervezése, amelyekkel kiszűrhetők,	Háziorvos, egészségügyi és szociális	2030. 03. 31. (vasárnap)	A statisztikai mutatók, az idős	Motiváltság hiánya, személyre szabott	folyamatos	Nem releváns.

	ösztönző előadások szervezése	állapota.	várható életkor emelkedése		és a társadalom ban” (2021–2030) Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	megelőzhetők a betegségek, illetve olyan időskort érintő életmód-tanácsadások, amelyek segítségével az idősek életminősége javítható	szolgáltató k		lakosság életminőség ének javulása.	elbeszélget ések, felvilágosít ó előadások. Pályázati támogatáso k, humánerőfo rrás.		
3	Közbiztons ág erősítése a településen	Időskorúak áldozattá válásának országos szintű emelkedése.	Biztonságos környezet kialakítása, az idősek áldozattá válásának megakadály ozása.	Nem releváns.	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	- Személyes kapcsolattartás, - tájékoztató előadások a megelőzéssel kapcsolatban.	Polgárőrök, körzeti megbízotta k, falugondno k	2030. 03. 31. (vasárnap)	- Kevesebb időseket is érő bűncselekm ény.	Az idősek nem veszik igénybe a segítséget, családgond ozó, polgárőr, személyes elbeszélget és. Humánerőf orrás.	Folyamato s	Nem releváns.
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Közlekedés akadálymen tesítése	A járdák felújítása	Fogyatékkal élők segítése a könnyebb megközelíth	Országos Fogyatékosság ügyi Program (2015-2025)	Nem releváns	Elsősorban közmunkaprog ram keretén belül gyártott térkövek	Szaka Gyula	2030. 03. 31. (vasárnap)	az elkészült járda folyóméterb en	közmunka program, pályázati pénz, önerő	folyamato s	Nem releváns.

			etőség érdekében.			letétele, régi rossz minőségű járdák feltörése után.						
2	Pontos felmérés a fogyatékkal élők életkörülményeiről, állapotukról	Nincs pontos nyilvántartás a fogyatékkal élők számáról, életkörülményeiről.	Célzott segítségnyújtás, nem marad ellátatlan senki.	Nem releváns.	Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-2025)	- Felmérés készítése, célzott segítségnyújtás.	Családgondozó, házigondozó	2030. 03. 31. (vasárnap)	Statisztikai mutatók javulása, Ellátottak számának emelkedése	Elzárkózás a felmérés készítése elől, személyre szabott elbeszélgetések. Anyagi támogatások, humánerőforrás.	folyamatos	Nem releváns.

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet.
HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában,az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

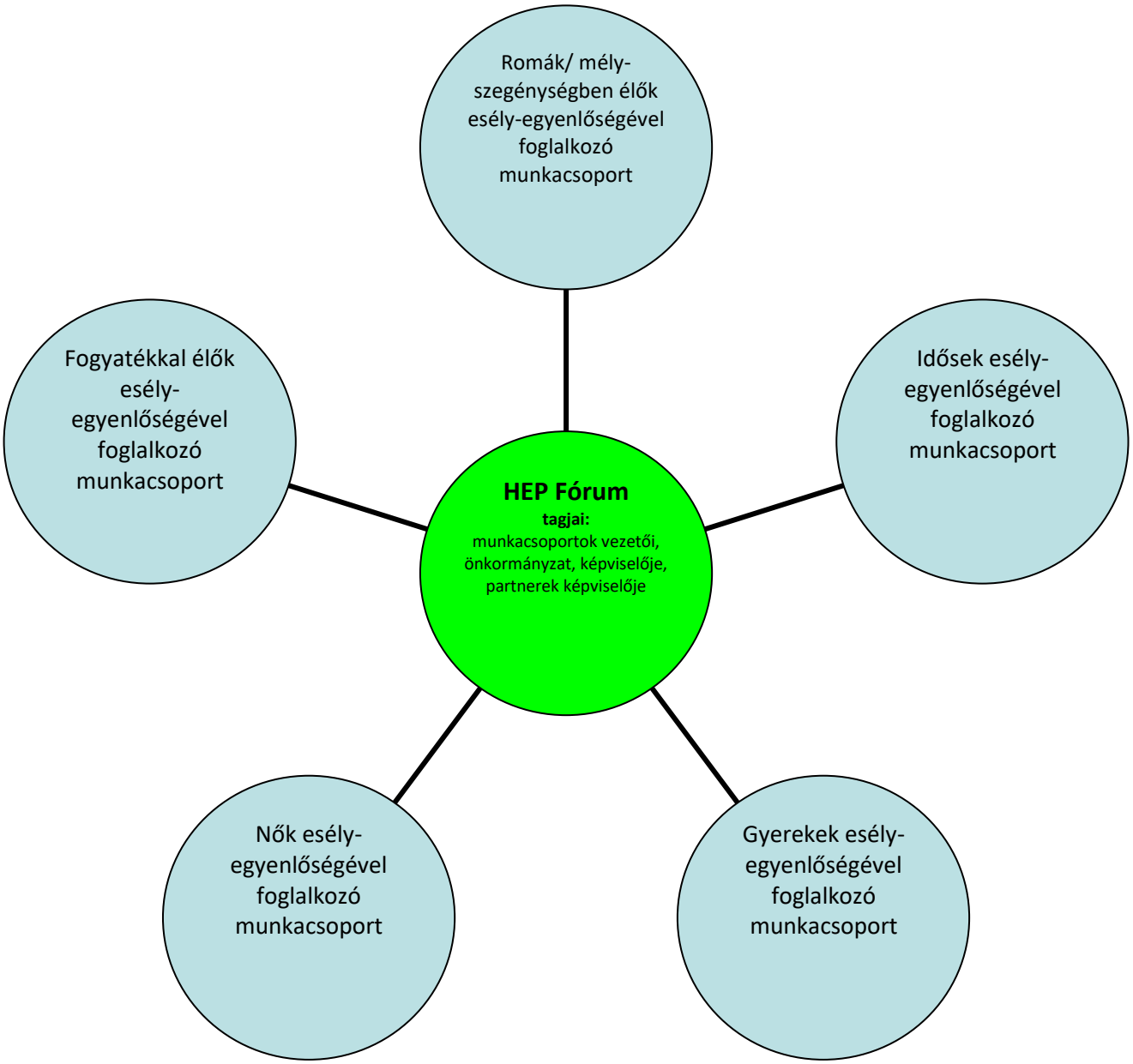
Romák/ mély-szegénységben élők esély-egyenlőségével foglalkozó munkacsoport
Fogyatékkal élők esély-egyenlőségével foglalkozó munkacsoport
Idősek esély-egyenlőségével foglalkozó munkacsoport
HEP Fórum
tagjai:
munkacsoportok vezetői, önkormányzat, képviselője, partnerek képviselője
Nők esély-egyenlőségével foglalkozó munkacsoport
Gyerekek esély-egyenlőségével foglalkozó munkacsoport

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.
A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.
A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.
A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
    - Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
    - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.

- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Gyönk Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Gyönk Város Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és …… számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Kelt: Gyönk, 2025. március 25.

Téli Róbert
polgármester

A KÉPVISELŐ TESTÜLET ELFOGADÓ HATÁROZATÁNAK KIVONATA